NATIONAL LIBRARY
JUN 30 1970
BIBLIOTHEQUE NATIONALE

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Business Office: 491 College St., Toronto 174, Ontario, Canada. Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS. Telephones: 921-7121; 465-7902. United States Editorial Offices—New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

LATVIJA
AMERIKĀ

46. N-RS TREŠDIENA, 1970. G. 17. JŪNIJS 20. GADS

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi" Atb. redaktors: ALFRĒDS VINČELS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada, tālr. 465-7902. Birojs: 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada, tālr. 921-7121. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N. Y. 10466, U. S. A. Tālrunis 994-7917. Čikāgas redakcijas vadītāja I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744

WEDNESDAY, JUNE 17, 1967

SECOND CLASS MAILL REGISTRATION NUMBER 2249

Cena 25 centi

Dziesmu svētku zīmogs Kanadas pasta sūtījumiem

JĀPASTEIDZAS AR IEEJAS KARŠU PASŪTINĀŠANU

Dziesmu svētku rīcības komitejas sēdē 8. jūnijā Latviešu namā, Toronto, Latviešu filatelistu kluba valdes priekšsēdis M. Zichmanis ziņoja, ka sākot ar 5. jūniju Toronto galvenais pasts uzsācis apzīmogot pasta sūtījumus ar dziesmu svētku zīmogu. To lieto visiem Kanadas pasta sūtījumiem, kas iziet cauri vienai no deviņām automatiskajām pasta sūtījumu apzīmogošanas mašīnām, kas darbojas Toronto galvenajā pastā. Zīmogs izgatavots angļu un franču valodā: „5th Latvian festival — 5 E Letton — Canada 27. VI—5.VII". Pasta sūtījumu nodevējiem, kas noteikti vēlētos apzīmogot nosūtāmās vēstules ar dziesmu svētku zīmogu, jāgriežas galvenajā pastā pie publisko sakaru ierēdņa (Mr. Baker, Public relation officer). Ar svētku zīmogu apzīmogos arī visas vēstules, kuras būs nodotas filatelijas un numizmatikas izstādes pasta nodaļā Latviešu namā Toronto, 491 College St. Izstāde būs atvērta no 3.—5. jūlijam.

Pasmarku krājēji un citi interesenti īpašās dziesmu svētku apzīmogotās aploksnes pret 25 centu samaksu var pieprasīt pie Latviešu filatelistu apvienības kasiera J. Roņa, 56 Mille St. South, Brampton, Ont., Canada.

LPB Kanadas kopas valdes priekšsēde Biruta Senkēviča ziņoja, ka kopas rīkotajam Rakstnieku rītam 5. jūlijā Royal York viesnīcā visi priekšdarbi jau paveikti. Rakstnieku rītā piedalīsies literāti no Eiropas, ASV un Kanadas. Lai no tālienes iebraukušajiem rakstniekiem un dzejniekiem būtu iespējams satikties tuvākām pārrunām un personīgi iepazīties, tiem kopīgi ar preses darbiniekiem pēc Rakstnieku rīta turpat atsevišķā viesnīcas telpā paredzēts kafijas un atspirdzinājumu galds. Lai apzinātu visus iebraukušos literātus un preses darbiniekus, tie aicināti līdz 3. jūlijam pieteikties pie Rakstnieku rīta vadītājas Lidijas Auzānes-Tīcmanes, 58 Morgan Ave., Thornhill, Ont., vai 3. jūlija pēcpusdienā zvanīt pa tālruni 889—2291. Pieteikšanos varēs izdarīt arī 4. jūlijā no plkst. 11.30—1.30 svētku informācijas centrā, Royal York viesnīcā. No rakstniekiem, kuri dziesmu svētkos, paredzams, ieradīsies lielā skaitā, savus darbus Rakstnieku rītā nolasīs tikai nedaudzi, kādēļ paredz iepazīstināt ar publiku arī tos rakstniekus un dzejniekus, kuri būs sarīkojumā klāt, bet savus darbus nenolasīs. Darbosies arī grāmatu galds, kādēļ rakstnieki, kuru darbi jau iespiesti, aicināti ņemt līdzi savas grāmatas, lai dotu publikai iespēju ar tām iepazīties pašu autoru klātienē un papildināt savus grāmatu plauktus.

Tēlotājas mākslas izstādes atbildīgais vadītājs J. Zuntaks informēja, ka no ASV pieteikušies 33 mākslinieki ar 64 darbiem, no Kanadas 36 mākslinieki pieteikuši izstādei 68 darbus, no Anglijas piedalīsies 4 mākslinieki ar 7 darbiem, bet no Argentīnas, Zviedrijas un Vācijas pa vienam māksliniekam, katrs ar diviem darbiem.

Dziesmu svētku vadonis, kuru rediģē G. Gubiņš, jau nodots iespiešanai uz 124 lappusēm, ar mākslinieka Ed. Dzeņa vāka zīmējumu un būs dabūjams jau „Nākotne 70" sarīkojumu nedēļas sākumā svētku informācijas centrā, Royal York viesnīcā.

Tautas deju lieluzvedumam, kas notiks 5. jūlijā, plkst. 4 pēcpusdienā Maple Leaf Gardens telpās, pieteikušies 850 dejotāji. Sarīkojuma vadītājs A. Bāliņš aizrāda, ka ar šādu dalībnieku skaitu noteikti jārēķinās, jo atteikumi, kā tas mēdz notikt, nav saņemti.

Ļoti strauji norisinājas ieejas zīmju iepriekšpārdošana svētku sarīkojumiem. Biļešu pasūtināšana pa pastu izbeidzās 12. jūnijā. Tautas deju lieluzvedumam un koru kopkoncertam ieejas kartes būs dabūjamas Maple Leaf Garden kasē. Dziesmu svētku rīcības komiteja aizrāda tur pēc ieejas zīmēm nezvanīt un nepasūtināt tās arī pa pastu, bet saņemt tieši kasē, kur tās būs dabūjamas līdz abu šo sarīkojumu sākumam.

Līdz 22. jūnijam biļetes visiem svētku sarīkojumiem vēl būs saņemamas arī DV grāmatnīcā, Toronto, 491 College St., tālrunis 921-7121, izņemot 4 dol. biļetes „Pūt, vējiņi" 4. jūlija dienas izrādei, kurai tās jau izpārdotas, bet brīvas vēl ir šīs izrādes pārējās vietas.

Ar 27. jūniju atlikušās ieejas kartes visiem svētku sarīkojumiem līdz to sākumam, izņemot koru kopkoncertam un tautas deju lieluzvedumam, būs saņemamas informācijas centrā, Royal York viesnīcā.

—rs

DIEVS, SVĒTĪ LATVIJU!

Toronto latviešu biedrības sestdienas skolas 19. izlaiduma akts Latviešu namā. Vidū absolventi ar skolas karogu. Pa labi, pie runātāju galda TLB priekšnieks Imants Alksnis Latvijas himnas atskaņošanas laikā. Skolu šogad pabeidza 38 audzēkņi. Apakšā (pa kreisi) TLB sestdienas skolas vecāku padomes priekšsēdis R. Kurzemnieks pateicas ar velti skolotājai R. Skujai, kura nostrādājusi skolā 20 gadu, pa labi: TLB priekšnieks I. Alksnis pasniedz biedrības goda biedra diplomu mācītājam A. Briedim par 15 nokalpotajiem gadiem skolas audzinātāja darbā.

Foto: J. Ligers

Aleksandrs Vilks

Kauna zīmogs

Pēc Latvijai uzspiestā bažu līguma Pad. savienības augstākās padomes sēdē, 1939. gada 31. oktobrī, toreizējais ārlietu ministrs Molotovs liecināja: „Mēs stāvam par godīgu un korrektu noslēgtā savstarpējā līguma pildīšanu un deklarējam, ka visāda veida baumošana par Baltijas valstu sovjetizēšanu nāk vienīgi par labu mūsu ienaidniekiem un pretpadomju provokātoriem."

Tā paša gada rudenī, kaut turētas iespējamā slepenībā, parādījās sarkanarmijas ģenerālštāba izdotās kartes — 5 kilometri līdzinājās vienam centimetram, kurās visas trīs Baltijas valstis jau bija atzīmētas par sociālistiskām padomju republikām. Neapšaubāmi — arī Molotovs to zināja, bet bez kauna sajūtas un nozieguma apziņas, nenosarcis meloja augstakās padomes sesijā, kuras darbība, iztirzātās tezes un lēmumi, vairāk vai mazāk, kļuva zināmi arī brīvās pasaules presei.

Astoņus mēnešus vēlāk pēc šī „godīgā" līguma parakstīšanas, Latvijas telegrafa aģentūra 15. jūnijā ziņoja kļūmīgu atgadījumu pierobežā: „Sestdienas rīta ausmā mūsu robežsargu mītne Masļenkos (Abrenes rajonā, pie Lavijas-Pad. savienības robežas) atrasta nodedzināta. Turpat atrasti divu robežsargu un vienas sievietes līķi, kā arī vēl viena smagi ievainota sieviete un tāpat smagi ievainots 14 gadu vecs zēns. Pazuduši arī 11 robežsargi un vairāki turienes iedzīvotāji. Sevišķa izmeklēšanas komisija robežsargu brigādes komandiera gen. Bolšteina vadībā izbraukusi uz notikuma vietu, lai noskaidrotu kļūmīgo atgadījumu."

Tikai divas dienas vēlāk pāri mūsu zemes robežām no austrumu puses ielauzās „godīgās" līgumpildītājas karaspēks, ne ar kaut kādu citu izdomātu un sludinātu nolūku, kā vienīgi, lai iznīcinātu brīvās, neatkarīgās Baltijas valstis, pārvērstu tās par sarkanarmijas kartēs apzīmētām padomju sociālistiskām republikām, tādā veidā pabīdot uz priekšu, Eiropas virzienā, savas komūnisma bruņas, terroru un izvērstu draudus vēl citām Eiropas valstīm, kaili tiecoties pēc komūnisma hegemonijas.

Šobrīd, kad noziedzīgais iebrukums mums jāatceras trīsdesmito reizi, nav vairs svarīgi analizēt, ko tas nesa sev līdzi, postot mūsu zemi, tautu un iznīcinot valsts suverēnitāti, jo paši visu to zinām un nekas no tā nav pagaisis mūsu atmiņā. Bet rodas jautājums: kā šai dēvētajā civilizācijas un brīvības dziņu laikmetā spēj un drīkst eksistēt vara un valsts, kas noārda pašas deklarētos mērķus?

Kopš 1917. gada boļševiku revolūcijas, nepārtraukti un konsekventi, padomju komūnistu partija skaita ziņā neatkārtojamas reizes ir izkliegusi brīvības ideālus, solījumus, kas rada zvērestiem, un deklarējusi rīcību, kas ietver tezes par neatkarību, tiesībām un labāku nākotni visai cilvēcei. Bet kāda ir īstenība šodien? Vai kāda valsts Eiropas kontinentā vai citur, kas vardarbīgi, ar viltu un spaidiem iekļauta komūnisma verdzībā, kāptu augšup savā attīstībā un izjustu brīvības svētību? Tai pašā laikā Pad. savienība, ignorēdama taisnību, godīgumu un kauna nevairoties, ar patosā paceltu balsi zież acīs vēl brīvajai pasaulei savus melus — par paradīzi komūnisma vadībā...

Nožēlojami, ka vēl brīvās pasaules tautas, pat to vadoņi un likumdevēji vēl šodien daļēji tic Pad. savienības vēja taurēm, kas savā dziļākā būtībā skan tālu no komūnisma žņaugos iekļautās reālās dzīves. Bet milzis aug. Aug un kļūst briesmīgāks kopš brīža, kad tā rīklē nozuda trīs Baltijas valstu brīvība. Trīsdesmit gados šo kumosu ir bijis daudz, pie tam ar rūgtu piegaršu, bet rijējs tos ir varējis pazudināt savā asinskārē.

Taču šai pašā laika posmā pārāk maz pieņēmies brīvo valstu stiprums, drosme un konsekvence — apturēt sarkanā milža rijību. Un šo vājību un neuzdrīkstēšanos izmantojot, Pad. savienība ir izaugusi par varenāko vergu tirgotāju, brīvības un brīvo tautu nīdēju. Jūrās un uz sauszemes redz briestam un izvēršamies šī milža spēku, ar vienu vienīgu mērķi un apņemšanos — komūnisma hegemoniju visai pasaulei.

Naīvi domāt, ka pirmā komūnisma upura Baltijas valstu dēļ kaut kur uzrastos aktīvas rīcības drosme. Vārdi ir daudz lētāki par cilvēku dzīvībām un kara sisto postu. Tādēļ brīvību zaudējušo tautu aizstāvēšana trijos gadu desmitos ietērpa vienīgi runās un mierinājumos. Daudziem tas vairs nesāp un ja arī uz brīdi iesūrstas, tad tikai uz oficiāla papīra uzmestas līdzjūtības veidā.

Pad. savienības varmācība ir apliecināta ar kauna zīmogu. Citādi mēs nevaram kvalificēt kādas valsts rīcību, kad tā savu ideoloģisko un fizisko agresiju reālizē uz citu neatkarīgu tautu brīvības lēses.

Vai nākotnē skrejošais laiks izdzēsīs šo kauna zīmogu?

Kamēr brīvā pasaule vispār ignorēs principus, tikmēr būsim tālu no stabilitātes un brīvības atgūšanas.

Viens no šiem principiem — konsekventa novēršanās un pilnīga distancēšanās no diktātoriskas valsts iekārtas. Vēl līdz šai dienai rietumu lielvalstis gan piemēro gandrīz vai absolūtu konsekvenci, izskaužot hitleriskās varas paliekas un nosodot šīs velnišķās tirannijas despotismu, bet pagaidām nedara gandrīz nekā, lai ierobežotu sarkanās tirannijas sadismu, par tās iznīcināšanu nemaz nerunājot.

Pirms tas nav noticis, septiņpadsmitais jūnijs sāpēs mūsu sirdīs vēl nepasakāmi ilgajā nākotnē.

Luterāņu pasaules apvienības 5. asambleja notiks Ženēvā

ARCHIBĪSKAPS A. LŪSIS 6. JŪNIJĀ SAŅĒMIS TELEGRAMMU, KAS VĒSTĪ,KA PORTO ALLEGRE, BRAZILIJĀ, PAREDZĒTĀ 5. LUTERĀŅU PASAULES APVIENĪBAS LIELSANĀKSME NOTIKS NO 14. — 23. JŪLIJAM ŽENĒVĀ, ŠVEICĒ

Par pēkšņo vietas maiņu archibīskaps mūsu laikraksta pārstāvim izteicās:

Piekto Luterāņu federācijas lielsanāksmi sākotnēji bija iecerēts sasaukt 1967. gadā Vitenbergā, Austrumvācijā. Pēc ilgākas vilcināšanās Austrumvācijas komūnistu valdība paziņoja, ka nevarot dot šādai sanāksmei atļauju, jo nesaredzot tai nekādu lietderīgu mērķi.

Luterāņu federācijas eksekutīvā komiteja pēc tam pieņēma Brazilijas ev.-lut. baznīcas piedāvājumu rīkot asambleju „trešajā kontinentā". Sākumā viss ritēja labi, vietējā lut. baznīca gatavojās daudzo delegātu uzņemšanai ar lielu sirsnību, bet tad, kopš pagājušā gada rudens, arvien neatlaidīgāk sāka atskanēt protesta balsis. Brazilijā valdot diktātūra. Notiekot poītiskas vajāšanas. Polītiskie cietumnieki tiekot spīdzināti. Pašreizējā valdība nepieļaušot brīvu domu izmaiņu, varbūt būšot apdraudēta pat to delegātu brīvība, kuri paredzot ierasties no Austrumeiropas. Šīs protesta balsis kļuva arvien skaļākas. Brazilijas valdība reaģēja ar vietējās luterāņu baznīcas prezidenta vidūtājību, nosūtot paskaidrojumu, ka šādu ziņu izplatīšana ir veikli izplānota un labi noorganizēta komūnistu propaganda. Bet tas prātus tikai vēl vairāk sakarsēja. Neapmierinātību ar vietas izvēli izteica arī vairāki redzami teologi, piem., Somijas ev.-lut. baznīcas archibīskaps Marti Simojoki.

Pagaidām nezinu, vai vietas maiņa notikusi ar Federācijas eksekutīvās komitejas lēmumu, jeb — Brazilijas valdība ar atsaukumu ir reaģējusi uz pēdējā laikā dzirdēto kritiku,— sacīja archibīskaps. — Tā nu arī man, kā biju iecerējis, nebūs iespējams tuvākā nākotnē apciemot latviešu draudzes Brazilijā un Argentīnā, kur bija paredzēta arījaunceļamā dievnama pamatakmens iesvēte Nova Odesas latviešu ev.-lut. draudzē.

Par Asamblejas darba kārtību un norisi archibīskaps izteicās:

— Asamblejas virstemats šoreiz ir „Sūtīti pasaulē", atvasinot to no Jēzus Kristus uzdevuma un aicinājuma: „Eita un darait par mācekļiem visus ļaudis"... Ja Luterāņu federācijas lielsanāksme, kas pirms septiņiem gadiem notika Helsinkos, nodarbojās ar teoloģisku temu par taisnošanu ticībā, tad šoreiz, kā tas spriežams no piesūtītās darba kārtas un materiāliem, galvenā kārtā diskusijas notiks par to, kādā veidā baznīca, īpaši luterāņu banīca, pašreizējā laikmetā var kalpot cilvēkiem sociālo problēmu risināšanā tai vidē, kur baznīca līdz šim sludinājusi un sludina Kristus evaņģeliju. Īpaši šai problēmā, liekas, ieinteresēta ir jaunatne. Tā kā no apmēram 250 balstiesīgiem delegātiem būs apmēram 50 jaunāki par 30 gadiem — un tāda bija pašu lielsanāksmes rīkotāju vēlēšanās — tad, manuprāt, sagaidāma diezgan asa kritika par baznīcas līdzšinējo nostāju iepretim sociālās dzīves problēmām; arī debates, liekas, būs visai spraigas. Gados jaunajiem lielsanāksmes delegātiem bija paredzēta īpaša sanāksme San Leopoldo, Brazilijā, divas nedēļas pirms asamblejas. Tāpat bija paredzēts, ka pēc dažu dienu ilgām apspriedēm šīs jauniešu grupas dalībnieki sadalītos mazākos pulciņos un izklīstu zemes iekšienē „faktu meklēšanas misijā". Liekas, ka šis nodoms par īpašu konferenci jaunatnei tagad atkritīs. Jaunieši, varbūt, varētu braukt uz komūnistu valstīm, lai pārliecinātos, kā tur tiek ievērotas cilvēku tiesības un kā tur iedarbojas tā saucamā „reliģiskā brīvība", bet šādiem faktu meklētājiem arī šīs robežas, laikam, būs slēgtas.

Uz jautājumu, vai arī mūsu trimdas baznīcai būs kāds gados jaunāks delegāts, archibīskaps atbildēja: — Sākotnēji mums bija paredzēts tikai viens balstiesīgs delegāts. Ženēvā aprīļa mēnesī es par šo jautājumu runāju un lūdzu dot mums tiesības sūtīt vēl otru delegātu. Tagad ir saņemta piekritīga atbilde. Pašreiz izvērtēju dažus kandidātus, un domāju, ka esmu atradis piemērotāko. Bet par to vēl pāragri runāt. Katrā ziņā uz Braziliju sūtīt otru pārstāvi būtu bijis samērā grūti lielo izdevumu dēļ! Sakarā ar to, ka asamblejas vieta mainīta, financiālās problēmas grūtības vairs nesagādās.

(Nobeigums 4. lpp)

Aicinājums pieteikties parakstu vācējiem

LNAK un DV parakstu vākšanas rīc. komiteja lūdz pieteikties tautiešus parakstu vākšanas pienākumiem Dziesmu svētku kopkoncerta laikā 4. jūlijā, pl. 15.30 Maple Leaf Garden zālē. Vēlams atsaukties tiem tautiešiem (jauniem un veciem), kam ir vai būs biļetes uz šo sarīkojumu. Tuvāka informācija: LNAK birojā (J. Rolavs), tel. 921-3327 (dienā); V. Cinis—239-7923, vakarā; V. Upeslācis — 222-4021 — visu dienu; O. Ieviņš (Hamiltonā) — 385-7662, visu dienu.

Rīcības komiteja

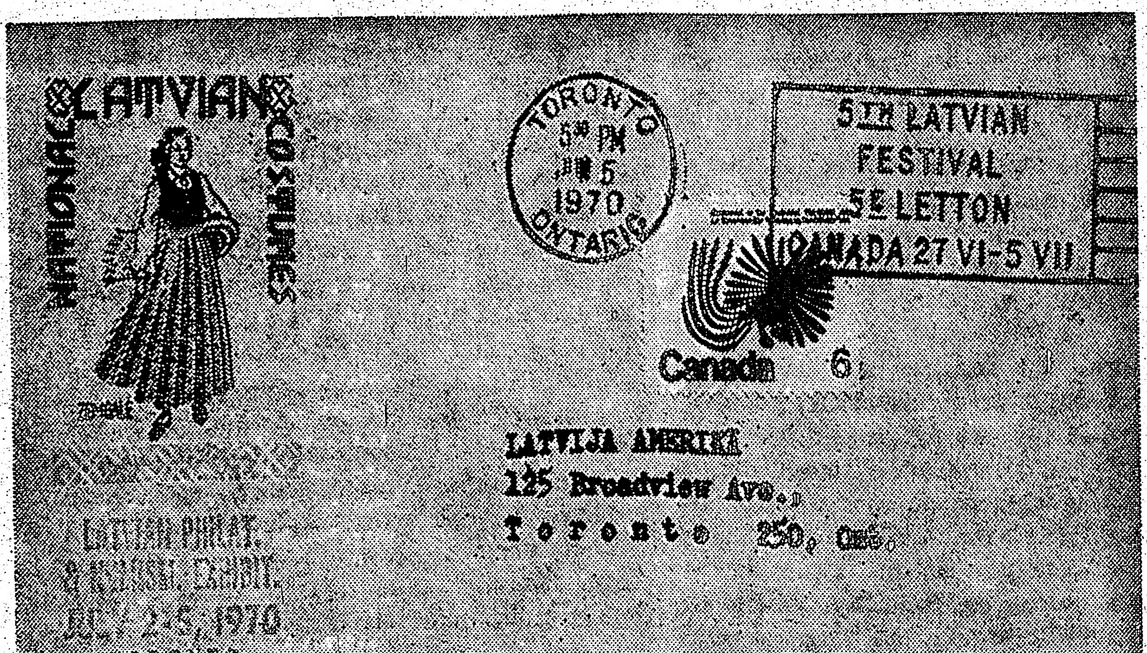

Sākot ar 5. jūniju, Toronto galvenais pasts sācis apzīmogot pasta sūtījumus ar 5. latviešu dziesmu svētku Kanadā zīmogu. Uzņēmumā — dziesmu svētku aploksne ar jauno pasta zīmogu.

LASĪTĀJU VĒSTULES

PASKAIDROJUMS MINSTERES LATVIEŠU ĢIMNAZIJAS LIETĀ

Sakarā ar ALAs informācijas vadītāja Dr. I. Spilnera ziņojumu par savu Eiropas ceļojumu, visvairāk ALAs valdes locekļi esot debatējuši par Minsteres latviešu ģimnaziju. Šādas debates derīgas un vēlamas. Diemžēl, lasot atreferējumu laikrakstā Latvija Amerikā (skat. rakstu šā laikraksta 39. numurā: „Prof. P. Lejiņš vairs nekandidēs"), šajās debatēs ieviesušies daži aplami un nepareizi apgalvojumi par Minsteres latviešu ģimnaziju. Tie cita vidū šādi: Nepareizs ir apgalvojums, it kā visi skolotāji saņemot ap 2000 DM lielu algu mēnesī. No 15 skolā nodarbinātiem skolotājiem, tikai 4 skolotāji (ieskaitot direktoru) saņem šādu bruto algu, pārējiem skolotājiem alga ievērojami zemāka, atkarībā no kvalifikācijas, stundu skaita, vecuma un ģimenes apstākļiem.

Vācu valdības iestādes Latviešu ģimnaziju un internātu Minsterē atbalsta nevis ar 300.000 dolaru gadā, bet ar apm. 150.000 dolaru.

Skolotāji ģimnazijā un tautskolā „nelasa lekcijas". (To dara tikai universitātēs.) Nav arī pasaulē tādas skolas, kur katrs skolotājs būtu spiests vai spējīgs sastādīt mācību grāmatas, it īpaši bez izredzēm, ka tās jebkad kāds izdotu. Man nav arī zināms, ka ALAs izglītības birojs (visiem!) skolotājiem atgādinājis tādas sastādīt.

Pavisam aplams ir apgalvojums, ka „techniskajās zinātnēs māca vācu valodā". Tieši otrādi — mācību un sarunu valoda ir latviešu, izņemot atsevišķus gadījumus, piem., fiziskā audzināšanā, vācu un franču valodās, ko palaikam māca vācu skolotāji, jo nebija atrodami attiecīgie latviešu tautības paidagogi. Techniskajās nozarēs gan lieto jaunākās vācu mācības grāmatas, bet tomēr mācības vielu apskata latviešu valodā.

Vācu valodas „pārvaldīšana" nav priekšnoteikums, jo skolēniem, kam nav attiecīgās zināšanas, izsniedz grāmatas latviešu vai angļu valodās, vai arī palīdz apgūt vācu valodu ar bezmaksas papildstundām iespējami ātrā laikā. Pieredze rādīja, ka čakli un kaut cik apdāvināti audzēkņi gada vai pusotra gada laikā tik labi iemācījās vācu valodu Minsteres latviešu ģimnazijā, ka spēja pat ar labām sekmēm nolikt abitūrija pārbaudījumus vācu valodā (piem. Bernadete Razevska no Sietlas un Lolita Kalniņa no Kanadas).

Prof. Dr. Z. Vītens,
MLĢ direktors

☆

MAZSVARĪGAIS VAJADZĪGĀ VIETĀ

Esmu jau vairākkārt pabrīnījies par „Latvijas Amerikā" korespondenta Klīvlendā J. E. visai dīvaino pieeju informācijas sniegšanā, bieži minot mazsvarīgo, bet neatzīmējot to, kas, vismaz pēc manām domām, ir nozīmīgs, interesants, vārdu sakot — informācija. Visvairāk nobrīnījos par viņa „miniziņojumu" par latviešu baptistu draudžu koŗu 21. dziesmu dienu Klīvlendā (skat. LA 6. maija numurā). Pārpratumu novēršanai, lai mani neuzskatītu par „ticības fanātiķi", vēlos norādīt, ka neesmu baptists, bet gan katolis.

Manuprāt, šī dziesmu diena bija pietiekami liels un nozīmīgs notikums, lai tam veltītu mazliet vairāk vērības nekā tikai 29 rindiņas kaut kur ASV latviešu dzīves chronikā. Protams, ir iespējams, ka redaktors ziņojumu uz šo „minigaŗumu" nesaudzīgi saīsinājis, taču tam negribas īsti ticēt, jo domāju, ka redaktors spēj novērtēt kāda sarīkojuma nozīmību un reizē ar to atvēlēt piemēroti lielu telpu. Tāpat neticu, ka redaktors nosvītrotu informāciju, kuŗa var lasītāju interesēt, atstājot maznozīmīgo.

Ja nu korespondents bijis domās, ka šis sarīkojums nav pietiekami nozīmīgs, lai tam veltītu vairāk par 29 rindiņām, tad nevajadzēja uzskaitīt koŗu dziedātās dziesmas un koŗu un apmeklētāju dziedātos korāļus, jo bija lietas, kas var vairāk interesēt lasītāju, piemēram, ka šī dziesmu diena bija veltīta latviešu baptistu draudžu koŗu 100 gadu pastāvēšanai un ka bez korespondenta minētajiem apm. 120 dziedātājiem baznīcā pulcējās ap 600 klausītāju, to vidū pat tautieši no Brazīlijas. Manuprāt, nevajadzēja apmierināties arī ar atzīmi, ka piedalījās 8 koŗi, bet minēt tos, jo vismaz to dziedātāji būtu to pelnījuši. Lai nokavētais še atgūts: dziesmu dienā koŗi bija no Bostonas (diriģents E. Zupiņš) Bukskauntijas (E. Ķeris), Čikagas (R. Kalnmals), Filadelfijas (V. Baštiks), Klīvlendas (Z. Viķe), Ņujorkas (E. Baštiks), Grand Rapidiem (R. Markus) un Toronto (A. Purvs).

Sarīkojumā bija vēl daudz citu atzīmēšanas vērta, bet, ja rakstam bija jābūt īsam, tad, manuprāt, jau šai vēstulē minētie fakti ir nozīmīgāki un lasītājam sniedz vairāk nekā ziņojumā pārrakstītā dziesmu dienas programma.

A. B., Čikagā

☆

ATKLĀTS JAUTĀJUMS „LATVJU GRĀMATAS" ĪPAŠNIEKAM E. DOBELIM

Kā savā laikā jau rakstīju „Jaunajā Gaitā", apgāds Latvju Grāmata 1963. gadā izdeva „50 latviešu tautas dziesmas klavierēm", par autoriem uzdodot Emilu Melngaili un Jāzepu Vītolu. Izdevums tomēr ir Latvijas valsts izdevniecības Rīgā 1955. gadā izdotā krājuma „O. Grāvītis — 50 latviešu tautas dziesmas klavierēm" ofseta pārspiedums, šī krājuma krieviskajiem dziesmu nosaukumiem un izpildījuma norādījumiem uzlīpināt izpildījuma norādījumu angļu valodā (dziesmu nosaukumi angliski nav tulkoti). Latvju Grāmatas izdevuma dziesmas Nr. 5, 7, 16, 18, 23, 25, 41, 43, un 49 var vēl redzēt oriģinālā krievisko apzīmējumu atliekas: „maskēšana", acīm redzot, veikta pavirši.

Sakarā ar E. Dobeļa nesenajiem paskaidrojumiem trimdas latviešu presē jājautā: Vai saņemta atļauja no Olģerta Grāvīša, Annijas Vītolas un Emila Melngaiļa mantiniekiem šāda veida viselementārāko autoru tiesību pārkāpšanai? Šķiet neparprotami, ka iemesls minētajām „pārkristībām" ir peļņas nolūks — trimdā paredzams lielāks patēriņš Melngaiļa un Vītola darbiem nekā šeit mazāk pazīstama okupētās Latvijas skaņraža Grāvīša darbiem.

Ko latviešu trimdas kultūras organizācijas darījušas, lai novērstu šādus viltojumus nākotnē? Lai, piemēram, mani latviešu grāmatnīcās pieejamie skaņdarbi pēkšņi neparādītos kā, teiksim, A. Žilinska darbi vai kā Jāņa Ķepīša, vai arī Alberta Jēruma darbi (saprotams, bez autora piekrišanas)?

1966. gadā Latvju Grāmata pārspieda okupētās Latvijas izdevumu „Klavieŗu skaņdarbi iesācējiem", kuŗu sakārtojušas E. Eglīte un O. Kleine. Vai sakārtotāju un pārspiesto autoru (resp. to mantinieku) piekrišana saņemta un vai tie kādu atlīdzību par savu darbu saņem, jeb arī šeit iepelnās uz citu rēķina?

Savu krājumu E. Dobelis reklāmē šādi (reklāmas valoda negrozīta): „Šinī krājumā, bez galvenokārt latviešu darbiem, ir uzņemtas arī dažas lietuviešu, igauņu un krievu tautas dziesmas. Šīs tautības ir nevien mūsu kaimiņi, bet šīs arī, un visvairāk krievi, dzīvoja mūsu Latvijā kā tās pavalstnieki, vēl vairāk tagad. Bet pats galvenais — šinī krājumā ir daudz jaunas latviešu tautas dziesmas, kādas mēs trimdā nemaz un nekad neesam dzirdējuši un zinājuši. Pretēji rakstniekiem vislielākā daļa mūsu ievērojamākie skaņraži palika Latvijā — Mediņi, Graubiņš, Žilinskis, Skulte, Ķepītis, Garūta un citi. Ir arī jauni nākuši klāt, ko mēs tāpat nemaz nezinam. Tagad viņu jaunās tautas dziesmas pirmo reizi iegūstam arī trimdā. Daudzas vecās ir jaunos aranžējumos. Šis sagatavojums ir nevien mums pašiem ieguvums ar jo lielu interesi, bet tas ir viens no labākiem dāvinājumiem mūsu draugiem Amerikā, Kanadā un citur mūsu dziesmu un kultūras (vai krievu darbi pieder pie mūsu kultūras? — A. V.) popularizēšanai."

Tiktāl E. Dobelis. — Pelnīties var visādi.

Andris Vītoliņš, Zviedrijā

☆

KLUSĒTĀJAS ATBILDE

„Latvijas Amerikā" 23. maija numurā V. Irbe lasītāja vēstulē cita starpā raksta: „Dažs autors sniedzis paskaidrojumus, ka viņa darbi komūnistu izdevumos nokļuvuši bez viņa ziņas, cits klusē."

Liekas, ka ar manu paskaidrojumu preses darbinieku un literātu kongresā pagājušā gada vasarā Katskilos nepietiek, tādēļ, lai gan pēc savas dabas piederu pie klusētājiem, atkārtoju še rakstveidā, ko kongresā mēģināju pateikt mutvārdiem.

Teicu, ka „Svešuma Balss" trimdas latviešu dzejnieku darbus pārņem no šeit izdotajiem dzejoļu krājumiem un no periodikā publicētajiem, ka tur neparādās autoru iesūtīti jaundarbi (par to katrs, kas šaubās, var viegli pārliecināties, ne tikvien izlasot „Svešuma Balsi", bet salīdzināšanai kaut vai tikai pāršķirstot še izdotos dzejoļu krājumus). Mani „Svešuma Balsī" 1966. gadā iespiestie dzejoļi pārņemti no mana dzejoļu krājuma „Vaŗa gredzens", bet attēls pārzīmēts no antoloģijas „Dzejas un esejas". Tai pašā „Svešuma Balss" numurā ievietoti arī Ainas Zemdegas dzejoļi (no viņas dzejoļu krājuma) un Arnolda Apses dzejoļi (par ko viņš paskaidrojumu devis nesenajā lasītāja vēstulē).

Trimdas latviešu rakstnieki turpina rakstīt, izdot grāmatas, dažreiz visaskētiskākos apstākļos, dzeju pie tam ļoti nelielajam lasītāju skaitam šeit. Vai tas nav pietiekams apliecinājums viņu uzticībai latviešu valodai, nacionālajai apziņai un piederībai pie tautas? Nepamatota šaubīšanās ir noticēšana maldinātājiem — „Svešuma Balss" un „Dzimtenes Balss" izdevējiem, kuŗu vienīgais nolūks ir panākt šķelšanos mūsu vidū.

Zenta Liepa, ASV

☆

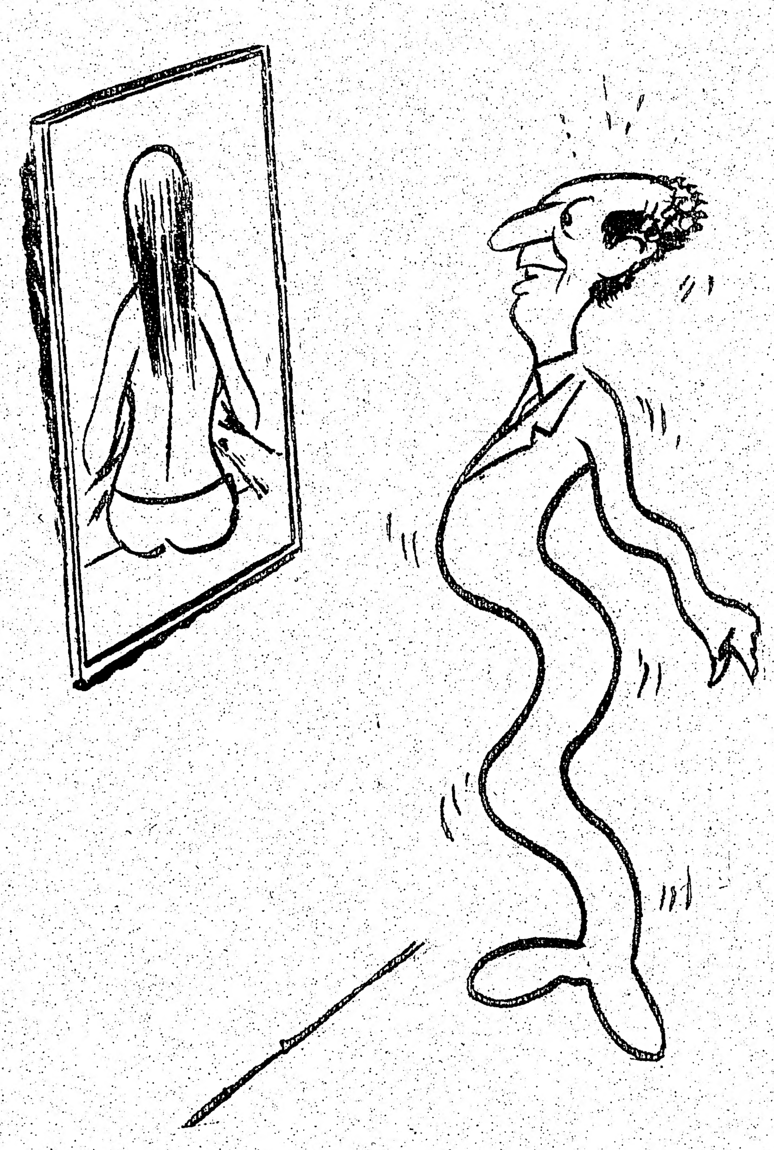

ED. KEISA LATVIEŠU VALODAS KURSS (38)
...emocionāls saviļņojums...

LATVIJA

46. N-RS TREŠDIENA, 1970. G. 17. JŪNIJS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 174, Ont.; tālr. 531-4533. Vietējo ziņu redaktors Krišs Sidars, 34 Pasadena Gardens, Toronto 325, Ont.; tālr. 766-2261.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par mēnesi $2.00, 3 mēn. $5.50, 6 mēn. $10.00, 1 gadu $18.00. Atsevišķa numura cena 25 centi. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

Tā tur dzīvo

ALBERTS VESELAUKS STĀSTA PAR DZĪVI OKUPĒTAJĀ LATVIJĀ

Divi akadēmiķi, abi draugi, 1969. gadā no ASV ierodas krievu pārpludinātajā Rīgā. Vienam pilsētā divas skaistas māsīcas - studentes, otram — brālis, kuŗš ar tēvu bijis deportēts, tagad strādā kādā fabrikā kā meistars. Satikšanās pēc 24 gadiem kļūst interesanta.

Pirmajā brīdī ciemiņu un mājinieku vidū savāds svešums. Nevar atrast kopīgu tematu. Nav jau brīnums: abas māsīcas ir dzimušas tūlīt pēc vāciešu kapitulēšanas Kurzemē, bet brālēns Latviju toreiz bija atstājis tikai četri gadi vecs. Taču nākošās dienās, kad meitenes ar Kārli savā istabiņā strīdējušās līdz asarām un brāļi gandrīz sabārušies pie tēva kapa, kad pēc trešā lūguma noraidīšanas Maskavā atļaut apmeklēt sievu un jaunāko dēlu Amerikā tēvs mūžu pārtraucis pašnāvībā, beidzot visi izplaukst tuvībā, atrod kopīgu valodu. Daudz runā par tautas bēdām, nelaimēm, likteni; daudzi prāto, ko vajadzētu sevišķi, ko pasākt pret „krievu sērgu" mūsu zemē. Tematu ir daudz. Apmeklēta Karmenas izrāde. Doma baznīcā noklausīts laicīgais koncerts, sestdienas naktī klīsts pa tagadnes Rīgas krogiem, apmeklēts kāds dievkalpojums, kopā lasītas Andreja Eglīša jaunākās dejas, kuŗas ceļa somā paslēpis un atvedis jaunākais brālis.

Par studēšanas iespējām strādnieku diktātūras paradīzē — Padomju savienībā patiesību lai stāsta šāds piemērs: 1969. gadā Lomonosova universitātē Maskavā piesacījušies 20.335 reflektanti — vidusskolnieki ar gatavības apliecībām. Konkursā studēt tiesības šajā padomju universitātē izcīnījuši 6782, bet patiesībā universitātē iekļuvuši tikai — 3400, galvenā kārtā vienīgi ar rajona komjaunatnes vadības ieteikšanas papīriem, un tikai krievu tautības jaunieši, kaut arī Pravda un Kremlis nepārtraukti uzsveŗ, ka Padomju savienība ir daudznāciju valsts, kuŗā „visiem ir vienādas tiesības".

Studēt Rīgā šodien nav svētdiena. Krievu un latviešu studentu skaits apmēram vienāds. Valsts stipendijas pietiek tikai, lai neciestu badu. Jauniešu šķirošana no okupantu puses milzīga. Tēvu latviskums bērniem jācieš vēl šodien. Reizē interesanti atzīmēt dažus faktus: medicīnas un inženieŗu fakultāšu studenti kopā ar stipendijām saņem vēl rūpniecības intereŝu piemaksas, 40 — 50 rubļu mēnesī, bet humānitāro fakultāšu studentiem (juristiem, valodniekiem, paidagogiem šādas piemaksas nedod, pašas stipendijas mazākas, bet nākošajiem garīgajiem darbiniekiem padomju imperijā jāmeklē vēl iespējas blakus piepelnīties. Taču visdrūmākais punkts visās studijās ir —

(Nobeigums 6. lpp.)

(19. turpinājums)

Pats romantisma vadonis kungs Viktors Igo aicināja Kungu Dievu uz izskaidrošanos! Vai, kā nu Dieviņam klāsies?! Saka, ka smieklīgais Francijā nokaujot. Vai tiešām? Igo tas tomēr nenokāva, kaut katrs franču pirmziemnieks zina no galvas Lafontēna īso fābulu ar pagaŗo virsrakstu: „Varde, kas gribēja uzpūsties tik liela kā bullis". Starpība starp vardi un bulli nepārprotami ir mazāka nekā starp Igo un debess un zemes Radītāju. Varde savā lieluma manijā, kā zināms, pūtās, pūtās, līdz pārsprāga. „S'enfla si bien qu'elle creva." Arī Igo visu mūžu tik vien bija darījis, kā pūties, sprakšķēdams un spridzinādams savas atskaņu petardes ar varenu, brīžam apdullinātāju troksni, bet allaž ar aukstām dzirkstīm. Viena no romantika daudzajām, bet visdrošākajām, raksturīgākajām pazīmēm ir tā, ko vācieši zīmīgi nodēvējuši Selbstsucht — egomanija. Es priekšā, es pakaļā, es vidū. Tāds bija Viktors Igo — Ernāni autors. Viņš ar visu savu romantismu palīdzēja nevis dzīvot, bet no dzīves bēgt! Nevis tuvoties sev un dzīvei, nevis minēt lielās dzīves mīklas cīņā un mīlestībā, bet klaidēties un tvarstīt romantisma groteskos papīra tauriņus. Bēgt no dzīves — no dzīves, kas mums katram ir tikai viena!

Kāds literātūras vēsturnieks trīs gadu desmitus pirms Ernāni šā definējis romantismu: „Romantismu jūt, romantismu nedefinē." Labi teikts. Jo definēt nozīmē vispirms domāt. Kur nav domu, tur nav definīciju. Definēt nozīmē kādu lietu izskaidrot ar tiem atribūtiem, kas to atšķiŗ no citām, kas to noteic. Romantiķi vispirms ir kūtri domātāji un vēl kūtrāki definētāji.

Un tomēr, Ernāni rādīja nacionālajā Franču teātŗa skatuvē ne tikai Kugas laikā, bet arī tad, kad Rainis apmeklēja Parīzi 1926. gadā. Uzturoties nedēļu Parīzē, Uguns un nakts autors redzēja trīs izrādes: operā Borisu Godunovu, Folī Beržēres — Žozefīnu Bekeri un Franču teātrī — Ernāni... Kāda ironija!

Par Ernāni inscenējumu dzejnieks teica, ka tas bijis „maz ievērojams". Tas nebūs bijis citādi arī Kugas laikā.

Laipnais lasītājs var jautāt, kālab, par franču teātri runājot, tik ilgi kavējos tieši pie romantiskā teātŗa, atstāstot, pat līdz sīkumiem, izdaudzinātās franču romantisma teātŗa drāmas saturu? Tas darīts aiz divi iemesliem. Vispirms tādēļ, lai autors un lasītājs neietu viens otram gaŗām, lai vārdu romantisms izrunājot, ir viens, ir otrs domātu par to pašu; lai nerastos nevajadzīgi pārpratumi un autoru neapsūdzētu patvarīgā romantisma jēdziena iztulkojumā. Otrs, ne mazāk svarīgs iemesls ir tas, ka bija nepārprotami jāpierāda, ka Jānis Kuga ne Parīzē, ne Pēterpilī, ne Rīgā nebija romantisma tīrās „teātrālības" kārdinājumam padevies. Ja viņš tam būtu padevies, tad vēsturiskās Uguns un nakts izrādei nebūtu bijis lielākas nozīmes kā tai, kas tai kā lugai bija grāmatas formā.

Romantisma kārdinājums varēja būt jo lielāks tālab, ka Jānis Kuga bija dekorātors un romantisms dekorācijās deva plašas fantastisku rotājumu un rotaļu iespējas, kā uzskatāmi pierādīja Ballet Russe, Renuā un Baksts.

Ievadā drāmai Kromvels (1827) Igo mēģināja definēt romantisma jauno pienesumu teātrim. Lielais jaunums esot groteskais. „Klasiķi nepievērsa uzmanības groteskai. Modernā domāšanā, turpretī, groteskajam ir milzu nozīme (le grotesque a une rôle immense)". Igo rakstīja franču valodā. Ko tad franču valodā nozīmē šis italiešu cilmes vārds? Grotesks ir kaut kas, kas vilto dabisko, padara dabu un dabisko smieklīgu; grotesks ir kādenis, kas norāda uz kaut ko pagalam neparastu, dīvainu. Citiem vārdiem, Igo tiecās savām lugām piešķirt nebijušu aureolu, radīt neticamus sarežģījumus un situācijas, it kā ar motto jo trakāk jo labāk. Jo tālāk prom no dabiskā, patiesā, jo labāk. Aplūkotā melodrāmā Ernāni tam ir spilgts un grotesks paraugs.

Ir stipras aizdomas, ka Igo, Šēkspīru pārpratis, gribējis viņam sekot, gribējis viņu atdarināt ar groteskām, it kā Šēkspīra raksturīgākā īpašība būtu bijusi groteska. Piemēram minami Līra un viņa āksta dialogi, kuros āksts izrādās nesalīdzināmi tuvāks veselajam saprātam un tālab dabiskajam viedumam nekā vecais ķēniņš. Ar āksta muti runā veselais saprāts, tautas gudrība; ar ķēniņa — aplama, irracionāla tieksme pēc glaimīgajiem mīlestības demonstrējumiem, kas viltīgus glaimus iztulko par īstenību, bet patiesu, kautru mazvārdīgu mīlestību — par nevērību... Še ir pārpratums, traģisks samezglojums, bet pārpratums paliek dabiskuma robežās. Šai stāvoklī nav nekā groteska, nekā nedabiska, jo cilvēka sirds nu dažkārt virzās pa irracionāliem ceļiem. Līra pārpratums ir neparasts, bet ne grotesks, tas ir traģisks, bet ne smieklīgs.

Lai še citēti jau prātā aptumšotā vecā Līra vārdi par sevi:

Ay, every inch a king:
When I do stare, see how the subject quakes...

Tad nākošajā skatā:

Pray do not mock me:
I am a very foolish old man...

Kāda pārmaiņa! Bet ne groteska! Traģiska. Groteskais nekad nav traģisks, traģiskais nekad nav grotesks.

Viss jāatgādina tikai vienā nolūkā, lai rādītu, ka Kuga franču romantiskajam teātrim nebija nekā parādā. Kuga nekad, nevienā savā dzīves posmā nav bēdzis īstenības, nekad nav meklējis grotesko, viņš nebija romantiķis, viņš bija latvietis.

Paaudzes mainās kā paisums un bēgums. Igo pseudotraģēdija Ernāni, kopā ar romānu Parīzes Dievmātes katedrāle (1831), ar visiem groteskajiem kapteini Febu, čigānieti Esmeraldu, velnišķo Frollu, kupraino zvaniķi Kvazimodo un romantisma tutti quanti, ko ar vieglu roku latviski tulkojis Edvards Virza, aizplūda pa laika slīpo liedagu Pa šo pašu liedagu cēlās reālisma paisums ar Emila Zolā baismo Terēzi Rakēnu (Thérèse Raquin. 1866) pirmajā vilnī. Tāpat kā savā laikā romisko Korneju bija nomainījis grieķiskais Rasīns, tāpat kā romantisms bija nomainījis klasicismu, tā reālisms nomainīja romantismu. Atšķirība starp iepriekšējām un tagadējām paaudžu maiņām bija tā, ka franču klasisko drāmu pārstāvēja dzejas ģeniji, kamēr aizejošo romantismu un nākošo reālismu pārstāvēja sava laikmeta sīkie gūstekņi, kas nespēja aizlauzties līdz cilvēces pārlaikmetīgajam Panteonam, kuŗā iekļūst tikai tie, kas palīdz dzīvot.

Paaudžu maiņas var būt cildenas vai groteskas, bet tām jānotiek. Tās radās arī teātrī. Un še notika kas paradoksāls: pasaulē jau bija laistas reālistiskas lugas, bet arvien vēl nebija reālistiska teātŗa. Reālistiskās lugas protestēja pret romantismu, bet nebija teātŗu, kuŗos būtu bijis iespējams tās reālistiski izrādīt. No visām mākslām teātŗa māksla allaž gājusi aiz citām mākslām, bijusi ne mākslu avangardā, bet arjergardā. Paradokss vēl palielinās, iedomājoties, ka angļiem, skandinaviem, vāciešiem un krieviem jau bija vareni reālistiski skatuves darbi, bet nebija šiem darbiem piemērota reālistiska teātŗa: kamēr Frncijā stāvoklis bija apgriezts otrādi — Francijā radās reālistisks teātris, bet nebija neviena franču Ibsena, Hamsuna, Hauptmana vai Tolstoja.

Pirmais, kas pasaulei deva reālistisku teātri, nebija ne profesionāls aktieris, ne profesionāls režisors. Skatuviskais jauninātājs Francijā bija Andrē Antuāns (Antoine, 1857—1943), amatieris aktieris, amatieris režisors un, beigās, teātŗa direktors. Viņš bija dzimis 1858. gadā Limožā un atvests uz Parīzi 8 gadu vecumā. Tikvien kā pamatskolu beidzis, viņš bija spiests izglītību pārtraukt un meklēt maizes darbu, ko pēdīgi atrada Parīzes gāzes iestādes kantorī. Bet Antuānā iemājoja neremdināma kaisle — teātris, ko mīlēt mīlēja gan pasīvi kā skatītājs, gan aktīvi kā aktieris-amatieris. Andrē skrēja uz Franču teātri, kur manījās iekļūt statistos vai aplaudētājos, skrēja uz dikcijas kursiem, mēģināja bez panākumiem iestāties konservātorijā, zināja visas klasiķu lugas no galvas, tad piecus gadus nokalpoja kaŗaklausībā, no kuŗas atgriezies, atkal uzrāpās gāzes sabiedrības kantorista sēdeklī. Tad gadījās, ka kāds darba biedrs viņu aizveda uz Monmartru, kur proziskā ielā ar māksliniecisku nosaukumu 37 passage de l'Elysée-des-Beaux-Arts, tagad Antoine — kur daži teātŗa mīļotāji atvaļināta kapteiņa vadībā bija savām rokām uzcēluši skatuvi, spēlēja draugiem teātri. Šai vietā Antuāna un teātŗa vēstures likteņi sametās ciešā mezglā. 1887. gada 30. martā viņš, te par amatieŗu režisoru izvirzījies, bez naudas, bez profesionāliem aktieŗiem, bez profesionāla dekorātora, deva pirmo izrādi. Parīzē bija piedzimis jauns teātris, Théatre Libre (Brīvais teātris).

Antuāns bija Zolā cienītājs, un Zolā bija rakstījis, ka teātrim jābūt noteiktam īstenības „protokolam" — un procès verbal exact de la vie, piemetinādams ar nožēlu, ka neviens vēl līdz šim neuzdrīkstējies šādu teātri rādīt.

(Turpinājums sekos)

Imants Sakss

Latviešu mūzika trimdā un dzimtenē

Toronto latviešu koncertapvienības sarīkojumā 4. jūnijā Latviešu namā komponists Alberts Jērums no Anglijas referēja par latviešu mūzikas problēmām svešumā un Latvijā, savu stāstījumu ilustrējot ar trimdas un Latvijas komponistu darbu ierakstiem skaņu lentē. Šajās ilustrācijās dzirdējām Lūcijas Garūtas, Jāņa Ivanova, Marģera Zariņa, Imanta Kalniņa, Arvīda Purva, Jāņa Kalniņa, Jāņa Mediņa, Tālivalža Ķeniņa, Helmera Pavasara, Longīna Apkalna un Alberta Jēruma skaņdarbu epizodus.

Nav viegli vienas stundas laikā pat konspektīvi parādīt Latvijas vai svešuma latviešu radošās mūzikas dzīves norises. Te būtu vajadzīgas nedēļas resp. referātu cikli, kas praktiski nebūtu neiespējams. Plašāku sabiedrību tas, varbūt, neinteresētu, bet pāris desmitu cilvēku tomēr tiktu pie lielākas apskaidrotības, jo referents patiešām ir uzmanīgi sekojis visām laikmetīgām un raksturīgām mūzikas parādībām kā šajā, tā viņā pusē. Bet arī šai vakarā varējām iegūt zināmu priekšstatu par mūzikas problēmām pašreiz saskaldītajā latviešu tautā. Jāsteidz gan pieminēt, ka latviešu mūzikas aina nebūs pilnīga bez komponista Jāņa Norviļa, kurš, kaut noslēgti, tomēr ļoti ražīgi piedalās mūsu mūzikas jaunradē svešumā.

Par kritēriju savā referātā komponists A. Jērums minēja t. s. dienišķo maizi, t. i. mūziku, ar kuru sastopamies parastajās ikdienas koncertu vai radiofona programmās. Tāpat kā fiziskās dienišķās maizes rieciens, kas viņā pusē bijis stipri paplāns, arī mūzikā Latvijas zemē pēckaŗa posmā bija jāapmierinās ar 19. gadsimta eklektikas drupatām. Tā Lūcijas Garūtas mūzika, kaut emocionāli spraiga, joprojām pazīst vienīgi baltu un melnu krāsu. No Jāņa Ivanova, kas jau uzrakstījis 13 simfoniju, vairākus instrumentālkoncertus un stīgu kvartetus, dzirdējām fragmentu no 11. simfonijas, kuŗā saklausāmas lielo krievu meistaru ietekmes. Nezinu, vai Ivanovam daudz ko varētu pārmest, jo tā ir tā vide, kuŗā viņš jūtas labi un ērti kā savās mājās. Katrā ziņā var apbrīnot Ivanova ražīgumu un techniku; iespējams, ka viņš aizsniegs Mjaskovska rekordu — 24 simfonijas. No tādas kvantitātes paliks pāri arī kaut kas ar kvalitāti.

Kā trešo paraugu dzirdējām Marģera Zariņa orātorijas „Mahagoni" fragmentu. Šī sešdaļīgā orātorija komponēta 1964. gadā un veltīta jaunās Kongo valsts juku un revolūciju laikam, pieskaŗoties arī Patrisa Lumumbas personai, saprotams, komūnistu partijas skatījumā. Neapšaubāmi, Zariņš radījis mūzikāli interesantu darbu, bet stiprās un nepārprotamās politiskās līnijas dēļ šai orātorijai nav paredzams ilgs mūžs. Tā rakstīta mecosoprāna, zēna balsij, tenoram un basam, kā arī vīru, sieviešu un jauktam korim, piedaloties arī orķestrim, kas sakomplektējas galvenokārt no sitamiem instrumentiem. Bez kontrbasa, arpas un čembalo sadzirdami gan parastos, gan arī neparastus sitamos instrumentus. Pēdējo vidū, piemēram, ir maraka (veidota no izdobta ķirbja), pātaga (divi koka dēlīši, izdotā skaņa atgādina pātagas cirtienu) un citi. Skaņu lentē klausījāmies orātorijas 6. daļas finālu, kuŗā risinās sieviešu un vīru koŗu dziedājums (domāti misionāri), tai pašā laikā jauktam korim (domāta Kongo tauta) folkloristiskā sinkopācijā veidojot Bacha stila kontrapunktu. Mūzikālais efekts ir pārliecinošs, pat vienreizējs, bet vienā ziņā arī pretīgs, jo pirmo reizi latviešu mūzikā sastopamies ar garīgās mūzikas karikēšanu. Protests Dievam, Viņa noliegšana, baznīcas un garīdznieku izsmiešana nav nekas jauns ne literātūrā, ne mūzikā, taču šai gadījumā solis sperts jau lielu pakāpienu zemāk, tuvojoties Dieva zaimošanai. Temu tiešām nevarēja trūkt arī pašā Latvijas zemē, piem., bandīti un slepkavas Kretulis, Adamaitis u. c. Arī Glazunovam bija simfoniska poēma par kazaku atamanu Steņku Rāzinu. Pie tam viss tas tai pašā laikā, kad jauni Austrumeiropas un pat Maskavas (Ščedrins) komponisti cīnās par garīgās dziesmas tiesībām.

Nobeigumā atskanēja jaunā Imanta Kalniņa simfonijas fragments. Grūti ko teikt pēc nedaudz taktīm, noskaņā kaut kas no Šostakoviča Ivanova vadlīnijas Mazliet acs tomēr jāpiemiedz, dzirdot pašas pirmās taktis, kuŗas gandrīz identificējamas ar Leonkavallo „Pajaci" prologu". Zemteksts vai ironija? Tomēr, ievērojot Imanta Kalniņa jaunību, no viņa varam gaidīt daudz, un gan jau radīsies kāds jauns latviešu komponists, kas varēs savā mūzikā iesaukties: „Ruskaja maķ, ti možeš spaķ!"

Par trimdas mūzikas piemēriem šoreiz maz ko rakstīt, jo tie vairāk vai mazāk recenzēti citās sakarībās. Jāpiemin tomēr Longīna Apkalna latviešu bēru dziesmas (vācu valodā), kuŗas ir ļoti interesantas, bet bezgala problēmatiskas. Kāda ārkārtīgi neveselīga ietekme (Orfs?) uzspiež viņam savu zīmogu. Vai atceraties Latvijas mūža vecās, tā sauktās „kungu kapsētas"?

Pateicība noteikti pienākas vakara referentam Albertam Jērumam par pievilcīgo un saistošo stāstījumu un raksturīgo mūzikas materiālu kopojumu, izsakot nožēlu, ka to nenoklausījās plašāka klausītāju saime un daudzi citi latviešu centri šai apgabalā.

Vakara nobeigumā bija paneļdiskusijas, kuŗas vadīja prof. T. Ķeniņš, piedaloties A. Jērumam, A. Purvam, A. Štrombergam un I. Saksam. Visumā te nekas jauns netika pateikts, un cerams, ka nākotnē tās kļūs interesantākas.

Šai raibā pasaulē maldas kāds cilvēks.
Ne musulmans viņš, ne neticīgais, ne bagāts, ne zems.
Viņš nelokas Dieva un likumu priekšā, pestīšanai viņš netic,
neapgalvo neko.
Šai raibā pasaulē kas ir šis vīrs, stiprs garā un skumīgs?
Omars Heijams

Gvido Brūveŗa zīmējums

Juris Zivtiņa beidzis Otavas universitātes fiziskās audzināšanas fakultāti (Honors Baccalaureates in Physical Education - Pedagogy) un saistījies Toronto YMCAs darbā. Viņš pieder pie korporācijas Frat. Cursica saimes.

Modris Lorbergs

NEDRAUGIEM

Jūs jau variet mēģināt
pazemot, šķelt,
un izkliedēt mūs
visos vējos,
un jūs jau variet mēģināt
mūs spīdzināt,
izkaut un iznīcināt,
domādami
uz visiem laikiem . . .
Bet neaizmirstiet,
ka mūsu tauta,
latvieši ir
šķisti un asi
kā purva grīslis,
kas griež
un neiznīkst . . .
Jūs jau variet mēģināt —
Bet zeme paliks,
un paliks arī
kādi dzīvībā
atmaksāt jums
par visu
līdz pēdējam!
Paliks un izdzīvos
kā purva grīslis —

Kāds cilvēks . . .

OMARA HEIJAMA DZEJA. IZDEVIS VALTERS ZIEDIŅŠ TORONTO, 1970.

Dziesmu svētku apmeklētāji, kuŗi no tuvām un tālām zemēm ap Jāņu laiku saplūdīs Toronto un uzkavēsies šeit pāris nedēļas, mājup braucienam vai lidojumam savās ceļa somās līdzi vedīs arī dažādus suvenīrus, kas svētku laikā būs iegādāti Kanadā. Daudziem tajās atradīsies vai nu atmiņai pirkta, vai arī dāvināšanai, persiešu lirika Omara Heijama dzeja, kuŗu grezni iesējumā šādam nolūkam īsi pirms dziesmu svētkiem izdevis Valters Ziediņš Toronto un iespiedis savā „Greenwood Printers Ltd." spiestuvē.

Šī raksta nolūks nav šoreiz apskatīt Argentīnas latviešu mākslinieka Gvido Brūveŗa divpadsmit lielos tušas zīmējumus, kas uz atsevišķām lielformāta lapām grezno šo sējumu starp Omara Heijama četrrindām divkrāsu iespiedumā. To novērtējums atstājams kādam kompetentam mākslas kritiķim. Īsumā tikai piebilstams, ka tie ir vienreizēji oriģināli savā izsmalcinātajā technikā, mākslinieciski niansētajā stilā un savā orientālajā apdarē cieši sakļaujas ar Omara Heijama hedonisko dzeju. Tāpat par pašā Heijama rubijatiem — četrrindām, Andreja Kurcija atdzejojumā jau Latvijas brīvvalsts laikā, vārds atstājams mūsu literātūras zinātniekiem, kāds piemēram, bija tagad jau veļiem piepulcētais Jānis Rudzītis Zviedrijā. Citēsim tikai dažas rindas no Ingridas Vīksnas esejas, kuŗa ievietota šajā sējumā un kuŗā dzejniece par Omara Heijama filozofiju saka: „Daudzās variācijās Heijams atkārto, ka dzīve ir tikai nenozīmīga spēle, kuŗā mēs esam nevarīgi bandinieki, un visas mūsu pasaules iekāres, laicīgā manta, agri vai vēlu pārvēršas pelnos". Noslēgumā esejiste secina: „Pieņemot Omara Heijama dzeju kā aistētisku baudījumu, jāatzīst, ka viņa filozofijas tulkojumam vienādi vai otrādi maz nozīmes — viņa cinisms mūs neaizkar, hedonisms neapvaino, pesimisms nenobiedē, jo šo četrrindu kopējā izskaņa ir tik gaiša, ka pat visrūgtākās rindās atspīd smaids un samierināšanās ar likteni. Mēs varam strīdēties par katras rindas vai vārda pareizo tulkojumu un nozīmi, bet mūs visu laiku aizrauj šīs dzejas mūzikālitāte un mistisks skaistums. Nav šaubu, ka tikai dzejnieks ar dziļu ticību un pārliecību par sava Dieva visvarenību spēj tik rotaļīgā vieglumā aizraut sev līdzi sekotāju pulku cauri gadu simteņiem."

Par pašu Omaru Heijamu teikts, ka viņš dzimis ap 1040. gadu Persijas ziemeļos. Nav droši zināms arī viņa nāves gads. Apgalvo, ka viņš nodzīvojis 106 gadus, bet pēc kādiem citiem avotiem — miris 1123. gadā Nicapurā. Omars Heijams tulkots angļu, vācu, franču, krievu un citās valodās un viņa četrrindas iznākušas daudzos izdevumos, arī latviski. Jau otrā izdevumā tas iznācis Zelta Grauda apgādā 1940. g. Rīgā, iespiests Armijas spiestuvē. Heijama četrrindas izdevis arī Andreja Ozoliņa apgāds 1952. gadā Vācijā. Abi šie izdevumi ne formā, ne mākslinieciskajā apdarē tālu nespēj līdzināties Valtera Ziediņa šāgada izdevumam, kuŗam viņš gatavojies jau vairāk kā 16 gadus! Pēc ilgāka laika tas latviešu grāmatniecības šumā ir viens no greznākajiem sējumiem, kāds atkal parādījies un Omara Heijama dzeja latviešu valodā, ja ne vienīgā, tad ietērpā ir dota pirmo reizi. Šo sējumu godam varam pasniegt dāvinājumiem arī visreprezentāblākos gadījumos, ne mazākā mērā nešaubīties par tā mākslinieciskо apdari, būdami lepni, ka mūsu grāmatniecībā ārpus nebrīvās dzimtenes šāds izdevums parādījies. Tam nav taupīti ne līdzekļi, nedz pūles, un liekas, ka komerciālās intereses šeit atstātas pēdējā vietā, bet galvenais nolūks bijis parādīt mūsu grāmatniecībā vienreizēju sniegumu un ierādīt tam paliekamu vietu mūsu labāko izdevumu plauktā. To apstiprina arī pašā izdevēja Valtera Ziediņa pieticīgā piebilde: „Es savu pūļu atalgojumu esmu jau saņēmis — tie ir mākslinieka Gvido Brūveŗa oriģinālzīmējumi, kas man palikuši pēc grāmatas iespiešanas." Izdevējs pēc ielogošanas tos novietojis savā viesistabā pašā redzamākajā vietā, lai ar lepnumu rādītu ikvienam, kas pie viņa iegriestos. Cik augstu viņš tur šo zīmējumu mākslas vērtību, liecina tas, ka tos viņš novēl dāvinājumā savai dzīvesbiedrei Dr. Inesei Ziediņai.

Greznais izdevums nebūs pārdošanā nevienā latviešu grāmatnīcā, paskaidro izdevējs, bet tas pasūtināms tieši viņa spiestuvē (Greenwood Printers Ltd., 218 Greenwood Ave., Toronto 8, Canada; telefons 465—8646). Dziesmu svētku laikā grāmata būs dabūjama speciāli ierīkotā Valtera Ziediņa studijā 3., 4. un 5. jūlijā, Royal York viesnīcā.

K. S.

Līgo vakarā šāgada 23. jūnijā, pl. 8 vakarā
OTTO N. GREBŽES
IZSTĀDES ATKLĀŠANA
47 Pemberton Crescent, Richmond Hill, Ont., paša mājā.
Izstādi atklās LNAK priekšsēdis T. Kronbergs.
Izstāde turpināsies visu dziesmu svētku laiku un būs pieejama apmeklētājiem katru dienu līdz 5. jūlijam, no plkst. 10 rītā līdz 10 vakarā. Tālr. 884-1061

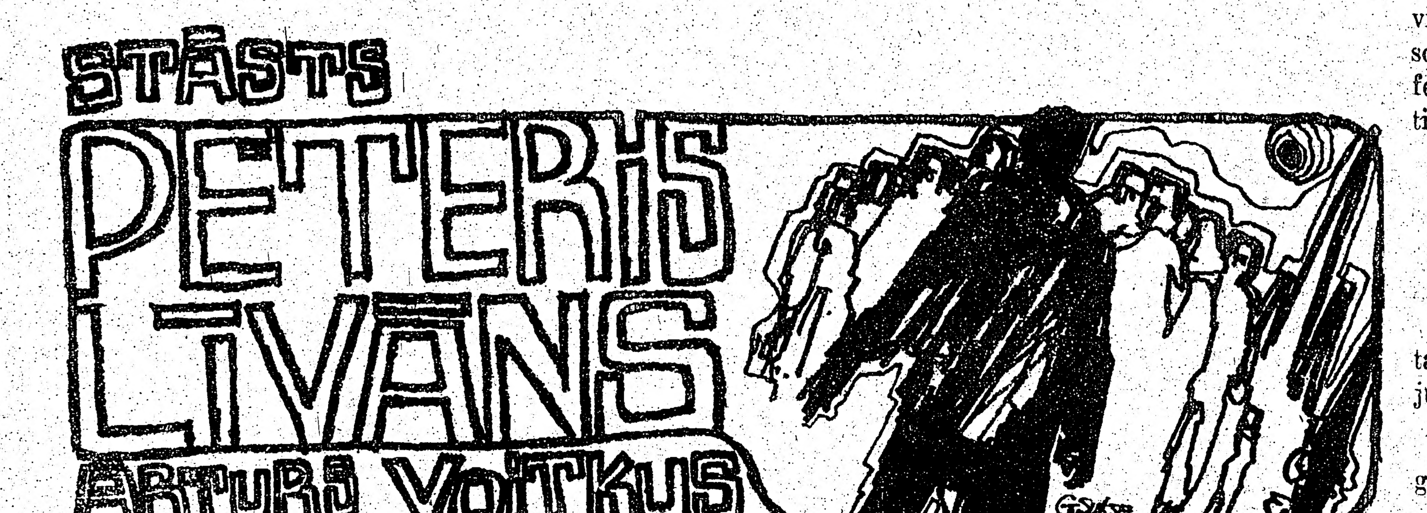

(12. turpinājums)

— Mārci! — Marta, manīdama, ka zēns tai neseko, bija apstājusies, un viņas balss skanēja nepacietīgāk.

— Tūlīt, mamm', — Mācis atsaucās, bet atkal pievērsās Līvānam. — Vai būs drīz?

— Droši vien. Bet labāk cerēsim, ka būs jābrauc kādā citā darīšanā.

— Vai cita darīšana būs tālāk nekā kapsēta?

— Var gadīties.

— Tad brauksim citā darīšanā. Bet ja cita darīšana nav tālāk, tad labāk, ka kāds mirst.

Mācītājs pasmīnēja, pagriezās un aizsoļoja savas mītnes virzienā. Lai taupītu drēbes, viņš somu ar talāru centās turēt no ķermeņa nostāk, jo citādi tā berzējās pie sāniem un triņa novalkāto uzvalku. Mājās viņu gaidīja Hitlera „Mein Kampf". Vācu laikā, kad to visur ar varu spieda lasīt, viņš lasīšanu atstāja citiem. Tagad tas ar pūlēm bija sadzinis kādu nobēdzinātu eksemplāru.

Pie Līvāna barakas durvīm ārpusē uz soliņa roku rokā sēdēja Maija ar Agni. Līvāns, gaidītājus ieraugot, padevās: lasīšana tātad bija jāaizmirst.

Līvānam pienākot, gaidītāji, viens otra roku neatlaižot, piecēlās kājās; Maija bija vismaz galvas tiesu mazāka.

— Nu? Līvāns teica. — Klāt gan? Vieni paši?

— Vecāki atnāks citā reizē, — Māra atbildēja par abiem. — Mēs šodien tikai izpildīt papīrus un visu sarunāt.

Visi trīs iegāja Līvāna istabā. Līvāns iekāra metalla drēbju skapī talāru, nolika plauktā agendu un dziesmu grāmatu, pārbaudīja, ka amata krusts atrodas talāra somā un novietoja pēdējo parastajā vietā uz skapjaugšas. Viņš darbojās klusēdams, un arī atnākušie klusēja. Rokās sadevušies, tie stāvēja durvju tuvumā un gaidīja.

— Tā. Sēdieties, — Līvāns beidza darboties un pats apsēdās uz istabas vienīgā krēsla, kas atradās galda priekšā. Vienīgā vieta, kur vēl varēja apsēsties, bija šaurā metalla gulta. Līvāns pamāja ar roku uz tās pusi un vēlreiz aicināja: — Sēdieties turpat. Man dīvāna vai krēslu nav. Nebūtu arī vietas.

Jaunie vilcinādamies paklausīja. Gulta... Citi nometņu iedzīvotāji savas guļas vietas dienā saklāja tā, ka tās izskatījās pēc vāļas, dīvāna vai līdzīga dzīvojamās istabas iekārtas gabala. Līvāns par tādiem sīkumiem nerūpējās. Krēsls bija krēsls, galds bija galds, un gulta bija gulta; kāda vajadzība mēģināt slēpt acīm redzamas patiesības?

— Tātad tomēr? — Līvāns skatījās Katlapu Maijai cieši acīs. — Tomēr precēsities?

— Jā, — Maija teica.

Kāpēc?

— Mēs ... mēs mīlam viens otru! — Maija iztulēja mācītāja skatienu.

— Vai tas pietiekams iemesls precēties?

— Kas cits? Agrāk pētīja radu rakstus un mantu... un... un pūru... Tagad tie laiki pāri. Tagad mēs visi vienādi.

— Mēs esam vienādi nabagi attieksmē uz laicīgām mantām, bet tāpēc vēl neesam vienādi.

— Mēs esam vienādi! — Maija iekaisa. — Mums visiem jāsāk no apakšas. Mans tēvs Rīgā bija profesors; labi. Kas viņš tagad? Nekas! Agņa tēvs bija šoferis — tagad viņš ir garāžas pārzinis. Mums jāpārtiek no kopgalda; viņi var atļauties, ko grib.

Līvāns pasmīnēja.

— Redzi nu: tātad neesam vis vienādi.

Maija apjuka, bet ātri atguvās.

— Bet lielā plaisa tomēr ir iznīcināta.

Līvāns pagriezās pret Agni.

— Vai tu arī domā tāpat? Vai tev arī liekas, ka tam nav nozīmes, kā jūs līdz šim esat auguši, ko redzējuši, kā mācīti?

— Es domā gan, — Agnis lēni teica. — Es domā gan tā. Tagad citi laiki.

— Laiki citi, bet cilvēki tie paši, — Līvāns teica. — Un cilvēku daba arī būtībā tāda pati. Jūs tagad apprecēsities — un kas tad? Ko jūs darīsit pēc tam?

— Mēs dzīvos kopā, — Agnis bija pārsteigts par tik neloģisku jautājumu.

— Jūs dzīvosit kopā. Nometnē, vai ne?

— Sicher. Kur citur?

— Visu mūžu jūs nometnēs nedzīvosit. Kādreiz tās slēgs. Kopgalda arī vairs nebūs, devu nebūs, Unras nebūs. Ko tad?

— Mēs izceļos.

— Pieņemsim. Un tad?

Maija atraisīja roku no Agņa pirkstiem un saslējās.

— Jūs jocīgi jautājat, mācītāja kungs! Mēs strādāsim! Mēs jaunajā zemē iekārtosim savu māju, savu dzīvokli! Mums būs bērni, mēs tos audzināsim. Mēs tiem sagādāsim tādu dzīvi, lai tiem vairs nebūtu jābēg uz svešu zemi. Jūs, vecā paaudze, esat visu pasauli sagriezuši kājām gaisā; mēs mēģināsim postu labot.

— Lieliski, Maija. Bet kā?

— Jūs tam neticat?

— Kāpēc ne? Ticu, ka jūs gribat, lai viss tā notiktu. Ka jūs gribat radīt labāku pasauli. Bet tāpat ir domājušas arī visas iepriekšējās paaudzes. Ideālisms. Un labi, ka tāds vēl eksistē. Vai Agnis domā tāpat?

— Es? — Zēns mazliet atdzīvojās. — Jā, sicher. Es ar' tāpat.

— Laba doma. Ļaunums tikai, ka vēl nezināt, kā to darīsit.

— Ir citi, kas zina, — Maija teica. — Apvienotajām Nācijām ir organizācijas, kas palīdz citiem. Kad izceļosim, mēs arī varēsim tajās strādāt.

— Vai tu, Agni, arī par to esi domājis? — Līvāns jautāja.

— N... jā ... nē... Taisnību sakot, nē, — Agnis atzinās. — Es ir vairāk domājis par to, ka mēs paši .. nicht wahr, Maija?

Maijas acīs uzplaiksnīja pēkšņa nepatika.

— Ko tu vienmēr tos vācu izteicienus! — Nē, mācītāja kungs, Agnis par to nav domājis. Tas ir, viņš ir gan domājis, bet pagaidām viņam liekas, ka svarīgāk nostabilizēties pašiem, nekā domāt par citiem. Viņš saka: to lai dara tie, kas līdz šim dzīvojuši labumos.

Agnis pasmaidīja. Maijas vārdi tam likās uzslava.

— Jums, tātad, šai jautājumā nav vienprātības? — Līvāns domīgi skatījās jaunajos.

— Kleinigkeit! — Agnis droši teica.

— Atkal! — Maija iesaucās. — Kāpēc tu nevari runāt bez... Mans tēvs saka, ka tie, kas savas domas neprot izteikt bez svešas valodas piejaukuma, nespējot nevienu valodu kārtīgi iemācīties. Vai jūs tam piekrītat, mācītāja kungs?

— Jūsu tēvs ir speciālists, viņam jāzina, — Līvāns teica. Maijas asums viņu pārsteidza.

— Ko tu mani apvaino! — Agnis sapīka. — Es nivarot valodu iemācīties?!

— Tēvs nesaka, ka tieši tu to nevari, — Maija juta, ka aizgājusi par tālu. — Un es zinu, ka tu varētu, ja gribētu.

— Vot, tas ir pareizi, Bet es nigribu. Nav vērts. Ja mēs aizbrauks uz Ameriku vai Braziliju — tur neviena letiņa tikpat nibūs. Tur runās angliski vai spāniski

— Vai jūsu vecāki galu galā jūsu laulībām piekrīt? — Līvāns iejaucās jauniešu strīdū.

— Tas man egal! — Agnis paraustīja plceus. — Mēs precēsies so oder so.

— Jā, piekrīt, — Maija Agņa valodu vairs necentās labot. — Viņi parakstīsies.

Līvāns mirkli padomāja, tad klusēdams izņēma no atvilktnes dažus formulārus un sāka tos izpildīt. Brīžam viņš rakstīšanu pārtrauca un pajautāja informāciju, kam pats atbildes nezināja. Bet lielāko tiesu izpildāmo jautājumu viņš zināja, jo abus jaunos Lieldienās bija iesvētījis. Jau toreiz viņi turējās kopā, un pārējie iesvētāmie Katlapu Maiju un Šmitavnieku Agni jokodamies saukāja par jauno pāri.

(Turpinājums sekos)

Konsula V. Tomsona klusais protests

Montrealas konsularā korpusa vadība rēgulāri vienreiz mēnesī rīko t.s. konsulārās pusdienas, kurās piedalās arī Latvijas konsuls Vilis Tomsons, lai pabūtu kopā, brīvās sarunās pārrunātu aktuālos notikumus un izmainītos domām.

Šādas pusdienas notika arī 10. jūnijā, un konsuls V. Tomsons tās izmantoja, lai latviešiem draudzīgi noskaņotiem korpusa pārstāvjiem pastāstītu, kā un kur šogad latvieši brīvajā pasaulē atzīmēs 1941. gada 14. jūnija mocekļu piemiņu, tuvāk arī izgaismojot šīs baigās nakts un tajā notikušo pirmo latviešu masu deportāciju aizkulises un norisi, kā arī to nozīmi Maskavas noziedzīgajos plānos. Kādas valsts konsuls šo pusdienu laikā savukārt ar sajūsmu norādīja, ka pašreiz izmēģinājumā lido padomju kapsula Sojūz-IX, aicinot visus tai uzdzert tostu, novēlot sekmīgu lidojuma norisi. Pusdienu dalībnieki arī pieklājīgi piecēlās un ar tostu sumināja padomju izplatījuma kuģa lidojumu, vienīgi konsuls V. Tomsons palika sēžam un savu glāzi nepacēla.

Tā kā šīs bija tikai kopīgas pusdienas brīvām pārrunām, nevis kāda oficiāla apspriede vai līdzīga rakstura pulcēšanās, mazais starpgadījums nekādu reakciju neizraisīja, taču neievērots nepalika. Vēlāk vairāku valstu konsulārie pārstāvji pienāca pie V. Tomsona un apliecināja, ka viņa rīcību un nostāju labi saprotot.

Protams, šis mazais neoficiālais atgadījums pasaules lielo notikumu priekšā absolūti nekā nenozīmē, tas nav ne svarīgs, ne sevišķi ievērojams, tādēļ varētu palikt arī nepieminēts. Tas neiespaidos pasaules notikumus, pat ne mūsu centienus Latvijas brīvības atgūšanā. Taču tas kļūst svarīgs, vismaz mums, latviešiem, ja apzināmies nožēlojamo faktu, ka mums laika tecējumā personīgās intereses brīvā laika pavadīšanai kļuvušas daudz svarīgākas nekā 14. jūnija mocekļu piemiņa, ka mūsu nacionālās izjūtas arvien vairāk saplok, mocekļu piemiņas sarīkojumos ierodoties arvien mazāk dalībniekiem. To apzinoties, konsula V. Tomsona rīcība kļūst nozīmīga, jo skaidri atgādina daudzu jau piemirstu pienākumu pret mūsu tautu un tās upuriem. V. Tomsons 14. jūnija priekšvakarā nespēja savas pienākuma apziņas, nacionālās izjūtas un sirdsapziņas priekšā atbildēt par pievienošanos aicinātajam Pad. savienības suminājumam, kaut tas būtībā būtu bijis tikai nenozīmīgs pieklājības žests, bet palika sēžam, ar šo mazo un neoficiālo pretdemonstrāciju tostu padarot nozīmīgāku nekā tas būtu bijis, arī viņam kopā ar pārējiem pusdienu dalībniekiem pieceļoties. —ps

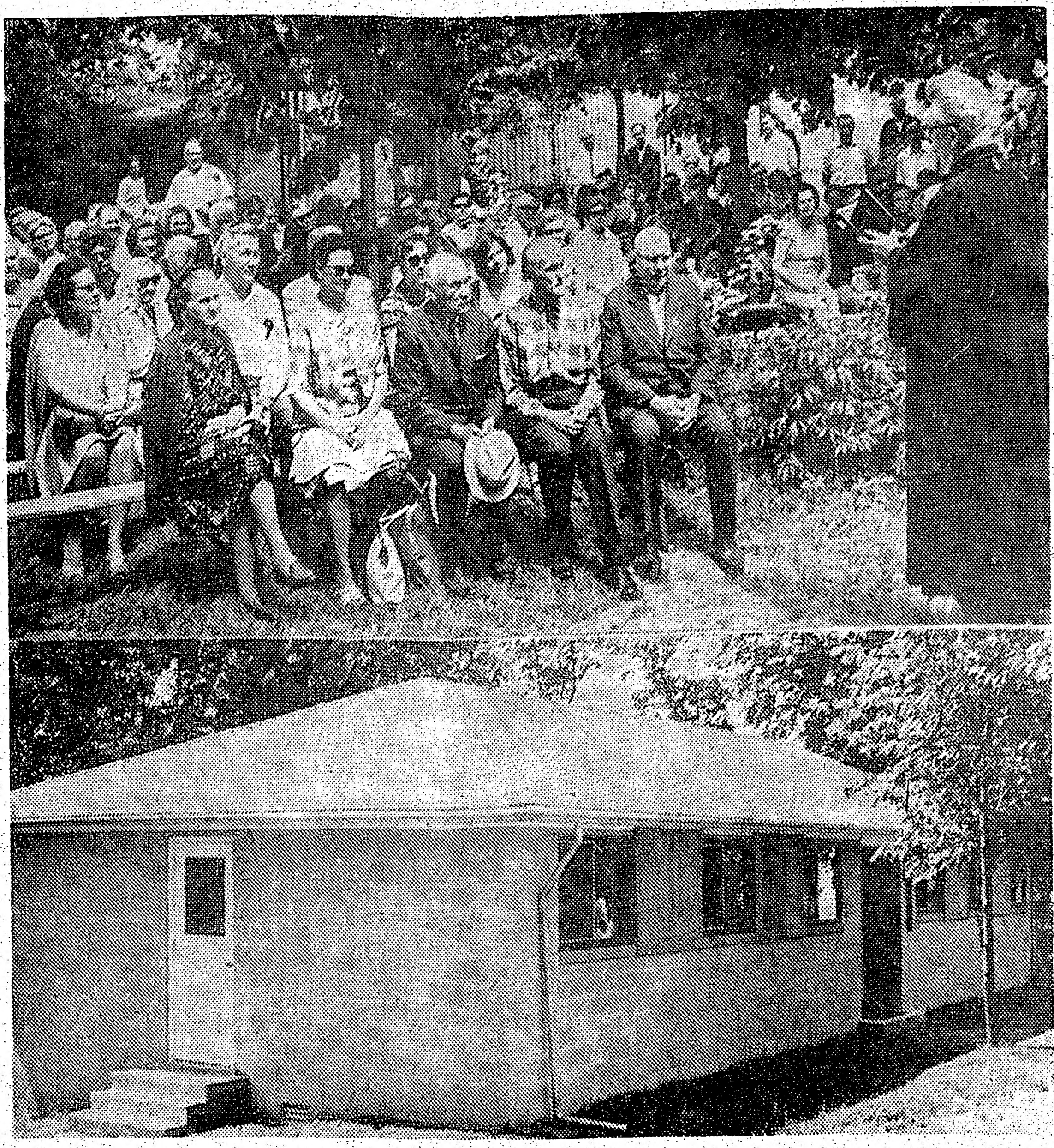

Toronto Sv. Andreja ev.-lut. draudzes lauku īpašumā „Sidrabene" māc. Ā. Čops 7. jūnijā iesvētīja jauncelto ēku veco ļaužu mītnei. Uzņēmumā — dievkalpojums ēkas ārpusē, apakšā — iesvētītā mītne. Foto: J. Ligers

Jaunatnes un sporta svētki Sidrabenē

„Lai šajos svētkos valda jaunības prieks, sporta gars un latviska sadzīve," ar šādiem vārdiem rīcības komitejas priekšsēdis Edmunds Ozols 6. jūnija pēcpusdienā atklāja Sidrabenē tradicionālos Jaunatnes un sporta svētkus, kurus, tāpat kā iepriekšējā gadā, rīkoja Kanadas DV kopīgi ar LNJAK un LSAK.

Svētkos bija ieradušies un apsveikumus nodeva gaidu jendas priekšniece vad. G. Upīte un skautu jendas priekšnieks vad. E. Dāvidsons. Ar rakstu bija sveicis Latvijas konsuls V. Tomsons, bet telefoniski — LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs.

Pati daba šoreiz bija palīdzējusi, lai svētki labi izdotos. Ja pirms svētkiem vairākas nedēļas valdīja ļoti vēss laiks, tad 6. un 7. jūnijs bija silts un saulains. Kaut gan lielie 5. latviešu dziesmu svētki Kanadā jau pie durvīm, Jaunatnes un sporta svētki bija pulcinājuši daudz apmeklētāju, kuru skaits abās dienās bija vērtējams ap 800 dalībnieku. Ugunskura vakarā bija pulcējušies ap 300 dalībnieku.

Pirmajā svētku dienā, 6. jūnijā, notika šaušanas sacensības jauniešiem jaunatnes šacha spēles jaunatnes basketbola un volejbola sacīkstes. Volejbolā piedalījās 5 komandas, no tām viena no Kolumbus, Ohio. Vakarā notika virves vilkšanas sacīkstes starp DV Toronto un Hamiltonas nodaļām, sagādājot skatītājos daudz jautrības. Savus spēkus virves vilkšanā izmēģināja arī bērni.

Sekoja „Miss Rīga" izraudzīšana. Kaut gan svētkos bija daudz meiteņu, tās bija ļoti atturīgas piedalīties skaistuma konkursā. Taču pēdīgi vairākas meitenes nosoļoja gar žūrijas komisiju, pēc kam bija jāatbild dažus laikmetīgus jautājumus. Žūrijas komisijā darbojās J. Gailītis, V. Tuklers, R. Tuklere un A. Robežgruntniece. Saskaitot piešķirtos punktus, noskaidrojās, ka „Miss Rīga" godu un V. Tuklera dāvāto balvu ieguvusi Anita Jēkabsone no Otavas. Par viņas „galma dāmām" izraudzīja Skaidrīti Leju un Sarmīti Bulti no Hamiltonas. Viņām ziedu balvas bija sagādājušas Niagaras vanadzes.

„Miss Rīga" konkursam sekoja ugunskura vakars Edm. Ozola vadībā. Ugunskuru iededza māc. Ā. Čops. Programmā piedalījās Hamiltonas meiteņu trio „Atmiņas" (Dzintra Treimane, Zeltīte Šuškova un Sarmīte Bulte), kuras ģitaras pavadījumā nodziedāja daudz dziesmu. Daudz jautrības sagādāja „Edijs un Fredijs" (E. Pulciņš un A. Grīnbergs), nodziedot vairākus jautrus duetus. Piedalījās arī Toronto vanadžu ansamblis O. Liepas vadībā, skaisti nodziedot trīs tautas dziesmas. Sv. Katrīnu vanadžu kopa uzveda fragmentu no „Tornas grāvračiem", kuri sagādāja skatītājos daudz jautrības. Ugunskura programma šoreiz bija daudz plašāka un jautrāka nekā visus iepriekšējos gadus. Vanadzes bija sarīkojušas loteriju ar vairākiem laimestiem un gādājušas par vakariņām svētku darbiniekiem un apmeklētājiem.

Pēc ugunskura, turpat tenisa laukumā, notika deju vakars, kurā veco laiku melodijas mijās ar visjaunākajiem „grāvējiem". Savu deju māku varēja parādīt gan vecāki, gan visjaunākie ballinieki. Par mūziku bija gādājis skaņu meistars I. Ķipis no S. Katrīnām. Otru svētku dienu, 7. jūnijā, ievadīja dievkalpojums māc. Ā. Čopa vadībā. Pēc dievkalpojuma sākās vieglatlētikas sacīkstes jaunatnei un vecāka gadagājuma sportistiem. Tās vadīja G. Gubiņš no LSAK. Turpinājās arī iepriekšējā dienā sāktās sacensības. Šacha sacensības nobeidzās jau pirmajā dienā. Kā jauninājums šachā bija arī komandu sacīkstes. Uzvarēja Hamiltonas komanda, kura saņēma A. Kalniņa dāvāto ceļojošo balvu.

Bērnu dārza ēkā savukārt risinājās nodarbības Tonijas Krūkas vadībā.

Vieglatlētikas sacīkstēs piedalījās tik liels dalībnieku skaits, ka tās līdz oficiālajam svētku slēgšanas laikam, plkst. 3 pēcpusdienā, vēl nepaspēja pabeigt.

Svētku nobeigumā rīcības komitejas priekšsēdis sirsnīgi pateicās visiem svētku darbiniekiem un apmeklētājiem, kā arī Sidrabenes pārvaldes priekšniekam P. Plīsim un māc. Ā. Čopam par sevišķi labo sadarbību un izpalīdzību.

E. O.

PANĀKTA VIENOŠANĀS

„Nākotnes 70" rīcības komiteja izlīgusi ar gaidu un skautu dienas rīkotājiem

Sakarā ar gaidu un skautu dienas rīcības komitejas priekšsēža un „Nākotne 70" prezidija priekšsēža rakstiem latviešu presē, paskaidrojam sekojošu mūsu vienošanos:

„Nākotne 70" prezidijs atzīst, ka publicētais skaitļotāja satikšanās pieteikšanās lapas izdevums nekādā veidā nav saistīts ar gaidu un skautu rīkoto vakaru „Kājas klonu rībināja". Paredzētā skaitļotāja satikšanās notiks ārpus šī sarīkojuma vietas un laika.

Gaidas un skauti ir atbildīgi tikai par „Kājas klonu rībināja" sarīkojumu, un tas notiks gaidu un skautu pārziņā, kā plānots.

Pārpratums ir radies lielā darba steigā, un ar šo paskaidrojumu šī lieta nokārtota labvēlīgi abām minētajām rīcības komitejām.

Dr. V. Gulēns, jun.,
„Nākotne 70" rīcības komitejas un prezidija priekšsēdis

vad. A. Budrēvics,
Gaidu un skautu dienas rīcības komitejas priekšsēdis

KANADAS ZIŅAS

HAMILTONA

● Hamiltonas latviešu biedrības koŗa rīkoto komponista Alberta Jēruma referātu 3. jūnijā ievadīja koŗa diriģents komponists Imants Sakss. Referents A. Jērums īsumā pastāstīja par tagadējo mūziku okupētajā Latvijā un svešumā, illustrējot to ar skaņu lenšu atskaņojumiem. Pēc referāta I. Sakss un A. Jērums atbildēja uz dažiem klausītāju jautājumiem. Sekojošā saviesīgajā vakarā, ko vadīja B. Šmita - Kalēja, ar jautrām deklamācijām piedalījās Jānis Vilks, bet ar dziesmām — „Edijs un Fredijs" (E. Pulciņš un A. Grīnbergs), kā arī šim vakaram īpaši sastādītais koŗa kvartets, kurā dziedāja koristes Benita Svīķe, Aija Bramane, Lūcija Novika un Baiba Šmita - Kalēja. Netrūka arī kopīgu dziesmu un deju. Vakara galvenais mērķis bija gūt materiālus līdzekļus kādas Zviedrijas latviešu jaunietes atbalstīšanai braucienam uz dziesmu svētkiem Toronto.

EDMONTONA

DV Edmontonas nodaļas gadskārtējās meistarsacīkstes šaušanā notika 7. jūnijā E. Džonesa saimniecībā pie Salu ezera, Gēnfordā. Spraigās sacensībās šā gada meistara nosaukumu senioru klasē izcīnīja J. Zvirbulis, dāmu klasē L. Buce. Junioru meistara nosaukumu izcīnīja brālis un māsa — Vilnis un Liesma Čaki. Sacensības vadīja sporta sekcijas vadītājs M. Laipenieks.

—s

Dr. SVETLĀNA TREILONA

TAGAD PIEŅEM PACIENTUS

218 Greenwood Ave., Tel. 469-1340.

Lūdz iepriekš pieteikties.

LUTERĀŅU PASAULES APVIENĪBAS . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

— Asamblejas darbs galvenā kārtā norisināsies trīs sekcijās, no kurām katrai vairākas apakšsekcijas,— teica archibīskaps. — Esmu iedalīts sekcijā, kas nodarbosies ar oikūmeniskām problēmām. Man jāpiedalās arī kādā diskusiju grupā par šo jautājumu, kur dalību ņems arī Pasaules baznīcu apvienības ģenerālsekretārs Dr. E. Blēks, Hanoveras bīskaps H. Lilje, Luterāņu baznīcas Amerikā prezidents V. Maršals un citi. Domāju, ka šai nozarē esmu iedalīts tādēļ, ka nākotnē tiks izšķirts jautājums par mūsu baznīcas uzņemšanu Pasaules baznīcu apvienībā.

Jautāts, vai būs pārstāvji arī no okupētās Latvijas, un kā mūsu baznīcas vadība pret tiem izturēsies, archibīskaps atbildēja: — Cik zināms, tad no Latvijas uz Braziliju gatavojas braukt archibīskaps Jānis Matulis un teoloģisko kursu vadītājs, mācītājs Roberts Priede. Mēs zinām, kādos apstākļos baznīcai jāstrādā okupētajā Latvijā. Tāpēc mūsu nostāja būs saprotoši iecietīga. Protams — ja mūsu amatbrāļi asamblejā sāks nodarboties ar lētu un nepatiesu propagandu, tad arī mēs necietīsim klusu. Materiālu, kas liecina par patieso baznīcas stāvokli Latvijā, mums ir diezgan. Mūsu baznīca šoreiz nav sagatavojusi nekādu oficiālu iesniegumu. Bet prof. Visvaldis Klīve par asamblejas tematu uzrakstījis ļoti interesantu brošūru angļu valodā, norādot, ka baznīcai jābūt objektīvai un jācīnās par cilvēka tiesībām un reliģisko brīvību nevien tā saucamās kapitālistu, bet arī komūnistu valstīs, kur parasti šīs brīvības ir vismazāk. Šo brošūru prof. Klīves aprūpētā Kolumbus draudze nosūtījusi visiem Luterāņu federācijas vadošiem darbiniekiem un mums zināmiem asamblejas dalībniekiem, — teica archibīskaps A. Lūsis.

Kanadas gaidu jendas vadītāju sagatavošanas kursu nometne Sidrabenē

Ar gandarījumu vērojams, ka kvalificētu gaidu vadītāju sagatavošana un individuālās audzināšanas metode izvirzījusi latviešu gaidu kustību pārējo jaunatnes organizāciju priekšplānā. Lai jaunās vadītājas iepazīstinātu ar audzināšanas metodēm un nepieciešamajām zināšanām vadītājas darbā, viņu sagatavošana noris trīs pakāpēs, veicot nodarbību, rakstu darba un nometnes posmus. Kanadas gaidu jendā vadītāju sagatavošanas kursu pirmā pakāpe — nodarbību posms notika pērngad no 8. — 9. novembrim, kam sekoja 3 mēnešu ilgs rakstu darbu posms, izbeidzoties šāgada 9. februārī, bet kursu pēdējais posms nobeidzās no 5. — 7. jūnijam, jaunajām vadītājām pulcējoties nometnē Sidrabenē, kur piedalījās Inga Baumane, Baiba Dābola un Inta Majoriņa — visas no Hamiltonas, Austra Brāzma un Rita Picici — abas no Montrealas, Dagnija Celma no Toronto un Ināra Griķe no Londonas.

Kursu ievadījumam 5. jūnijā jendas vadītāju sagatavošanas kursu vadītāja Regina Pavasare iepazīstināja kursantes ar nometnes posma darba kārtu, pašām jaunajām vadītājām veicot priekšdarbus un uzņemoties nometnes vadības amatus rotācijas kārtībā. Sekojošās dienās jaunās vadītājas gan praktiskās, gan teorētiskās nodarbībās papildinājās nometnes iekārtošanā, vadīšanā, vērtēšanā, orientācijā, topografijā, noderīgu un dekorātīvu priekšmetu izgatavošanā no nometnē atrodamiem materiāliem, kā arī šķēršļu un pētniecības gājienu plānošanā un izsekošanā. Pie ugunskura latviešu gaidu priekšnieces M. Vilkas vadībā dalībnieces noklausījās atmiņās par gaidu darbību Latvijā. Pēc pārrunām pusnaktī pie ugunskura vad. vietniece Austra Brāzma nodeva lielgaidu solījumu, kuŗu pieņēma latviešu gaidu priekšniece M. Vilka.

Kursu vadībā darbojās kursu priekšniece Regina Pavasare, saimniecības pārzine — Kanadas latviešu gaidu jendas priekšniece Gundega Upīte, lektores — latviešu gaidu priekšniece M. Vilka un vadītājas N. Pulciņa un Dz. Majoriņa. Aicinājumam arī pilntiesīgajām vadītājām piedalīties kursos zināšanu papildināšanai bija atsaukusies vadītāja Milija Budrēvica, uzturoties nometnē vienu dienu.

Nometnes karogu nolaida 7. jūnija pēcpusdienā, kad jaunās vadītājas ar jaunu zināšanu pūru devās mājup pie savām vienībām.

T. G.

TORONTO ZIŅAS

● Jaunatnes un sporta svētkos Seidrabenē Alfreda Brūvera glezna, kuru sporta laukuma izbūvei bija dāvinājusi Latviešu sporta apvienība Kanadā, izlozē laimēta ar lozi Nr. 71. Ieguvējs to var pieprasīt LSAK valdes priekšsēdim V. Sališam, 37 Droxford Ave., Scarboro, Ont. Tālr.: 757—8014.

● Mūsu laikraksta 10. jūlija numurā nepareizi minēta aizsaulē aizgājušā Jāņa Ķekša dzimšanas vieta. Viņš bija dzimis Mujēnu, bet ne Murjānu pagastā, kā nepareizi iespiests. Aizgājēju izvadīja 30. maijā, bet pārpelnoja 1. jūnijā.

● Sanibruka slimnīcā 6. jūnijā 55 gadu vecumā no dzīves šķīrusies Sofija Bērziņa. Viņu 10. jūnijā uz Jorkas kapsētas latviešu nodalījumu izvadīja māc. A. Briedis. Nelaiķe atstāj meitu Viju un znotu Aloizu Radzinski.

● DV klubs, 125 Broadview Ave., atklāts biedriem un viesiem no pirmdienas līdz piektdienai, no plkst. 4 pēcpusdienā līdz 1 rītā, sestdienās no plkst. 12 dienā. Dziesmu svētku laikā, no 28. jūnija līdz 5. jūlijam, klubs būs atvērts arī svētdienās no plkst. 12 dienā līdz 10 vakarā. 2. jūlijā paredzēts „Vakars draudzībai", kad tiksies viesi no tuvienes un tālienes. Klubs darbojas vēsinātās telpās. Ērta satiksmes līdzekļu novietošana pilsētas auto novietnes laukumā, kas atrodas turpat pie DV nama.

● DV Toronto nodaļas makšķernieku sekcija 13. jūnijā rīkoja makšķernieku sacensības uz Simko ezera, piedaloties 23 makšķerniekiem, no kuŗiem sacensībās iesaistījās 10. R. Puriņa vietā, kas nebija ieradies, sacensības vadīja J. Treijs; galvenais tiesnesis bija A. Kalve. 1. vietu ieguva V. Pondors ar 4 līdakām, 17,5 mārc. kopsvarā, 2. v. — F. Naveiko ar 2 līdakām, 9,5 mārc., 3. v. — O. Zvirgzdgrauds — 2 līdakas 8 mārc. Pārsteiguma balvu saņēma A. Kalve ar 2 līdakām 7 mārc. kopsvarā. Sacensību dienā uz Simko ezera varēja saskaitīt vairāk nekā 150 laivu.

● Dr. S. Treilona, kas nesen atskatījās uz savā profesijā nostrādātajiem 25 gadiem un pašlaik strādā Ontario provinces valdības dienestā, pēc atgriešanās no Kanadas psīchiatru apvienības kongresa Vinipegā, pēc 21. jūnija pieņems pacientus arī privāti iekšējās un garīgās slimībās.

LKA KONFERENCE TORONTO UN LOSANDŽELOSĀ

Latviešu kreditsabiedrību apvienības piektā konference notiks 4. jūlijā, plkst. 10 rītā Latviešu namā Toronto. Darba kārtā konferences vadības vēlēšanas, iepriekšējās konferences protokola pieņemšana, statūtu pirmā panta grozījums, paredzot Latviešu kreditsabiedrību apvienībā iesaistīt arī Austrālijā darbojošās latviešu kreditsabiedrības, valdes un revīzijas komisijas ziņojumi, vēlēšanas, budžets un citi jautājumi.

Dienu vēlāk, 5. jūlijā Losandželosā notiks Latviešu kreditsabiedrību apvienības ārkārtas konference. Tā sāksies plkst. 10 rītā Biltmora konferenču telpā (Nr. 10) — The Biltmore Hotel, 515 South Olive Street, Los Angeles, Calif. Darba kārtā valdes priekšsēža un citi ziņojumi, kases pārskats, budžets un citi jautājumi.

Abās konferencēs aicināti piedalīties visu kreditsabiedrību valdes, aizdevumu un revīzijas komisijas locekļi, ceļa izdevumus sedzot katrai kreditsabiedrībai pašai.

Jaunatnes un sporta svētkos Sidrabenē 6. jūnijā par „Miss Rīga" ievēlēja Anitu Jēkabsoni no Otavas. Viņa saņēma lenti un V. Tuklera un E. Robežgruntnieka dāvāto balvu. Uzņēmumā „Miss Rīga" ar „galma dāmām" — Sarmīti Bulti („Miss Jelgava") no Hamiltonas (pa kreisi) un Skaidrīte Loju („Miss Liepāja") no Grimsbijas, kuras abas saņēma Niagaras vanadžu ziedu veltes. Foto: J. Gailītis

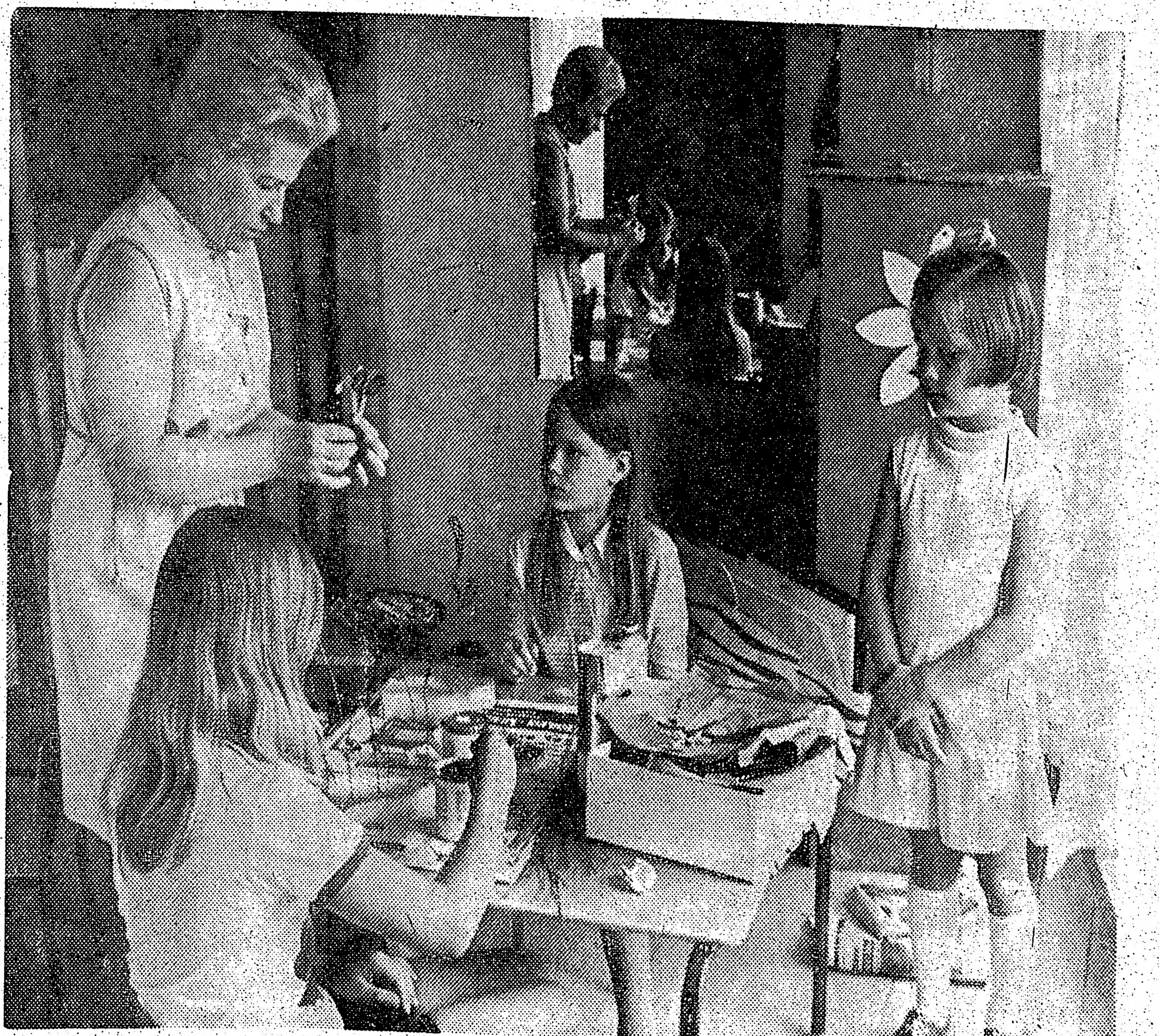

Jaunatnes un sporta svētkos 6. un 7. jūnijā Sidrabenē skolotāja Tonija Krūka mazajiem bērniem bija atradusi interesantu nodarbošanos — mākslīgo ziedu un dekorātīvo priekšmetu gatavošanu. Vija Kraukle (vidū) un Kristīne Runģe (pa labi) uzmanīgi seko norādījumiem. Foto: J. Ligers

Vecākās latviešu skolas Kanadā pamatskolas kursa 15. izlaidums Hamiltonā. Sēž no kreisās: Inese Bite, Ināra Jēkabsona, Vija Bulte, Laima Cera, skolas pārzine un absolventu klases audzinātāja E. Gulbe, Rudīte Loze, Anda Dābola, Maija Suškova, Ilona Bērztīsa. Stāv no kreisās: Aldis Žulps, Ingus Robež gruntnieks, Andris Jirgens, Egils Bitmanis, Dāvis Lapiņš, Kārlis Vālodze un Kārlis Tuklers. Foto: J. Gailītis

Neapstāties latviskās dzīves kāpnēs

HAMILTONAS LATVIEŠU PAMATSKOLAS IZLAIDUMA AKTS

Hamiltonas latviešu pamatskolas 15. audzēkņu izlaidumu 7. jūnijā, pēc karoga ienešanas ar svētbrīdi ievadīja māc. E. Pavasars, uzsverot, ka šajā gadā pirmo reizi pacēlušās balsis par skolas nozīmi un tās uzturēšanu. Uz latviešu skolām balstās mūsu nacionālās dzīves eksistence nākotnē.

Vecāku pārstāvis E. Bitmanis pateicās visiem labvēļiem, organizācijām un skolotājiem par skolas darba veicināšanu un atbalstīšanu, līdzot skolas pārzini E. Gulbi sniegt darbības pārskatu. Pašlaik nobeidzās 22. mācības gads. 15 izlaidumos absolventu skaits pieaudzis līdz 146, bet šajā mācības gadā skolu apmeklējuši 86 skolnieki. Skolas pārzine ziņoja, ka visi skolnieki pārcelti uz nākamajām klasēm, kaut dažiem uzdoti vasaras darbi, un pateicās skolotājiem un vecāku padomei par līdzdarbību, latviešu organizācijām, draudzēm un labvēļiem par skolai sniegto atbalstu.

LNAK izglītības nozares vadītājs J. Mežaks uzrunā norādīja, ka vecāki ar savu priekšzīmi bērniem var ģimenē ietekmīgi veicināt latviešu valodas apgūšanu. Skolotāji šinī ziņā no savas puses dara visu iespējamo; sava daļa veicama arī bērnu vecākiem, bez kuru palīdzības mūsu valodas sekmīga iemācīšana jaunajai paaudzei grūti iedomājama.

Pēc Latvijas himnas nodziedāšanas J. Mežaks pasniedza absolventiem Ilonai Bērztīsai, Inesei Bitei, Egilam Bitmanim, Vijai Bultei, Laimai Cerai, Andai Dābolai, Inārai Jēkabsonei, Andrejam Jirgenam, Dāvidam Lapiņam, Ruditei Lozei, Ingusam Robežgruntniekam, Maijai Suškovai, Kārlim Tukleram, Kārlim Vālodzem un Aldim Žulpam skolas beigšanas apliecības, bet skolas pārzine E. Gulbe — grāmatas. Skolas karogu tālākai glabāšanai absolventi nodeva Haraldam Rudzrogam, Anitai Zutei un Anitai Miniatei, 7. klases audzēkņiem deklamējot K. Ulmaņa dzejoli „Mūsu karoga krāsas". Ruditei Lozei, mācībās sekmīgākajai absolventei, J. Mežaks pasniedza LNAK izglītības nozares balvu, kā arī rakstnieces B. Senkēvičas prēmiju par labām latviešu valodas zināšanām un latvisku stāju. Laima Cera saņēma J. Martinova pasniegto Hamiltonas latviešu biedrības balvu, kā arī E. Pulciņa pasniegto DV balvu par labu latviešu valodas prasmi, tāpa Vija Bulte, saņemot DV un Hamiltonas latviešu biedrības balvas. Pēc tam DV Hamiltonas nodaļas priekšsēdis E. Pulciņš vēl pasniedza visiem absolventiem brošūru par Kanadas DV dzīvi un darbu. B. Šmita - Kalēja pasniedza Dāvidam Lapiņam jaunatnes pulciņa "Rota balvu, bet J. Martinovs nodeva Inesei Bitei Hamiltonas latviešu biedrības dāvināto grāmatu. DV balvu saņēma arī Inese Jēkabsona. K. Lapiņš apdāvināja absolventus ar Hamiltonas ev.-lut. Kristus draudzes balvām — grāmatām. Vecāku pārstāvis E. Bitmanis pasniedza skolotājai Alīdai Januškai grāmatu par skolas darbā pavadītajiem desmit gadiem.

Absolventu klases audzinātāja E. Gulbe atvadvārdos norādīja, ka pamatskola vēl nav noslēgums latviskajai izglītībai, sacīdama: „Uz redzēšanos ģimnazijā!" Viņa pasniedza absolventiem piemiņai Jāņa Jaunsudrabiņa „Piemini Latviju". Absolventu vārdā saviem skolotājiem, klases audzinātājiem, vecākiem un latviešu sabiedrībai pateicās Dāvids Lapiņš: „Dzīve ir kāpnes, ja mēs apstāsimies, citi mums paies garām. Mēs nedrīkstam apstāties latviskās dzīves kāpnēs!" Inese Bite absolventu vārdā pasniedza klases audzinātājai E. Gulbei dāvanu, bet A. Jirgens — rozes. Absolventi savai skolai ziedoja projekcijas aparāta ekrānu un pasniedza ziedus visiem saviem skolotājiem.

Vecāku pārstāvis E. Bitmanis nolasīja rakstveida apsveikumus no Toronto latviešu biedrības sestdienas skolas, Ventas (10.) gaidu vienības, Aiviekstes (39.) skautu vienības, Kanadas skautu un gaidu jendām, DV Hamiltonas nodaļas, Hamiltonas latviešu biedrības, Latviešu katoļu apvienības, Mednieku un makšķernieku kluba, kā arī izteica sirsnīgu pateicību gleznotājam Bruno Treimanim par skolai ziedoto gleznu.

Priekšnesumu daļā 7. klases skolēni sniedza uzvedumu: „Saule, sals un vējš" un „Zemnieks un velns". Sekoja kafijas un tējas galds, bet vēlāk kopīgas rotaļas.

Baiba Šmita - Kalēja

Plašs nacionālās audzināšanas darbs

GAŖEZERS UZSĀK VASARAS SEZONU

Gaŗezera nometnes sezonu atklāja 31. maijā, zvana skaņām aicinot uz svētbrīdi. Nometnes vadītājs māc. V. Vārsbergs sirsnīgos vārdos izlūdzās Dieva svētību sāktajam darbam. „Kuplais klātesošo skaits," sacīja mācītājs, „liecina par kāpināto interesi, kas savukārt uzliek vairāk atbildības darba veicējiem."

Svētbrīdim sekoja karoga pacelšana, dziedot Latvijas himnu. Mastos uzvijās ASV un Latvijas karogi. Pēc tam svētbrīža dalībnieki kavējās pārrunās pie pusdienu galda.

Māc. V. Vārsbergs ar gandarījumu pieminēja maijā veiktos darbus, iekārtojot telpas vidusskolas vadītājam un zēnu audzinātājam (vecajā skolas ēkā izbūvējot arī četras guļamistabas vidusskolas meitenēm un skolotājām. Sakarā ar ēkas piebūvi, pārkārtotas vecās skolas telpas, kurās iekārtota bibliotēka, virtuve un labierīcības, atstājot plašu zāli saietiem un konferencēm. Līdz rudenim telpās vēl iekārtot arī apsildīšanu. Nometne padota Mičigenas pavalsts veselības un sociālās labklājības departamenta uzraudzībai; iekārtotās telpas atbilst visiem sanitāriem noteikumiem. Telpu pārbūve veikta pēc architekta Gunara Birkerta plāna. Būvdarbos piedalījušies jau iepriekšējos gados Gaŗezeram uzticīgie talcinieki. Lai sagādātu būvēm vajadzīgos materiālus, nepieciešamos naudas līdzekļus Gaŗezera nometnei bez augļiem aizdevusi R. Jankava ģimene. Būvmateriāli iegādāti pret tūlītēju samaksu, saņemot tos par 1/10 daļu zem tirgus cenas. Nometnes vadītājs V. Vārsbergs izsacīja sirsnīgu paldies visiem darba darītājiem un naudas līdzekļu aizdevējiem.

Atklāšanas dienā Gaŗezerā bija ieradies arī arch. G. Birkerts. Iepazinies ar paveikto, viņš izteica atzinību talcinieku darbam. Iepazinies ar nometnes izvietojumu un saņēmis māc. V. Vārsberga īpašus norādījumus, arch. G. Birkerts solījās uzsākt Gaŗezera brīvdabas baznīcas projektēšanu. Nometnes vadība cer projektu īstenot vēl šinī vasarā.

Jāņu vakars Gaŗezerā notiks 20. jūnijā. Paredzēts Jāņu uzvedums, līgošana, dejas un rotaļas. No 21. līdz 26. jūnijam — paredzēta talkas nedēļa jauniešiem no 16 g. vecuma. Talciniekiem būs jākrāso un jālabo kabīnes, jāuzpoš nometne, izveidojot takas un celiņus. Talcinieki saņems brīvu uzturu un telpas. Vakaros — ugunskuri un citas pašu jauniešu organizētas nodarbības.

Dziesmu svētku nedēļā, no 27. jūnija līdz 5. jūlijam, nometnē nodarbību nebūs, tāpat nekādas citas programmas. Nometnes vadība aicina visus, kas nebrauks uz dziesmu svētkiem Kanadā, savu atvaļinājumu pavadīt Gaŗezerā. Nometnē katru svētdienu plkst. 11. rītā notiks dievkalpojums.

Bērnu vasaras nometne darbosies no 5. jūlija līdz 16. augustam. Tā sadalīta trīs posmos: pirmais no 5. līdz 19. jūlijam, otrs — 19. jūlija līdz 2. augustam, trešais — no 2. līdz 16. augustam. No 6 līdz 8 gadu vecuma bērniem nometnes pirmais posms būs no19. jūlija līdz 2. augustam; otra no 2. līdz 16. augustam. Pēc vēlēšanās bērni varēs uzturēties nometnē arī visu nometņošanas laiku.

Līdz 31. maijam nometnē bija pieteikti 54 bērni — 24 zēni un 30 meitenes. Bērnu un jauniešu pieteikšanai nometnes vadība līdz lietot īpašas pieteikuma lapas, kas piesūtītas draudzēm un DV apvienībām. Lapas var pieprasīt arī tieši — nometnes vadītājam V. Vārsbergam, Latvian center „Gaŗezers" Rt. 3, Box 363, Three Rivers, Mich. 49093. Nometņotājiem savlaicīgi jāizdara arī veselības pārbaude pie sava ģimenes ārsta. Mičigenas pavalsts noteikumi arī prasa pārbaudi pret tuberkulozi, kas jāizdara katru gadu. Pieteicot bērnus nometņotājus, reizē ar pieteikuma lapu vecāki lūgti piesūtīt arī 10 dol. reģistrācijas naudu.

No 19. jūlija līdz 2. augustam darbosies mājmācības skolas nometne, kas domāta galvenokārt bērniem, kuŗi dzīvo izklaidus un nav varējuši apmeklēt latviešu sestdienas vai svētdienas skolu. Pērngad bija pirmais mēģinājums ar mājmacības skolas nometni. Kā to atzīst skolotāji, tā izdevusies ļoti labi, kādēļ to nolemts turpināt.

No 6. jūlija līdz 15. augustam darbosies Gaŗezera vasaras vidusskola, uzsākot šinī vasarā savu sesto darbības gadu. Tai ir četrgadīgs kurss, kurā ietilpināta latviešu sestdienas ģimnaziju programma ar palielinātu stundu skaitu latviešu valodas pareizrakstībā un sacerējumu mācībā. Skolas pirmajā klasē uzņem jauniešus, kas sekmīgi beiguši latviešu pamatskolas astoto klasi, vai iztur īpašus iestājpārbaudījumus šīs klases kursa apmērā. Pārbaudīšanās pieprasāma skolas direktoram Arvīdam Bolšteinam (2618 N. 49th St. Milwaukee, Wis. 53210.

Vidusskolas audzēkņi dzīvos kopmītnēs, 4 — 5 katrā istabā. Meiteņu kopmītnēs ierīkotas arī siltas dušas. Līdz 31. maijam vidusskolā šovasar bija pieteikušies 43 skolēni. 1969. gadā viena nedēļa katram bērnam nometnē un skolēnam vidusskolā caurmērā izmaksājusi 56 dol..

No 16. līdz 23. augustam LLELDAAs jaunatnes darba nozare rīko Gaŗezerā kristīgās jaunatnes vadītāju kursus jauniešiem no 16 līdz 22 gadu vecumam. Pieteikšanās izdarāma ne vēlāk par 15. jūliju pie māc. Ivara Gaides 1381 Andrews Ave, Lakewood, Ohio, 44107, tālr (216) 228-2763. Maksa par kursiem 42 dol.

No 23. augusta līdz 5. septembrim jauniešiem no 15 — 18 g. v. Gaŗezerā notiks jaunatnes seminārs. Paredzētas arī teātŗa spēles un mūzika. Vasaras vidusskola, kristīgās jaunatnes vadītāju kursi un mājmācības skolas nometne ir trīs regulāras Gaŗezera programmas, kas ir vienīgās tādas visās ASV. Lai programmas varētu īstenot, ir nepieciešams visu latviešu organizāciju un centrālorganizāciju (LELDAA, ALA, DV-ASV un ALJA) atbalsts un palīdzība, uzsvēris nometnes vadītājs māc. V. Vārsbergs.

E. B.

Jauniešu iesvēte Milvoku latviešu ev.-lut. Sv. Jāņa draudzē. Pirmā rindā no kreisās: draudzes ērģelniece brīvmāksliniece A. Sinepa, Dagnija Blaumane, Inese Rācene, Dace Ince, draudzes dāmu komitejas priekšniece Z. Lazdiņa. Otrā rindā no kreisās: draudzes priekšnieks J. Grundsbergs, draudzes mācītājs A. Kalnājs, Pēteris Stāks, Māris Inveiss, Māris Graudiņš, Kārlis Rācenis un Gaŗezera administrā- Foto: A. Graudiņš

„Tautas" pārstāvji

KO PĀRSTĀV JAUNIE AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBAS VALDES LOCEKĻI?

Jaunais Amerikas latviešu apvienības valdes priekšsēdis Uldis Grava pēc ievēlēšanas amatā kongresa dalībniekiem Indianapolē norādīja, ka nule ievēlētais ir iespējami labākais valdes sastāvs, kāds jebkad ALAi bijis. Domājams, ka ar šo paskaidrojumu nav gribēts teikt, ka iepriekšējās valdes būtu bijušas sliktas, jo arī tās paveikušas krietnus darbus, taču — tās arī pārāk daudz tikai runājušas.

Varbūt daudziem liekas, ka ALAs kongresos (un arī citu organizāciju sapulcēs) delegāti ievēl jaunu valdi. Tuvāk patiesībai būs konstatējums, ka delegātu nobalsošanā tikai apstiprina jauno valdi, jo kandidāti izraudzīti jau iepriekš, pretkandidātiem esot samērā reti un maz. Gandrīz nav bijis gadījumu, kad nominācijas komisijas ieteikts kandidāts nebūtu ievēlēts, tāpat agrākajos gaods, kad kandidātus visai valdei kongresā minēja kāds valdes izraudzīts delegāts. Nominējamie kandidāti ir jau izvēlēti dažādās pārrunās pirms vēlēšanām, dažos gadījumos jau pat pāris mēnešu iepriekš zināms, kas varētu būt jaunie ievēlamās valdes kandidāti.

Arī šogad Indianapolē jauno ALAs valdes priekšsēdi un viņa vietnieku praktiski izraudzīja jau nakts sanāksmēs, kurās piedalījās tikai daļa no delegātiem. Daļa nebija aicināta, citus šajās pārrunās nepielaida. Kad kandidāti — praktiski jau jaunās amatpersonas — bija izraudzīti, viņu vārdus paziņoja nominācijas komisijai, kuŗa tos savukārt pavēstīja kongresa dalībniekiem. Tiem atlika vienīgi ar nobalsošanu izraudzītos apstiprināt amatā. Par valdes priekšsēža kandidātu kongresā gan vēl runāja, daļai delegātu vēl mēģinot dabūt citu kandidātu, bet par vicepriekšsēžiem un pārējiem valdes locekļiem nemaz vairs nebalsoja, nominācijas komisijas minētos ievēlot ar aklamāciju. Nevienam vairs nebija iebildumu.

No ievēlētajiem šai kongresā paplašinātās jaunās valdes 15 locekļiem divi reprezentē visas ASV, jo pārstāv ALAs individuālos biedrus, ik pa 5 nāk no ASV austrumu un vidienes apgabala, bet 3 no rietumkrasta. Jaunajā valdē Latviešu biedrības reprezentē 5 pārstāvji, draudzes — 4, DV apvienības — 3 un kādu latviešu kopu — 1, bet 2 valdes locekļi ALAs individuālos biedrus. Visi trīs rietumkrasta valdes locekļi nāk no Vašingtonas pavalsts latviešu biedrības.

Jaunais valdes priekšsēdis U. Grava un sekretārs U. Kariņš reprezentē atsevišķos biedrus. No Latviešu biedrības Vašingtonas pavalstī ievēlēti priekšsēža vietnieks G. Meierovics (dzīvo galvaspilsētā Vašingtonā, kuŗa atrodas ap 2500 jūdžu no Vašingtonas pavalsts), kasieris V. Kārklis, (kuŗš arī dzīvo Merilendā, galvaspilsētas apkārtnē), un M. Mindenbergs, kas arī dzīvo rietumkrastā — Sietlā, Vašingtonas pavalstī. Taču, pēc pašu izteicieniem, G. Meierovics un V. Kārklis ir Vašingtonas pavalsts latviešu biedrības biedri. Tātad — no vienas biedrības valdē nākuši trīs locekļi, no kuŗiem divi dzīvo citur. Pitsburgas un apkārtnes latviešu biedrību ALAs valdē pārstāv informācijas biroja vadītājs I. Spilners, bet Virdžīnijas latviešu biedrību — A. Baidiņš, kas dzīvo Vilmingtonā, Delaverā.

ALAs apgāda vadītājs A. Lejiņš valdē pārstāv Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzi, jaunais izglītības biroja vadītājs T. Bērziņš nāk no Filadelfijas un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes ALAs kopas, jaunais kultūras biroja vadītājs V. Klīve reprezentē Kolumbusas un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzi Ohaio, bet M. Ekšteina — Vašingtonas pilsētas latviešu ev.-lut. draudzi.

Ilggadējais sporta biroja vadītājs A. Zāģeris pārstāv DV apvienību Vašingtonas pilsētā, J. Robiņš — DV apvienību Minesotā, bet jaunais aprūpes biroja vadītājs A. Valters — DV apvienību Indianapolē, taču dzīvo Ņujorkā. Jaunatnes pārstāvis valdē V. Daiga nāk no Toledo (Ohaio) latviešu kopas. Piezīmējams, ka daži no ievēlētajiem valdes locekļiem darbojas arī citās latviešu centrālās organizācijās, piemēram, DV un draudžu apvienībā.

Revīzijas komisijas priekšsēdis A. Puķīte reprezentē DV apvienību Ņujorkā, J. Riekstiņš — Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzi, bet A. Gulbis — DV apvienību Kolorado un Denveras latviešu ev.-lut. draudzi.

Kā augšējais pārskats rāda, šogad ALAs valdē darbosies trīs ASV rietumkrasta pārstāvji, kaut divi no viņiem dzīvo austrumkrastā. Varbūt neparasti ir tas, ka visi trīs nāk no vienas biedrības. Neparasts liekas arī fakts, ka DV apvienība Indianapolē nebija varējusi (vai vēlējusies) atrast savu delegātu, kaut kongress notika tās pilsētā. Parasti šādos gadījumos ir otrādi — kongresa pilsētas pārstāvji izraudzīti par citu organizāciju delegātiem, kuŗi tālā ceļa vai citu iemeslu dēļ kongresā paši nevar ierasties. Jāpieņem, ka šoreiz šī delegātu pārdeleģēšana „pretējā virzienā" nav notikusi tikai tādēļ, lai kongresā būtu vēlamais kandidāts ALAs valdei.

Pirmā jaunās valdes sēde vēl turpat Indianapolē rādīja, ka arī šī valde tomēr nevarēs iztikt bez liekas runāšanas. Ja „tālie' valdes locekļi gribēs vienmēr tikpat daudz runāt kā šai sēdē H. Mindenbergs, tad bez divu dienu sēdēm valdei gūs grūti iztikt. Taču iespējams, ka „gaŗā runāšana" šoreiz izskaidrojama ar jaunās valdes pirmo sēdi un reizē ar „sapazīšanos", bet vēlāk, ar apstākļiem aprodot, runāšanas laiks samazināsies.

Vēl piezīmējams, ka jaunais ALAs valdes priekšsēdis savu darbību valdē uzsāka kā pirmais ALAs praktikants, bet tagad uzdevumu veikšanu un darbu praksē apguvis tik teicami, ka spējis pārņemt ASV latviešu centrālās organizācijas vadību.

V. Irbe

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ŅUJORKA

● Ņujorkas četrās latviešu skolās mācību nobeigums notika 7. jūnijā, bet Ņudžersijā — 31. maijā. Skolas pārziņi izdalīja liecības, notika mācību nobeiguma akti ar skolēnu priekšnesumiem, pēc tam azaids un rotaļas. Jonkeros priekšnesumu daļā skolēnu koris nodziedāja trīs tautas dziesmas, sekoja jaunāko skolēnu tautas dziesmas „Pele brauc, vāģi čīkst" uzvedums, pasaka par pelēm, bet beigu daļā rādīja, kā putni mācījušies dziedāt. Apmeklētāju bija ap 200. Salas baznīcā priekšnesumu daļā bija dziesmu un deju virkne „Sen to Rīgu daudzināja". Bruklinā priekšnesumi bija veltīti Kārļa Skalbes piemiņai ar pasakas „Ķēniņa svārki" drāmatizējumu. Džamaikas skola rādīja skatus no R. Blaumaņa lugas „Skroderdienas Silmačos". Visos aktos piedalījās viesi — apsveicēji: Salā — M. Celms, Jonkeros — N. Kalniņš, Bruklinā — A. Valters, Džamaikā — draudzes priekšnieks J. Riekstiņš.

ČIKAGA

● 17. jūnijā paiet 30 gadi, kopš Latviju ieņēmis svešas, naidīgas valsts kaŗaspēks, gadu vēlāk sākoties lielajām 14. jūnija deportācijām. Līdz ar to sākušās mūsu tautas lielās ciešanas. Nespēdama citādi palīdzēt komūnistu jūgā smokošajiem dzimtenē, vai kas nīkst neizmērojamos Sibirijas plašumos, Čikagas DV apvienība visus šos gaŗos gadus raudzījusi kaut drusku atvieglināt viņu liktenī ar materiālu atbalstu. Arī šogad Čikagas DV apvienība vāc ziedojumus mūsu daudz cietušo tautiešu atbalstam. Ziedojumus lūdz nosūtīt apvienības kasierim I. Priedulājam, 5455 N. Natchez Ave, Chicago, Illinois 60656.

AZ

● Čikagas un Milvoku preses kopa, atzīmējot 10 gadu pastāvēšanu, 10. un 11. oktobrī sasauc Čikagā ASV vidienes pavalstu preses darbinieku un literātu konferenci. Tanī paredzēti referāti par žurnālistiku, literātūru un valodniecību. 10. oktobŗa vakarā atzīmēs kopas 10 gadu jubileju. 11. oktobŗa rītā notiks preses kopas biedru un pārējo literātu pārrunas, pēc tam viesi — rakstnieki lasīs savus jaunākos darbus. Lai kopas 10 gadu darbībai piešķirtu paliekošu nozīmi, paredzēta naudas balva kādam ASV vidienes apgabala latviešu literātam vai literātei. Šā nolūka financēšanai sarīkos izlozi, kuŗai laimestus ziedojuši rakstnieki, gleznotāji un daiļamatnieki.

I. Šīmane

KALAMAZŪ

● Kalamazū latviešu draudzē jauniešu iesvētīšana notika 31. maijā. Dievkalpojumu vadīja draudzes māc. A. Piebalgs, bet ar dziesmām kuplināja „Dziesmu Vairogs" diriģenta A. Kalnāja vadībā un vīru koris R. Zuikas vadībā. Iesvētīja Dainu Aistari, Intu Bērztīsu,, Dzintaru Gendrikovu, Agri Krautmani, Modri Krautmani, Raimondu Lejiņu, Ati Lizenbergu, Ingrīdu Treiju un Indriķi Zandu. Baznīcā bija ap 400 apmeklētāju.

● Sv. Jāņa latviešu draudzē, Kalamazū jauniešus iesvētīja 7. jūnijā. Pēc brīvmākslinieka V. Treimaņa ērģeļu prelūdes iesvētīšanu izdarīja prāv. J. Turks; sprediķoja evaņģelists M. Ozoliņš. Vīru koris R. Zuikas vadībā nodziedāja divas dziesmas, piedaloties arī tenoram P. Lielzuikam. Iesvētīja: Andri Apsīti, Zigrīdu Bērziņu, Pēteri Bērziņu, Imantu Minku, Arni Minku un Arni Poni.

● Skautu vadītājs A. Artmanis no Kalamazū jūlija mēnesī piedalīsies skautu lielnometnē Jaunmeksikā, kur sagatavos amerikāņu skautu instruktorus. Augustā viņš dosies uz skautu kursiem Anglijā.

● Kārtējo 14. jūnija ziedojumu vākšanas akcijā Kalamazū DV apvienība lūdz ikvienu tautieti ziedot pēc savām spējām grūtdieņu atbalstam. Pērngad DV organizācija no ASV nosūtījusi palīdzības saiņus par 5530 dol.. Šā darba turpināšanai ziedojumi līdz 1. jūlijam nosūtāmi aprūpes daļas vadītājam R. Ozoliņam K lamaz 3016 Santos St..

● Māc. A. Piebalgs 30. maijā Kalamazū kristīja Valdi Mārtiņu Kaugaru, Lienes un Ģirta dēlu.

● Kalamazū gadskārtējais vīru koŗa koncerts diriģenta Rob. Zuikas vadībā notika 30. maijā „Recreation Park" telpās. Dziedātāji saņēma aplausu suminājumus un ziedus. Koncertam sekoja saviesīgs vakars. Spēlēja deju mūzikas kapella „Mēs trīs un viņa".

LŪDZU, KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 14. GADA GĀJUMĀ
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 9 — 9.30
Niagaras WHLD raidītājs (vilnis 1270)
Informācija: tālr. Toronto 261—4218.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv Jāņa draudze, tel. 921-3327, 200 Balmoral Avenue

Dievkalpojumi notiek regulāri katru svētdienu plkst. 11 dienā draudzes baznīcā.

Māc. A. Cops, 38 Balaby Cr. Don Mills. Tālr. 449-4087.

Sv. Andreja draudze, tel 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

28. jūnijā, plkst. 11 dievkalpojums draudzes lauku īpašumā — Tālavā.

Dievkalpojums Tālavā 31. maijā, plkst. 11 priekšpusdienā.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., S. Māc. E. Pavasars

21. jūnijā, plkst. 11 dievkalpojums ar dievgaldu.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Avenue, Montreal 28 P. Q. Tel. HU 9-3224.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā 4345 Marcil Avenue.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 864 Pleasant Pk. Rd.: tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā 400 Sparks ielā.

IZĪRĒJAMA
istaba un garāža
Bayview un Davisville rajonā.
Lūdz zvanīt Toronto 483-1587.

Baltiešu protests Apvienotajās nācijās

ĻEŅINA DZIMŠANAS DIENAS SVINĒŠANAS UNESCO UN APV. NĀCIJĀS IZVĒRTĒJUMS

Baltiešu sadarbības organizācijas UBA - BATUN prezidents Dr. Heino Ainso piesūtījis visiem sūtņiem pie Apvienotajām nācijām (izņemot padomju bloku) protesta rakstu par Ļeņina izcelšanu sakarā ar viņa 100 gadu dzimšanas dienu. Protesta rakstu ar 24 norādēm sagatavojis UBA viceprezidents prāv. N. Trepša.

Ļeņina dzimšanas diena Pad. savienībā ierosinājusi plašus grāmatu un rakstu plūdus. Taču kā dokumentārās vērtības, tā Ļeņina personības un politikas noskaidrošanas ziņā tiem tikpat kā nav vērtības: dažs labs spriedums jeb „dokuments", kas publicēts vienā izdevumā, ir pretrunā citur iespiestajiem. Piem.: gadiem ilgi Pad. savienībā tika noliegts, bet 1969. g. 22. novembra numurā Komsomoļskaja Pravda atzīst, ka Ļeņins nogādāts Krievijā caur Vāciju pa dzelzceļu aizplombētā vagonā. Pravda 1969. g. 3. novembra numurā, pretrunā labi zināmiem faktiem, deklarē, ka Ļeņins un citi komūnisti sagatavojuši februāra revolūciju Krievijā; arī, ka Ļeņins personīgi sagatavojis oktobra revolūciju, kamēr citi, agrāk publicētie dokumenti rāda, ka tai laikā viņš slēpies Somijā. Ļufanova romāns „Īsākais ceļš" tēlo Ļeņina un Gorkija draudzību 1887. gadā; Plastiņins Literaturnaja Gazeta 1969. gada 9. jūlija numurā pierāda, ka šie vīri iepazinušies tikai 1903. gadā, kamēr paša Maksima Gorkija memuāros, kas publicēti Literaturnaja Rosija 1969. g. 7. novembra numurā, minēts, ka viņi pirmo reizi tikušies tikai 1918. gadā... A. Dimšics 1969. g. 13. jūnija Literaturnaja Rosija numurā raksta, ka Ļeņins bijis liels dzejas cienītājs, pie kam vislabāk viņam paticis Majakovskis; Ļeņins pats izteicies, ka nevar ciest Majakovski (Izvestija 1922. g. 6. marta numurā), kamēr Krupskaja apgalvojusi, ka Ļeņins dzeju vispār nekad nelasījis. Grupas fotografija, kurā redzams Ļeņins ar kareivjiem, nesen publicēta divas reizes Literaturnaja Gazeta 1969. g. 9. jūlija numurā ar paskaidrojumu — V. I. Ļeņins 1919. gadā, kamēr tam pašam uzņēmumam Pravdā 1970. g. 20. februāra numurā apakšā paraksts: „1920. g. 1. maijā. Ļeņins piedalās..."

Jāsecina, ka vienīgais iemesls visai šai pārskaļajai svinēšanai bijis uzsvērt, ka padomju sistēmai vajadzīgs vadonis un pakalpot seklas hagiografijas radīšanai, kur lūkots pierādīt, ka Uljanovs - Ļeņins cēlies no senas krievu zemnieku ģimenes, pretrunā visim dokumentiem un Ļeņina paša vaibstiem, kas norāda uz viņa tatāru izcelsmi. Tā kā ne Ļeņina dzīve, ne raksti nav pārāk izdevīgs materiāls īsteni humāna protreta uzburšanai, tas bijis jākrāso stipri virspusīgi.

Pati dzimšanas diena — 22. aprīlis, pasaules preses vērtējumā bija kulminācijas zemākais punkts. Kamēr vadošās aprindas kavējās runās, kuŗas temata ziņā bieži vien nobrauca visai tālu no it kā svinamā gadījuma, pārējie pilsoņi vienkārši izpildīja savus ikdienas reglamentētos pienākumus.

No brīvajā pasaulē saņemtās informācijas secināms, ka Ļeņina dzimšanas diena, kaut arī vadošās šķiras noteikta un strādājošo centīgi svinēta, pašus Pad. savienības iedzīvotājus atstājusi pilnīgi vienaldzīgus. Padomju pilsoņi daudz vairāk ieinteresēti notikumos Kremlī, kur it kā gatavojas izšķilties jauns vadonis.

Toties starptautiskajā laukā šī dzimšanas diena izraisīja neticamu apmēru skandalu — kā nepatiesības, tā atskaņu un efektu ziņā.

Padomju pārstāvji iesāka lenkt UNESCO jau 1968. g. martā, ierosinot Ļeņina dzimšanas dienas atzīmēšanu. Protams, lai derētu šīs Apv. nāciju izglītības, zinātņu un kultūras veicināšanas biedrības augstajiem standartiem. Ļeņins bija pamatīgi jāizpušķo. Nerēķināšanās ar īstenību gāja pat tik tālu, ka beigās viņš tika godāts par „pirmās sociālistiskās valsts nodibinātāju, izcilu zinātnieku un prominentu humānistu".

Pad. savienība nekad nav bijusi un arī tagad nav sociālistiska valsts; tāpēc diktātūra, ko Ļeņins izplānoja un sāka organizēt, pēc nopietnākas analīzes var tikt saukta par visu citu, tikai ne par sociālistisku valsti. Ļeņinam nekad nav bijusi zinātniska domāšana. Labākais pierādījums tam ir viņa paša raksti, visi to 50 sējumi. Ļeņins bija pilnīgs humānisma antiteze. Pierādījums: viņš radīja un cildināja čeku, dibinot savu varu uz neaprobežotu terroru; viņš pavēlēja nošaut aizdomās turētos bez jebkādas izmeklēšanas; viņš bija gatavs iznīcināt deviņas desmitdaļas iedzīvotāju savas uzvaras labad; viņš atklāti pateica, ka pēc viņa domām ir labāk iznīcināt 100 nevainīgu cilvēku, nekā palaist garām vienu vainīgo.

UNESCO mērķis ir veicināt tautu sadarbību ar izglītības, zinātnes un kultūras palīdzību, lai sekmētu taisnības, likuma un cilvēka tiesību un brīvību ievērošana bez rašu, kārtas, valodas vai reliģijas atšķirībām. Pilnīgi nesaprotami, kā kultūrāli un zinātniski ievirzīti cilvēki, kas augstu vērtē cilvēku tiesības, pārstāv brīvas tautas, pulcējoties UNESCO konferencē, varēja liekties tik zemu, ka pasludināja Ļeņinu un viņa radīto režīmu par „humānitāru" un ļāvās piesaistīties viņa dzimšanas dienas svinēšanā. Tāpēc vārdiņš „sadarbība" UNESCO chartā atgādina savā pašreizējā sakarībā pavisam speciāla veida sadarbību ar kādu citu bezgodīgu diktātoru ne visai senā pagātnē.

Vēl pārsteidzošāka bija rezolūcija, ko pieņēmusi Apvienoto nāciju cilvēku tiesību komisija, apsveicot UNESCO lēmumu gatavojoties Ļeņina dzimšanas dienas svinēšanai viņa „humānistisko ideju un aktīvitātes vēsturiskā iespaida dēļ uz ekonomisko, sociālo un kultūrālo tiesību attīstību un reālizēšanu".

Šāds apgalvojums nav vienkāršas laipnības parādīšana svinīgā gadījumā maz pazīstamai, nomaļai zemei. Tā ir Ļeņina cietsirdīgās un necilvēciskās ideoloģijas pieņemšanas proklamācija, ar to pašu atzīstot arī viņa un viņa pēcteču praksi.

Kā Ļeņins pats, tā padomju režīms kopš tā laika turpinājis nodot ļaužu ekonomiskās, sociālās un kultūrālās tiesības, ko Apv. nāciju cilvēku tiesību komisijai gan vajadzētu zināt, vai tas ir veids, kā Apv. nācijas saprot cilvēku tiesības? Vai pasaulei tagad būtu jālasa cilvēka tiesību deklarācija ar padomju vārdnīcu rokās? Vai visām apspiestajām tautām būtu jāpieņem padomju „atbrīvošana" un „progresīvā valdība"? „Morāle ir viss, kas der proletariāta diktātūrai", „reliģija ir opijs ļaudīm", raksta pats Ļeņins. Dzelzs priekškars, rakstnieku un intelektuāļu prāvas, soda darba nometnes, vājprātīgo namus kā ieslodzīšanas vietas, Igaunijas, Latvijas un Lietuvas okupēšanu 1940. g., ungāru revolūcijas apspiešanu 1956. g. un Čechoslovakijas nolaupīšanu 1968. gadā, vai tās ir pieņemamas? — Kā tas saprotams no Apv. nāciju cilvēku tiesību komisijas viedokļa?

Šīs Ļeņina glorificēšanas psīchozes kulminācijas punkts tika sasniegts ar Apv. nāciju ģenerālsekretāra Utanta vēstījumu Ļeņina piemiņas sanāksmē, kas notika 6. aprīlī Tamperē, Somijā. To nolasīja Leonīds Kutskovs, ģenerālsekretāra galvenais palīgs politiskajās un drošības padomes lietās. Šī runa ir tāda, it kā to būtu sacerējis kāds no Pravdas ievadniekiem, bet diezin vai pat viņš ar labu prātu parakstītu savu vārdu zem šī pārspīlētā glorificējuma. Taču Kutakovs to nolasīja Utanta vārdā, kuŗš līdz pat šai dienai nav atteicies no atbildības par šo savu „vēstījumu".

Nemaz neapstāsimies pie Ļeņina personības glorifikācijas, pie viņa „gaišā prāta" un „harmoniskās" domātāja un darītāja personības. Visi, kas dzīvojuši kopā ar Ļeņinu, vai kam pietiek pacietības izlasīt viņa rakstus, zina, ka viņš, varas kāres pārņemts, bija gatavs uz katra veida kompromisu, juceklīgs, pretrunu pilns un tīši nepatiess savos programmatiskajos apgalvojumos, cietsirdīgs, nevērīgs pret citiem un necilvēcisks savas diktātūras uzspiešanā.

Lai arī viņa vārda balsināšanai veltītu nezcik pūļu, kaut arī tās nāktu no paša Kremļa un paša Apv. nāciju ģenerālsekretāra, vēsturiskā patiesība nav grozāma un tā rāda Ļeņinu kā sīku un netīru vīreli. Nav arī nevienam pārāk daudz jāmokās šaubās par to, ko teiks objektīvi vēsturnieki par Ļeņinu un viņa sekotājiem nākotnē, kad cilvēce būs atkal iznirusi no pašreizējiem juceklības un maldu kvēpiem. Tiešām žēl, ka tik daudz brīvās pasaules valstsvīru — jāpieņem, ka tie ir ar labām spriešanas spējām un vispusīgi informēti — ar šo Ļeņina dzimšanas dienas skandalu sev sagatavojuši visai speciālu vietu vēsturē.

Taču ģenerālsekretāra vēstījumā ir arī apgalvojumi, kas izsauc tūlītēju un nelokāmu bezkompromisa protestu. Šie apgalvojumi apvaino visas brīvību mīlošās tautas, to vidū it sevišķi tās, ko pašreiz apspiež padomju režīms un kas ir ieslodzītas Pad. savienības koloniālā imperijā. Šie apgalvojumi arī nopeļ galvenos principus, kas likti pašu Apv. nāciju pamatos.

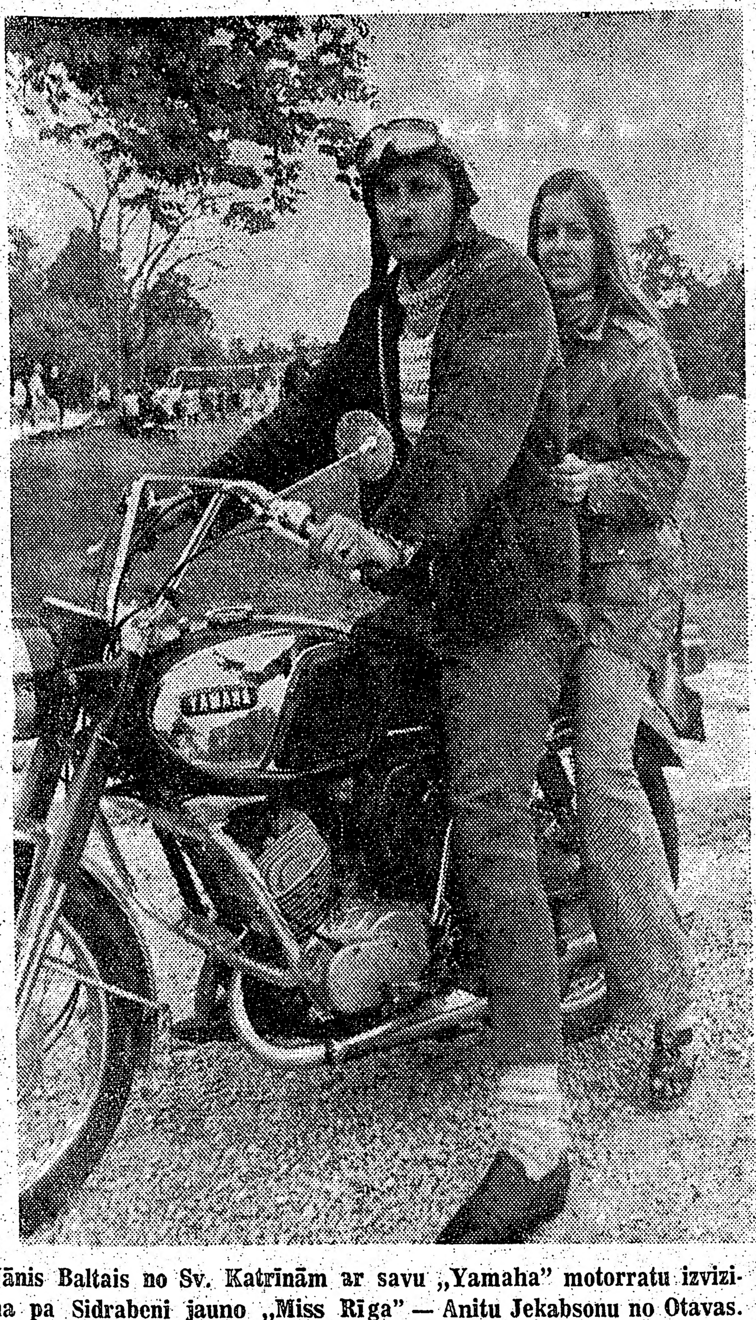

Jānis Baltais no Sv. Katrīnām ar savu „Yamaha" motorratu izvizina pa Sidrabeni jauno „Miss Rīga" — Anitu Jekabsonu no Otavas.
Foto: J. Ligers

TĀ TUR DZĪVO

(Pārnesums no 2. lpp.)

pārbaudījumi. Lekcijas vairumā jāklausās krievu valodā. Studijām beidzoties, pats nevar izvēlēties pirmo darba vietu, kuŗu nozīmē augstskolas birojs. Latviešiem lielāko tiesu tā nav mīļajā Latvijā, bet kaut kur tālu padomijā. Vienlaicīgi notiek studentu privātās dzīves izsekošana un izspiegošana, izmantojot pašus studentus, īpaši no ģimenēm, kuŗu vecāki Latvijas neatkarības laikā spēlējuši kādu redzamāku lomu. Tāpēc pēdējos gados studentu apcietināšanas nav retums. Netrūkst arī jauniešu — pašnāvnieku to studentu un jaunāko mācības spēku vidū, kuŗiem čekas speciālās nodaļas uzlikušas kādus uzdevumus, piemēram, trīs mēnešu laikā izsekot, atklāt un nodot savus komiltoņus. Latvijā pašlaik, sakarā ar visas mūsu vēstures viltošanas steigu un lielākā skaidrojies, 126 gadījumos vecāki histēriju, pēdējā pusgadā, kā nomaniaka — Ļeņina pieminēšanas saviem dēliem devuši viņa priekšvārdu. Vienlaicīgi iegūta informācija, ka Ļeņina vārdā okupētajā Latvijā vēl nosaukti 17 tilti, 1618 kolhozu govis, lietojot sieviešu kārtā, 13 nabagmājas, 218 traktori, 28 kolhozi, 119 sabiedriskās mājas, 96 krogi un klubi, 714 ielas, 9 kuģi, dažādās vietās uzcelts 31 Ļeņina piemineklis.

1969. gada septembrī Rīgā ciemojās kāds cits mūsu tautietis, kuŗu pazīstamais okupantu kalps — radioreportieris Liepa saticis viesnīcā. Pie glāzes vodkas Liepa viesnīcā cieminam jautājis, vai par apstākļiem tagadējā Latvijā trimdiniekiem ir arī kādi anekdoti? ...jā, tādu mums brīvajās zemēs netrūkst, tikai tās stāstam vienīgi saviem draugiem," skanējusi atbilde.

No Augšzemgales puses nesen rietumos izkļuvušais latvietis zināja pastāstīt jaunu anekdotu. Partijas meitene Elza mēģina partorgam iestāstīt: Vajaga meklēt jaunus biedrus. Bet kā? Kolektīvs iesaka partorgam aiziet pie zaķa un teikt: klausies zaķi, stājies partijā, būs laba dzīve. Nebūs jāstāv rindās, nebūs jāsvīst piemājas dārziņos, nebūs jārūpējas par lietu un sausumu, jo partijai vienmēr spēks. Bet zaķis ieminas, ka bez sievas padoma nespēj izšķirties. Bet zaķa sieva nepiekrīt: Kāpēc mums jāstājas partijā? Kažoki mums labu labie, un kolhozu kāpostu laukā mums arī nav jāstāv rindā. Partorgs aiziet pie lāča, varbūt tas stāsies partijā. Bet lācis atbild: sieva neļauj. Kažoki gan esot tādi paputējuši, taču silti vēl diezgan. Turklāt, guļot ziemas miegu, arī lāčiem neesot jāstāv rindās, tāpat vasarā pēc ogām un sēnēm. Lai partorgs aizejot uz zooloģisko dārzu pie mērkaķiem, varbūt tie iestāšoties partijā. Taču ar mērkaķis bez sievas ziņas nespējis izšķirties Tā sākusi filozofēt: Zooloģiskajā dārzā mums, bezpartejiskajiem, nekādu lielu problēmu nav, taču būtu labāk, ja partorga lūgumam sekotu — tev pliks dibens, man pliks, stāsimies gan tai barā iekšā!

Rīgas šoferiem katru dienu jānodod čekai atskaite. Par to stāsta šādu anekdotu: 1969. gada vasarā trīs amerikāņu jaunieši taksometrā pabraukājušies pa Rīgas ielām, skaļā balsī nopriecādamies, ka beidzot izbēguši novērotājiem. Braucējs, vecāks vīrs, klausījies, klausījies, tad lūdzies: „Nepadariet manu dzīvi vēl smagāku — man jūsu saruna būs jāpastāsta biedram Ņikitam Michailovam, melot nav iespējams, bet jūs nodot arī negribu'...

Piezīmējams arī, ka Rīgā, Liepājā, Jelgavā un Daugavpilī taksometru šoferi, atgriežoties autoostā, nedrīkst ceļā apstāties. Par to var zaudēt nevien darbu, bet nokļūt arī aizdomās...

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

No 23. jūnija — 5. jūlijam Otto N. Grebžes izstāde paša mājā, 47 Pemberton Crescent, Richmond Hill.

26. jūnijā — saviesīgs vakars Latviešu namā „No maliņu maliņām." Pārbūvētā nama nodošana sabiedrības lietošanā un dāmu komtejas dāvātā sienas gleznojuma atklāšana. Spēlēs deju kapella no Hamiltonas.

27. jūnijā — Sidrabenē Jāņu uzvedums, deja un citas Jāņu izdarības Sidrabenes pārvaldes un „Nākotnes 70" sarīkojums.

No 27. jūnija — 6. jūlijam — Dziesmu svētku laikā Ģirts Tiltiņš rīko gleznu skati savā studijā, 567 Yonge Street.

1. un 2. augustā — Jaunatnes un draudzības dienas Niagarā.

SV. KATRĪNĀS

13. jūnijā — Zušu makšķerēšanas sacensības Niagaras upē. Sākums plkst. 3 dienā un beigas 12 naktī. Sacensību pieteikšanās vietā būs izlikti uzraksti. L.M.M. klubs — St. Catharines.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont..

Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr. Mrs. Miss ....

Adrese: ....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $..................

.... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

Abonēšanas maksa $2.00 par 1 mēn., $5.50 par 3 mēn., $10.00 par 6 mēn., $18.00 par gadu.

Ierīkot parkus vai auto novietnes?

Ontario mums vēl ir izvēle. Izplešanās bez plāna mūsu provincē varētu radīt nepatīkamus dzīves apstākļus. Mūsu lielās pilsētas varētu kļūt sagandētas apkārtnes upuŗi, ar auto novietošanas laukumiem parku vietā, kur bērniem rotaļāties. Bez tam Ontario mazāk attīstītie apgabali varētu arī izveidoties pavisam nevēlamā virzienā.

Šāda nākotne Ontario ir nevēlama. Tādēļ arī esam jau iesaistījušies apvidu pārvalžu un dabas aizsardzības programmu īstenošanā.

DABAS AIZSARDZĪBA
1969. gadā province ieguldīja vairāk nekā 7 milj. dolaru 38 dabas aizsardzības iestādēs (Conservation Authorities), gādājot, lai bērni varētu atšķirt koku no tālruņa staba. Tālākai dzīvības nodrošināšanai šīs iestādes ieguvušas un pārraudzījušas gandrīz 82.000 akru meža un palīdzējušas iedēstīt vairāk nekā miljonu jaunu kociņu.

APVIDU PĀRVALDES
Daudzās vietās Ontario pašlaik pētī un iedzīvina jaunu apvidu pārvalžu sistēmu. Šīs jaunās sistēmas ietvaros apgabalus, kuŗos apvienoti pilsētu un lauku distrikti, var koordinēt, lai veicinātu vienlīdzīgāku attīstību visā provincē. Ar šiem lieliem talanta un finanču koncentrējumiem, kas strādā mūsu nākotnes labā, mums ir labāka izdevība kā jebkad garantēt iespējami labāko apkārtni visiem iedzīvotājiem.

Apvidu pārvaldes un plānošana var mums palīdzēt celt labāku nākotni. Bet lai to panāktu, mums nepieciešama stabila saimniecība labo nodomu īstenošanai. Ir viens līdzeklis, kā palīdzēt: kad cenas un kvalitāte ir līdzīgas, p ē r c i e t KANADAS r a ž o j u m u s !

Pionieŗu ciems, netālu no Toronto, ir viena no vairāk nekā 150 brīvdabas aizsardzības vietām Ontario. Līdz šim province un pašvaldības šim nolūkam izdevušas gandrīz 150 milj. dolaru. Iznākums — saglabāts vairāk nekā 35.000 akru civilizācijas neskartas zemes mūsu bērniem.

Jaunās distriktu skolu valdes nozīmēs iespēju jūsu bērnam iegūt vislabāko iespējamo izglītību, vienalga, cik liela jūsu dzīves vieta. Šī ir viena no distriktu skolu valžu programmas priekšrocībām, kas jau izpaudusies praksē.

Kā viens no faktoriem nākotnes plānos minama arī mērķtiecīga, ekonomiska un integrēta transporta sistēma. Pārējie faktori, kuŗus apsveŗ, lai ikvienam dotu savu daļu Ontario nākotnes veidošanā, sniedzas no nodokļiem līdz novadsistēmām.

Canada's life style of tomorrow presents many challenges. But it's Ontario's style to meet these challenges today.

Government of Ontario
Department of Trade and Development

Labākais ciemkukulis!
DABĪGAIS MEDUS
no Ērgļu ligzdas dravām dabūjams

- Broadview Delicatessen veikalā — 105 Danforth Ave.
- DV grāmatnīcā — 491 College Str.
- A. Kristapsona gaļas izstrādājumu veikalā — 1095 Queen St. E.
- Pavasara delikatesu veikalā — 361 Roncesvalles Ave.
- Sidrabenes kafejnīcā un
- 30 Dewson Str.

Meklējat labākās eiropiešu stila desas -
šķiņķi — svaigu gaļu — importētas delikateses?
Tās atradīsit tikai

tip-top MEATS
delicatessen

1727 Bloor St. West (pretim Keele pazemes stacijai.)
Yorkdale Shopping Centre un, sākot ar augustu, arī
FAIRVIEW MALL (Don Mills and Sheppard)

MĒS IESPIEŽAM

- *Laulību un iesvētību ielūgumu kartes*
- *Vizītkartes*
- *Dokumentus biedrību vajadzībām*
- *Koncertu programmas*
- *Sarīkojumu biļetes*
- *Plakātus, dziesmu lapiņas*
- *Vēstuļu veidlapas, aploksnes*
- *Grāmatas, žurnālus*

Labs darbs. — Mērenas cenas.
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.

AMBER PRINTERS & PUBLISHERS LTD.
491 College St., Toronto 174, Ont.
Canada
Tel. 921 7121 (Code 416)

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām
(mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā.
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

JAUNĀKĀS SKAŅU PLATES

Žanis Zentiņš — Jūras vaidi $5.50
pie klavierēm Vera Leinvebers
I — Jūras vaidi. Pie pēdējā pļāvuma. Mans namiņš. Dzimtene. Rudzu puķu vainadziņš. Jurka, puika Madi ķēra. Bērnība. Brīnos es. Rudeņa ziedi. Balta bērza šūpolīte. II — Skatait, jaudis. Sikie pirkstiņi. Zeltītās lapas. Aizsmaržoja baltās ievas. Tā ietu. Nakts tik skumja. Aizejot. Meži šalc. Karaviri bēdājās.
Tautas dziesmas un dejas .... Stereo $5.50
I — Līkumdeja. Āvu, āvu baltas kājas. Es uzkāpu kalniņā. Dzied, māsiņa, skaistu dziesmu. Dancot gāju ar meitām. Jautrais pāris. Ventiņu zvejnieku deju dziesma. Upe nesa ozoliņu. Plakanais dancis. II — Mağais dancis. Ziedēj' rozes, magonītes. Es mācēju danci vest. Es biji' maza meitenīte. Ekusēze. Sarabumbals. Kur tu teci, gailīti manu? Sidrabiņa upi bridu. Andžiņš. Man' bāliņi stipri vīri.
Junda $5.50
Lūk, rozes zied. Pie Baltijas jūras. Krīvu krīvs. Mirdzi kā zvaigzne. Mežezers. Rudens noskaņas. Mīlētāja dziesma. Varavība. II—Tēvzeme runā. Aijā. Jāņu laiva. Jūras spožums. Mēness nakts. Kā linu druva sāka ziedēt. Vecie tēvi. Kad mēs jauni bijām.
LP 36 .... $5.50
Stāsti man, ak Ģetzemane. Drūms klusē Ģetzemanes dārzs. Kad Kristus krustam ļuvojas. Mans brāli, uz Golgātu nāc. Kas ir Tas, kas gaida. Adoramus Te, Christe. II—Vētras viļņos nav neviena. Svētītie, nāciet. 91. psalms. Mieru atstāju. Izpilda Antoniņa Vaivode, kontralts.
Kalvis $6.00
I — Kad mēs jauni bijām. Krīvu krīvs. Nogrimusi pilsēta. Dzimta puse. Kalnos. II — Jūras dziesma. Biķeris miroņu salā. Smilšainos ceļos. Jāņu laiva. Jāņu laiks. Aiz upītes sētiņā. Kas kaitēja man dzīvot. Iesim, puiši, lūkoties. Sniga sniegi, putināja.
Stereo 1008
Brālīts māsu dancināja $7.00
Saturā: Brālīts māsu dancināja, Pērkonītis, Mugurdancis, Plaukstippolka, Metieniņš, Tūdaliņ, tagadiņ, Sudmalīņas. II — Ritenītis, Zvejnieciņš, Gailītis un vistiņa, Māte teica Jancišam, Kur tu teci, gailīti? Brālītis un māsiņa un Gatves deja.
Stereo 1003
Tu sapnis esi $7.00
I — Driz tiksimies mēs, Tu sapnis esi, Aizejošam, Aksta dziesma, Kavalieru gads; II — Brūnacīte, Pa to ceļu, Ritos, Vermlandes balāde, Maza maza mētenīt.
Latvian Music LP 32 .... $5.50
I — Pēdējais pļāvums, Lietutiņš list, Diena beidzas, Šūpuļdziesma, Māte, Nakts; II — Mazs bij tēva novadiņš, Zaļas birzes audzite, Kraukļītis, Man ievipa, Sprigulīši, Lauku kāzas, Zilās naktis.
Latvian Music LP 33 .... $5.50
I — Laimīpai pavaicāju, Kur meitiņas godam auga, Ej, saulīte, drīz pie Dieva, Mēs devipi bālēļipi, Kas tur kliedza, Upe nesa ozoliņu, Dzeltens mans kumeliņš; II — Jašhi puiši danci veda, Pūt, vējiņi, nostājies, Lieli viri, mazi viri, Dancija māsiņa plānīpa vidū, Kāzinieku deja, Skatait es, Jauni jaudis, Rucavietis.
Latvian Music LP 34 .... $5.50
I — Lielais lācis, Minikleitiņa, Naktis, Kokteilis, Baltijas jūra; II — Mežrozīte, Sulu laikā, Ābeles zied, Es jums teikšu, Sengputeni.
Latvian Music LP 35 .... $5.50
I — Mēs visi sēdējām kokos, Jumi jumi, Cietumnieka dziesma, Redz, kur jāja div' bajāri, Kādu pie sevis, Parkā; II — Senā Rīga, Divatā ar sevi (uz jumta) 25 kronas (5 dolari), Tu vairs mani nepazīsti, Kauli deg, Vilcienā.
Ontario provincē dzīvojošiem jāpieskaita 5% PST.
Pasta izdevumiem Kanadā jāpieskaita 50 centi, 75 c uz ASV.
Pieprasāmas DV GRĀMATNĪCĀ
491 College Street, Toronto 174, Ont. Canada.

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

A. Voitkus — Ceļi tāli, ceļi tuvi	$5.80
V. Rulliņa — Soli pa solim, rotaļās, dančos un dejās	$5.00
Z. Liepa — Gaismas sijātājs, dzejoļi	$4.00
T. Zeltiņš — Antiņš debesīs meklē latviešus, rom.	$5.80
Latgaļu folklora	$7.00
M. Bukšs — Francis Kemps	$7.00
Dieva kokle — Latv. relig. dzejas antoloģija	$8.00
H. Sils — Tēlotāja māksla un vārds	$6.00
E. Aistars — Evita, rom.	$4.80
J. Plaudis — Zemes ziedi, rom.	$5.50
A. Johansons — Visi Rīgas nami skan	$5.50
Fr. Dziesma — Klusuma zvaigznes, dz.	$3.50
E. Dēliņš — 69 stundas	$6.10
A. Spekke — Atmiņu brīži	$12.00
V. Pelēcis — Malenieša pasaule II	$5.80
J. Akurāters — Aizlaika straumes	$5.50
E. Spēks — Es redzēju jūriņā	$5.30
Valdis — Staburaga bērni	$3.80
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
Archib. A. Lūsis — Jēzus līdzības un mūsu laikmets	$2.80
T. Ķikauka — Putni, rom.	$4.20
Latgaļu tautas dziesmas (notis)	$5.50
Indra Gubiņa— Rītdiena neskaitās	$4.00
B. Bičole — Ceļos, dzej.	$4.50
Leonīds Slaucītājs — Sešos kontinentos	$8.00
Al. Tomsens — Cilvēcības vārdā	$8.50
I. Grebzde — Tikai meitene, jaunatn. rom.	$4.50
G. Janovskis — Dziesma mežam, rom.	$4.80
A. Dziļums — Vēja melderis, rom.	$5.80
A. Lindgrena — Pasaules labākais Karlsons	$4.00
Leonīds Slaucītājs 70	$2.20
LATVIJAI 1918—68 Brīvās pasaules latv. mežkopju izd.	$10.00
A. Eglītis — Pēdējais mohikānis, stāsti	$7.50
Dz. Zeberiņa — Kad es maza biju	$6.00
P. Aigars — Sarkanais vilciens (4 valodās)	$2.25
P. Aigars — Zaļie zīmneši, dzej.	$2.00
J. Sudrabiņš — Pēdējās dienas Kurzemē, atm.	$3.80
J. Miesnieks — Klaucēnu kundzes meita, rom.	$5.80
K. Pētersons — Pasaule paveras, ceļ. apr.	$10.00
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti	$5.90
Ang. Gailīte — Rītausma	$4.00
I. Grebzde — Sērmūkšļu pagasta ļaudis	$3.20
Ing. Vīksna — Un gājiens neapstājas, dzej.	$4.20
P. Jurevičs — Dzīve un liktenis , refleksijas	$4.20
Edg. Dunsdorfs — Latvijas vēstures atlants	$4.50
M. Valters — Atmiņas un sapņi I d.	$9.50
F. Donass — Politiskos krustceļos	$4.00
H. Vītols — Atmodinātas atbalsis	$7.50
Dzintara gredzens, stāsti mīlai	$6.80
A. Niedra — Varavīksna pār Rīgu, rom.	$4.80
A. Freināts — Dzimtenes ārēs, stāsti	$4.50
I. Grebzde — Vai ābele ziedēja?, rom.	$5.50
J. Aukškāps — Zinātnei un tēvijai	$4.50
A. Dziļums — Celminieki, rom.	$5.80

Tālr. 921-7121
DV GRĀMATNĪCĀ
491 COLLEGE ST., TORONTO 174, ONT.

IEPRIECINIET SAVUS RADUS, PIEDERIGOS UN PAZIŅAS

PARAUGSAIŅI	Cenas ASV dolaros
2 — 2 kg cūku tauki, 2 kg cukurs, 2 kg rīss, 2,5 kg baltie kviešu milti, 40 cigaretes, brutto 10 kg	21.40
6 — 9 kg mannā vai baltie kviešu milti (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) un 40 cig. bruto 10 kg.	18.90
8 — 19 kg milti vai mannā (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) brutto 20 kg.	25.20
11 — 0,5 kg sviesta, 1 kg tauki, 1 kg kakao, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozīnes, 200 gr šokolādes, 80 cigaretes, brutto 5 kg.	26.45
12 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg	41.40
13 — 2 kg sviests, 2 kg dūmdesa, 2 kg speķis, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozīnes, 300 gr šokolādes, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 100 cigaretes, brutto 10 kg	41.35
14 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg	71.50
15 — 2 kg cukurs, 2 kg sviests, 2 kg žāvēta karbonāde, 1 kg pupiņu kafija, 400 gr šokolāde, 200 gr tēja, 454 gr kakao, 100 cig., 225 gr karameles, bruto 10 kg	41.70
16 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg	72.40
19 — 9 kg milti, 6 kg cukurs, 4 kg rīsi, brutto 20 kg	29.15
20 — 1 kg sviests, 1 kg rīsi, 1 kg dūmdesa, 1 kg žāvēta karbonāde, 0.5 kg pupiņu kafija, 2 kg cukurs, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 454 gr kakao, 454 gr medus, 60 cigaretes, bruto 10 kg	33.90
21 — iepriekšējais sainis dubult. — 200 cigaretes, 20 kg	58.50
22 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 454 gr kakao, 500 gr sviests, 340 gr rozīnes, 50 gr „Neskafē", 300 gr šokolāde, 225 gr šokolādes karameles, 500 gr biskvīti vai piparkūkas, 240 gr konfektes un 20 svecītes	25.50
23 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais dubultots	38.80
24 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 1 kg milti, 1 kg sviests, 1 kg rīsi, 1 kg žāv. jaukti augļi, 1 kg dūmdesa, 500 gr. pupiņu kafija, 454 gr kakao, 370 gr biskvīti, 100 gr tēja, 340 gr. rozīnes, 200 gr šokolāde, 227 gr karameles, 20 svecītes un 60 cigaretes	32.90
25 Iepriekšējais sainis dubultots, klāt 500 gr riekstu kodolu	55.50
31 — 9 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 1 kg sviesta, 2 kg cūku tauku, 2 mārc. kakao, 1 kg pupiņu kafijas, 1 kg žāv. augļu, 2 kg manna, 1 kg rīsu, 225 gr. šokolādes karameļu, 200 cigarešu	42.40
33 — 18,5 kg cukura, mannas vai rīsu (no katras preces tik, cik vēlaties, vai arī tikai viena prece) — 41 mārc.	27.40
46 — 5 kg milti, 3 kg cukurs, 2 kg rīsi, 2 kg makaroni, 1 kg rozīnes, 250/300 gr raugs, sausais, 1,5 kg piena pulveris, 1 kg sviests, 500 gr siers, 1 kg žāv. augļi, 210/300 gr pudiņa pulveris, 320/400 gr zupas koncentrāts, 200 gr pipari, 200 gr lauru lapas, 50 gr vaniļas cukurs — 38 mārc.	39.50

Saiņa cenā ieskaitīts viss, jāpieskaita 8% Kanadas valūtai.

DV GRAMATNICAS,
491 College Street, Toronto 174, Ontario,
— sainīšu nodaļa atvērta ik dienas no pl. 8.30 — 5 p.p.
sestdienās no 8.30 — 2 p.p.

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas
attīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 174, Ont.

FRANK VASS
BA
ADVOKĀTS-NOTĀRS
263 College ielā, Toronto.
(pie Spadina Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-6111

apdrošināšana plus
VALD. BEBRIS
1658 VICTORIA PARK AVE. SCARB
tālr. 759-0266

†

Dieva mierā aizgājis mūsu mīļais tēvs un vectēvs

Eduards Grosbergs

Dzimis 1892. gada 27. aprīlī,
miris 1970. gada 10. jūnijā

Dziļās sērās
meita, znots un mazbērni Toronto,
dēls, vedekla un mazbērni Anglijā

†

Mūsu mīļā

Mag. phil. et Lic. theol.

Gertrude Alksnis

dzimusi 1907. gada 24. septembrī, mirusi 1970. gada 16. maijā.

Tumšzaļā efeju ēnā
vējš pakar kokli un klus.
Gājējam čukst: Bija nemiers.
Atpūta nu būs. Lai dus.

Brālis un svaine Vācijā
radinieces Kanadā

Sestdien, 27. jūnijā, **Sidrabenē** gadskārtējais

JĀŅU SARĪKOJUMS

ar rakstnieces-etnografes Birutas Senkēvičas uzvedumu
PAPARDES ZIEDS

kas saistās ar vēsturisku, leģendāru notikumu. UZVEDUMĀ PIEDALĀS: ievērojami dziedātāji un aktieri, T.L.T.A. ģimnazijas drāmatiskā pulciņa dalībnieki, „Dižiancis" Z. Miezīša vadībā, koristi un jaunieši. Režisors H. Miķelsons, dekor. māksl. O. Grebže, dziesmu iestud. O. Upeniece, mūzikas pavad. E. Kalviņš. Moderni skaņu pastiprinātāji. Izrādei beidzoties, skatuvē līgošana turpināsies no „sētas uz sētu" „Nākotne 70" vadībā

DEJAS
jaunajā dejas laukumā. Spēlēs Classics deju kapella. Pie citas modernas mūzikas dejas notiks arī tenisa laukumā.

Sākot ar plkst. 14, dažādas sporta spēles un jautras sacensības Nākotne 70 vadībā. Oficiālais svētku sākums plkst. 15 ar māksl. J. ZUNTAKA GLEZNU izstādes atklāšanu. Izrādes sākums plkst. 19. Stundu pirms tam piemērota mūzika.

Krāšņa uguņošana ROBERTSON CHEV-OLDS aģentūras latv. pārst. Hansa PLAUDES gādībā.

Bagātīgi malkas krājumi ugunskuriem. Ieejas maksa $2.50 no personas, bērniem brīva. Organizēta autobusu satiksme no Toronto Nākotne 70 gādībā.

VISUS LAIPNI IELŪDZ:

Nākotne 70 **Sidrabenes pārvalde**

LATVIEŠU NAMS
491 College ielā, Toronto 4
izīrē telpas
sarīkojumiem ■ viesībām
■ Klāj viesību galdus ■
Tel. 922-2931

VASARNIEKUS AICINA
skaistā „SANALULU" sala
Nipisinga ezera Dienvidlīcī (South Bay)

- Izīrējamas kotedžas un atsevišķas istabas lodžā par zemām cenām
- Visa 10,5 akru sala vasarnieku rīcībā; sasniedzama 5 minūšu braucienā no krasta (Water Taxi)
- Priežu mežs, peldēšanās smilšu līcī, zivju bagātība

Informācijai rakstīt: Mr. K. Suntažs,
Nipissing, Ontario, vai zvanīt 1-705-724-2590

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(starp Eglinton un Davisville)
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un
eiropiešu mets

L. LUNSKY
OPTIĶIS
Atvērts no pl. 9.30 — 6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos
470 College St., Toronto.
Tālr. WA 1-3924

Vai esat nokārtojuši
abonementu?

Baltic
PLASTERING
Izdaru visus nepieciešamos
māju remontus
iekšpusē un ārpusē.
Garantēts darbs. Mērenas cenas. Metro licence E 761.
Zvanīt katrā laikā Toronto
769-8280.

TRANSPORTA
UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS
Tālr. 534-1403, Toronto

IGAUŅU OPTIĶIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251
ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.
Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

AUSEKLIS
JANSONS
Pavasara speciāli
piedāvājumi:
DĪVĀNI un AIZKARI
25% atlaide
House of Braemore, Cooper, Mueller. Superior, Huber, Interna u.c. Piegāde 4—6 nedēļu laikā
Zvaniet Toronto
425-1594

Estd 1874
Turner & Porter
APBEDĪŠANAS
BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE3-7954
York Chapel
2357 Bloor St. W.
Parkošana abās bēru mājās

SPORTS

PASAULES MEISTARAM BIJA GRŪTĪBAS

Spēlēm notiekot četrās dažādās pilsētās — Gvadalajarā, Tolukā, Pueblā un Leonē, 10. un 11. jūnijā Meksikā beidzās spēles priekšgrupās 9. pasaules meistarsacīkstēs futbolā, kurām bija kvalificējušās 16 valstis. Tās meistarsacīkšu beigu spēļu ievadījumā sacentās 4 priekšgrupās, pretiniekiem spēkojoties katram ar katru. Par priekšgrupu abu pirmo spēļu kārtu rezultātiem jau ziņots mūsu laikraksta iepriekšējā numurā.

Priekšgrupu pēdējā spēļu kārtā pirmajā grupā Pad. savienība pieveica Salvadoru ar 2—0, bet Meksika uzvarēja Beļģiju ar 1—0 rezultātu. Ar to turpmākajām spēlēm ceturtdaļfinālā kvalificējās Pad. savienība un Meksika ar ik 5 — 1 punktiem, bet, abām vienībām vienādai esot arī iegūto un zaudēto vārtu attiecībai (6—1 un 5—0), grupas 1. un 2. vietas ieguvēju izšķīra ar lozi, kuŗa bija labvēlīga Pad. savienībai, jo noteikts vietu sadalījums nepieciešams pretinieku sapārojumam ceturtdaļfinālā. Šai grupā 3. vietā palika Beļģija ar 2 — 4, bet 4. vietā Salvadora ar 0—6 punktiem.

Otrā priekšgrupā pēdējā kārtā Zviedrija visai negaidīti pārspēja Urugvaju ar 1—0, bet Italija nespēja tikt galā ar futbola pasaulē visai nenozīmīgo Izraēlu, spēli beidzot 0 — 0 neizšķirti.

Kaut Italija divas spēles beidza ar neizšķirtu 0 — 0 iznākumu, bet vienu uzvarēja ar 1—0, tā tomēr kļuva grupas uzvarētāja ar 4—2 punktiem, kamēr Urugvaja un Zviedrija panāca līdzīgu 3—3 punktu skaitu, atstājot 4. vietā Izraēlu ar 2—4 punktiem. Pateicoties labākai vārtu attiecībai (2—1), spēles meistarsacīkstēs var turpināt Urugvaja, kuŗa jau divas reizes bijusi pasaules meistara godā (1930. un 1950. gadā), kamēr Zviedrijas futbolisti (vārtu attiecība 2—2) var jau braukt mājās, jo viņu gaitas Meksikā beigušās. Piezīmējams, ka arī Italija divas reizes jau bijusi pasaules meistars (1934. un 1938. gadā), bet Zviedrijas vienīgais panākums līdz šim bijusi 2. vieta 1962. gada pasaules meistarsacīkstēs pašu mājās.

Trešajā grupā tikai ar grūtībām tālāko ceļu izlauza pašreizējā pasaules meistarvienība Anglijā, kuŗa šo titulu izcīnīja pirms 4 gadiem Londonā, finālā ar apstrīdētu 4—2 rezultātu toreiz pieveicot Rietumvāciju, 1954. gada meistarvienību. Šāgada pasaules meistarsacīkstēs Meksikā, titulu aizstāvot, Anglija, gan tikai ar 0—1, zaudēja divkāršajai pasaules meistarvienībai (1958. un 1962. gadā) Brazilijai, bet ar lielām grūtībām (1—0) pieveica Rumāniju. Piedalīšanos ceturtdaļfināla spēlēs Anglija nodrošināja, priekšgrupas pēdējā kārtā ar līdzīgu 1—0 rezultātu un tikpat lielām grūtībām uzvarot Čechoslovakiju, kuŗa reiz pasaules meistarsacīkstēs spējusi ierindoties 2. vietā. Pēdējā kārtā ar 3—2 pārspējot Rumāniju, šai grupā uzvarēja Braziliju ar 6—0 p., kamēr Anglija iekļuva 2. v. ar 4—2 punktiem, 3. vietā paliekot Rumānijai ar 2—4, bet 4. vietā Čechoslovakijai ar 0—6 punktiem.

Ceturtās grupas pēdējās spēlēs Rietumvācija pārspēja Perū ar 3—1, bet Bulgārija spēkošanos ar Maroku beidza 1—1 neizšķirti. Ar to ceturdaļfinālā iekļuva Rietumvācija ar 6—0 punktiem un Perū ar 4—2 punktiem, kamēr Bulgārija un Maroka, gūstot līdzīgu 1—5 punktu skaitu, no turpmākajām spēlēm izstājās.

Liekas, ka šis pasaules meistarsacīkstes beigsies ar jaunu „rekordu" — lielāko vārtu skaitu, kuŗu ieguvis kāds atsevišķs spēlētājs, nomainot līdzšinējo pasaules meistarsacīkšu „vārtu karali" brazilieti Peli, melnādaino futbolistu, kuŗa sumināšanai Brazilijas pasts izdeva speciālu pastmarku, kad viņš šogad „iešāva" 1000. vārtus savās sporta gaitās. Šāgada meistarscīkstēs no Rietumvācijas līdzšinējās trīs spēlēs kopusmmā iegūtajiem 10 vārtiem 7 realizējis Nirnbergas kluba centra uzbrucējs Kurts Millers, un tā kā Rietumvācija spēles vēl turpinās, vismaz vēl ceturtdaļfinālā, ja neveiksies, tad viegli iespējams, ka Millers gūst vēl kādu panākumu, ar ko Peles rekords būtu pārspēts. Vai tas notiks, rādīs turpmākās spēles.

Pēc pabeigtajām sacensībām priekšgrupās spēles meistarsacīkstēs, sākot ar ceturtdaļfinālu, notiks pēc viena zaudējuma sistēmas, t. i. katra vienība, kas zaudē, no tālākās līdzdalības izstājas. Vienīgi zaudētāji pusfinālā sacentīsies par 3. vietu. Ceturtdaļfinālā izloze pretiniekus savirknējusi šā: Meksikositijas olimpiskajā stadionā jāspēkojas Pad. savienībai ar Urugvaju, Tolukā — Italijai ar Meksiku, Gvadalajarā — Brazilijai ar Perū, bet Leonē — Rietumvācijai ar Angliju. Šis spēles notika jau 14. jūnijā, bet, šim rakstam topot resp. redakciju šim laikraksta numuram slēdzot, rezultāti vēl nebija zināmi. Lielāko interesi saista Rietumvācijas spēkošanās ar Angliju, jo briti izmisīgi cīnīsies, lai aizstāvētu savu meistara titulu, bet Rietumvācija netaupīs spēkus, lai viņiem revanšētos par apstrīdēto zaudējumu pēdējo—1966.g.—pasaules meistarsacīkšu finālā Londonā, kur briti tikai ar krievu līnijtiesneša Bachmarova „piepalīdzību" spēles pagarinājumā nepelnīti guva izšķirošos 3. vārtus: tie, kā vēlāk filma apliecināja, bija gūti nerēgulāri, t. i. tos nedrīkstēja atzīt. Ceturtos vārtus angļi toreiz guva, vāciešiem izmisumā vairs „nepretojoties". Bez Bachmarova „palīdzības" toreiz spēle arī pēc pagarinājuma būtu beigusies neizšķirti, kļūstot nepieciešamai otrai fināla sacnsībai. Tā Meksikā vācieši vēlas revanšu. Anglijai vai Rietumvācijai, pašreizējai vai 1954. gada pasaules meistarvienībai, Leonē gaitas šāgada meistarsacīkstēs katrā ziņā beigsies. Pārējās trīs ceturtdaļfināla spēles mazāk nozīmīgas un to uzvarētāji puslīdz droši zīlējami, taču — futbolā pārsteigumi iespējami vienmēr.

Kā vienmēr šādos gadījumos, pasaules futbola lietpratēji neiedrošinās paregot finālistus, kas protams, nav tik viegli, jo jāiekalkulē ne vien katras vienības t. s. dienas forma, kuŗa nav paredzama, bet arī laime un neveiksme, tāpat dažādi blakus apstākļi. Neviens tomēr nevēlas „zaudēt autoritāti" ar nepareizu zīlējumu, tādēļ, žurnālistu jautāti, lietpratēji gan dod plašas atbildes, bet tik „izmeklētas", ka praktiski nekas konkrēts nav pateikts. Nezinot ceturtdaļfināla rezultātus, „Latvija Amerikā" — lasītāju un pašas priekam — tomēr vēlas riskēt un iedrošināties zīlējumu: pusfinālā iekļūs Urugvaja, Italija, Brazilija un Rietumvācija, bet finālā spēkosies abas pēdējās, uzvarot Brazilijai. Nav šaubu, ka šī prognoze pilnībā nepiepildīsies, bet būs interesanti konstatēt, cik lielā mērā tā pietuvojusies tam, kas vēl notiks četru Meksikas pilsētu futbola laukumos. —č—

Mūsu goda filistre

Valerija Seile

dzimusi 1891. gadā,
mirusi 1970. gadā.

Dziļās sērās
korporācijas Aurora saime

Priekšlaicīgas aukstā kaŗa bēres

SPECIĀLRAKSTS „LATVIJAI AMERIKĀ" NO VAŠINGTONAS

Mēdz apgalvot, ka uzvarētāji pēc Pirmā pasaules kaŗa Versaļā ar parakstīto miera līgumu iesēja jau pirmdīgļus Otram pasaules kaŗam. Jau pagājuši 25 gadi, kopš Otrā pasaules kaŗa beigām, un nav grūti konstatēt, ka šī lielā kaŗa ēnas un atbalsis vēl rēgojas pasaules politiskajā skatuvē. Nav izslēgta iespēja, ka arī aiz Otrā pasaules kaŗa politisko pārkārtojumu aizkara lēni dīgst jau jauna vēsturiska traģēdija. Lielo varu konfrontācija ir tikai viens tā dēvētā „aukstā kaŗa" izpaudums. Aukstā kaŗa šūpuli var meklēt bēdīgi slavenajās Jaltas un Potsdamas konferencē, bet tuvāk papētījot šī aukstā kaŗa „radu rakstus", ir jākonstatē, ka kūmās tam stāvējis arī Lielbritanijas un Francijas imperiju noriets un jaunas sarkanās imperijas piedzimšana Kremlī. Ja Rietumu sabiedrotie nebūtu apstājušies 1945. gada maija dienās pie Berlīnes un Prāgas, ja Padomju sav-bas žēlastībai neiedomājamā politiskā tuvredzībā nebūtu atstāta daļa Eiropas kontinenta, aukstais karš varbūt nekad nebūtu ieraudzījis dienas gaismu. Ar Eiropas kumosu iebaŗotā Padomju savienība itin ātri novērtēja Rietumu politisko naīvitāti, un liekulīgi apvainojot Rietumus aukstā kaŗa radīšanā, tā pati ir līdz šim plānojusi un īstenojusi gandrīz ikvienu manevru aukstajā karā.

Uzlikusi miera un apspiesto tautu brīvības centienu atbalstītājas masku, Maskava ir izlietojusi katru izdevību, lai izplestu savas politiskā iespaida robežas. Maskava sapņi par visas pasaules paklaušanu savai varai nekad nav aprakusi. Komūnisma ekspansijas stratēģija tieši pēdējos gados ir pieņēmusi jaunas dimensijas. Ieroči Hanojai Indoķīnas konfliktā, ieroči un jau pašas Maskavas militārie spēki arabu pusē Vidējo austrumu pulvermucā ir rakstu-rīgs Kremļa agresīvās politikas izpaudums.

Pēdējos gados ir radies aplams mīts par šķietamu starptautiskā komūnisma solidāritātes izbeigšanos. Domstarpības dažādo komūnistisko valstu starpā nav noliedzamas, bet nav šaubu, ka pavedieni vēl arvien ir Maskavas rokās. Augstākās partijas akadēmijā Maskavā Kremlis jau gadiem skolo tūkstošiem, gandrīz no visām pasaules tautām savervētus revolūcionārus. Vai būtu jājautā, kas vajadzības brīdī ar milzu līdzekļiem financē franču, italiešu, latīņu Amerikas, Afrikas tautiņu, Kanadas un pat amerikāņu komūnistu partijas un radikāļus? Kādā dienā droši vien atklāsies arī tas „labvēlis", kas ar devīgu roku tieši pēdējā laikā financē dažādas pseudo - miera kustības, naīvus pacifistus, nēģeŗu terroristus, universitāšu ēku dedzinātājus, pornografisko filmu producentus un citus „jaunās pasaules cēlējus".

Čekas īpašais „Departaments" nenoliedzami var lepoties ar panākumiem operācijā, kuŗas mērķis sagraut rietumu tautu morālo pretestību un radīt samulsumu.

Amerikāņiem Otrā pasaules kaŗa epilogā bija jāuzņemas aizstāt no skatuves noejošo franču un britu lomu. Ir jāatzīst, ka amerikāņi šim uzdevumam sākumā nebija pilnam sagatavoti. Tikai negribot Savienotās Valstis uzņēmās brīvās pasaules sarga pienākumus. Negribīgais sargs tomēr spēja saglābt Rietumeiropu, aizlika kāju priekšā komūnistu agresijas plāniem dienvidaustrumu Āzijā un paglāba no komūnistu varas uzkundzēšanās pāris desmit jaunas un vecas brīvas tautas citos kontinentos.

Tāpat kā īstajā kaŗā, arī aukstajā kaŗā līdzās agresīvām uzbrukuma operācijām ir jākonstatē spēku pārgrupēšanās periodi, pat atkāpšanās, un ļoti nozīmīga loma vienmēr ir bijusi propagandai un pretinieka maldināšanai.

Viens no Kremļa aukstā kaŗa spējīgākiem „ģenerāļiem" nenoliedzami ir Padomju savienības sūtnis Vašingtonā Anatolijs Dobriņins. Jau gandrīz veselu gadu Dobriņins cenšas Vašingtonu pārlicināt, ka „lietas iet uz labo pusi". Kad pirms pāris mēnešiem Dobriņins atgriezās no Maskavas Vašingtonā, viņš apgalvoja, ka auksto kaŗu varot jau uzskatīt kā īstā laikā nomirušu nelāgu amerikāņu un krievu labo attieksmju traucētāju.

Kad pagājušā nedēļā Apvienotajās nācijās uz kārtējo apspriedi sanāca Drošības padome, pirmo reizi šī starptautiskā iestādījuma vēsturē vienbalsīgi tikai pieņemts kāds neparasts lēmums. Kā zināms, tad lielām varām arī Drošības padomē ir veto tiesības un Padomju savienība šīs „ņet" tiesības pagātnē izmantojusi, lai nepieļautu balsošanu gandrīz katrā jautājumā, kas tai bija nepatīkams.

Pagājušā piektdienā Drošības padome vienbalsīgi nolēma gādāt, lai visas pasaules aktuālās problēmas tiktu pārrunātas visu Drošības padomē pārstāvēto ārlietu ministru konferencē. Šāda pirmā Savienoto Valstu, Padomju savienības, Francijas, Lielbritanijas, kā arī vienpadsmit citu Drošības padomē pārstāvēto nāciju ārlietu ministru apspriede notiks jau šā gada 15. septembrī.

Ļoti zīmīgi, ka nedēļas nogalē Maskavas sūtniecība Vašingtonas preses pārstāvjiem norādīja:

„. . .Aukstais karš bija galvenais šķērslis, kādēļ šāda konference, kas paredzēta Apvienoto nāciju konstitūcijā, aizvadītos 25 gados nespēja īstenoties. Šis šķērslis, liekas, vairs nestāv ceļā. . ."

Jājautā, vai 15. septembŗa konference tomēr nebūs tikai viens jauns gājiens Kremļa aukstā kaŗa manipulācijās. Var rasties jautājums, vai patiešām lielvaras, mazajām variņām piebalsojot, Apvienoto nāciju ietvaros negatavo jaunu pasaules dalīšanu. Te runa var iet ne tik daudz par territoriāliem pārkārtojumiem, bet par iespaida sfairu sadalīšanu. Pekinga jau pirms vairākiem mēnešiem apgalvoja, ka „. . .revizionistu kliķe Maskavā un amerikāņu noziedzīgie imperiālisti klusībā gatavo slepenu alianci pret pasaules darba ļaužu masām."

Apvienoto nāciju Drošības padomes vienbalsīgais lēmums par pasaules problēmu kopīgo atrisināšanu tomēr ir lielā pretrunā ar amerikāņu un krievu attieksmju ainas maiņu tieši pēdējās nedēļas laikā.

Vīnē gan vēl turpinās itins draudzīgā garā runāšana par iespējamu Savienoto Valstu un Padomju savienības nolīgumu stratēģisko ieroču bruņošanās sacensības ierobežošanā.

Tanī pašā laikā Kremlis tomēr žvadzina ieročus pašā Amerikas kontinenta durvju priekšā. Demonstratīvā krievu kaŗa flotes manevrēšana Meksikas jūras līcī vēl nebija aizmirsta, kad Vašingtonai nāca zināms, ka Islandes piekrastē parādījusies Padomju savienības zemūdeņu eskadriļa. Atomieročiem apbruņotās zemūdeņu raķetes no šīs „jaunās bazes" uzbrukuma gadījumā var viegli noslaucīt no zemes virsas Ņujorku, Vašingtonu, Bostonu, Filadelfiju un piedevām Čikagu ar duci citām amerikāņu pilsētām.

Vēl nesaprotamāka ir patiesība, ka aukstam kaŗam izbeidzoties, Maskava izšķīrusies „miera nodrošināšanai Indoķīnā kāpināt kaŗa materiālu piegādi demokratiskai Ziemeļvietnamas valdībai."

Kā zināms, tad svētdien Padomju savienībā notika Augstākās padomes vēlēšanas, kuŗās padomju pilsoņiem bija dota iespēja nodot 99,9% balsu par komūnistu partijas izbīdītiem 1517 „padomju parlamentāriešu kandidātiem". Lai šī vēlēšanu parodija izskatītos pēc īstām vēlēšanām, ievēlamie kandidāti mītiņos uzstājās ar šabloniskām vēlēšanu runām.

Maskavas lielajā teātrī ministru prezidents Kosīgins, kas arī kandidē, priekšvēlēšanu runā pieskārās arī Padomju savienības attieksmēm ar Savienotām Valstīm:

„Mēs vēlamies uzlabot attieksmes ar Vašingtonu, bet amerikāņiem jāmaina sava nostāja.

Ir tikai viens veids kā izbeigt kaŗu Indoķīnā —no turienes tūlīt jāatvelk visi amerikāņu un viņu satelītu spēki. Pārlasot prezidenta Niksona runas, man jākonstatē, ka Savienotās Valstis ar varu pēc sava ieskata cenšas uzspiest brīvām tautām politiskās iekārtas. Tā ir nepieļaujama Savienoto Valstu patvarība. Tā ir viduslaiku politika bez nākotnes."

Raksturīgi, ka Padomju savienības valsts prezidents Podgornijs savukārt priekšvēlēšanu runā uzsvēra:

„Padomju savienības attieksmes ar Savienotām Valstīm ir jāuzskata par iesaldētām. Ja tas tā noticis, tad vaina meklējama Vašingtonas agresīvā politikā, kas grib uzspiest savu varu citām tautām."

Arī komūnistu partijas ģenerālsekretārs Brežņevs runāja tādā pašā garā. Te gan jāpiezīmē, ka Brežņeva - Kosīgina - Podgornija troika, kas šķietami vēl kādu laiku sēdēs Kremlī, līdz ar amerikāņu imperiālistisko netīro politiku" pieminēja arī „Mao Pekingas revizionistu kliķes naidu iepretim Padomju savienībai un stūrgalvīgo negribu panākt attiecīgu normalizēšanos ar Padomju savienību."

Tas viss nemaz neizskatās pēc aukstā kaŗa apbedīšanas ceremonijas. Te jāņem vērā, ka pēc vēlēšanām Brežņevs dosies uz Rumāniju brīdināt rumāņu niķīgo diktātoru Čaučesku no vieglprātīgiem saimnieciskiem darījumiem ar rietumu imperiālistiem". Iespējams arī Brežņeva brauciens uz Pakistānu, Indiju un citām Dienvidāzijas valstīm. Te jāatzīmē, ka gluži negaidot Indijas okeanā pēdējā nedēļā parādījās sarkanās kaŗaflotes vienības.

Vašingtonā runā, ka Kremlis, nododot Japānai milzu automašīnu piegādes koncesijas, mēģinās no amerikāņiem draudzīgā orbita izmanevrēt Tokio. Vai tas Brežņevam izdosies, tas ir cits jautājums, jo nav šaubu, ka Japānai piekritīs sava liela ne vien politiska, bet varbūt arī militāra loma Tālajos austrumos tad, kad amerikāņu spēku klātiene tur vairs nebūs nepieciešama.

Laiks rādīs, vai pēc „iesalušām krievu - amerikāņu attieksmēm radīsies „atkusnis". Šo atkusni, ne jau aukstā kaŗa apbedīšanas dēļ, sarkanās Ķīnas militārā konflikta bet gan Padomju savienības un draudu dēļ vēlas Maskava. Un līdz šim, ko Maskava ir vēlējusies, tas arī ir piepildījies.

Aleksandrs Ķegumnieks

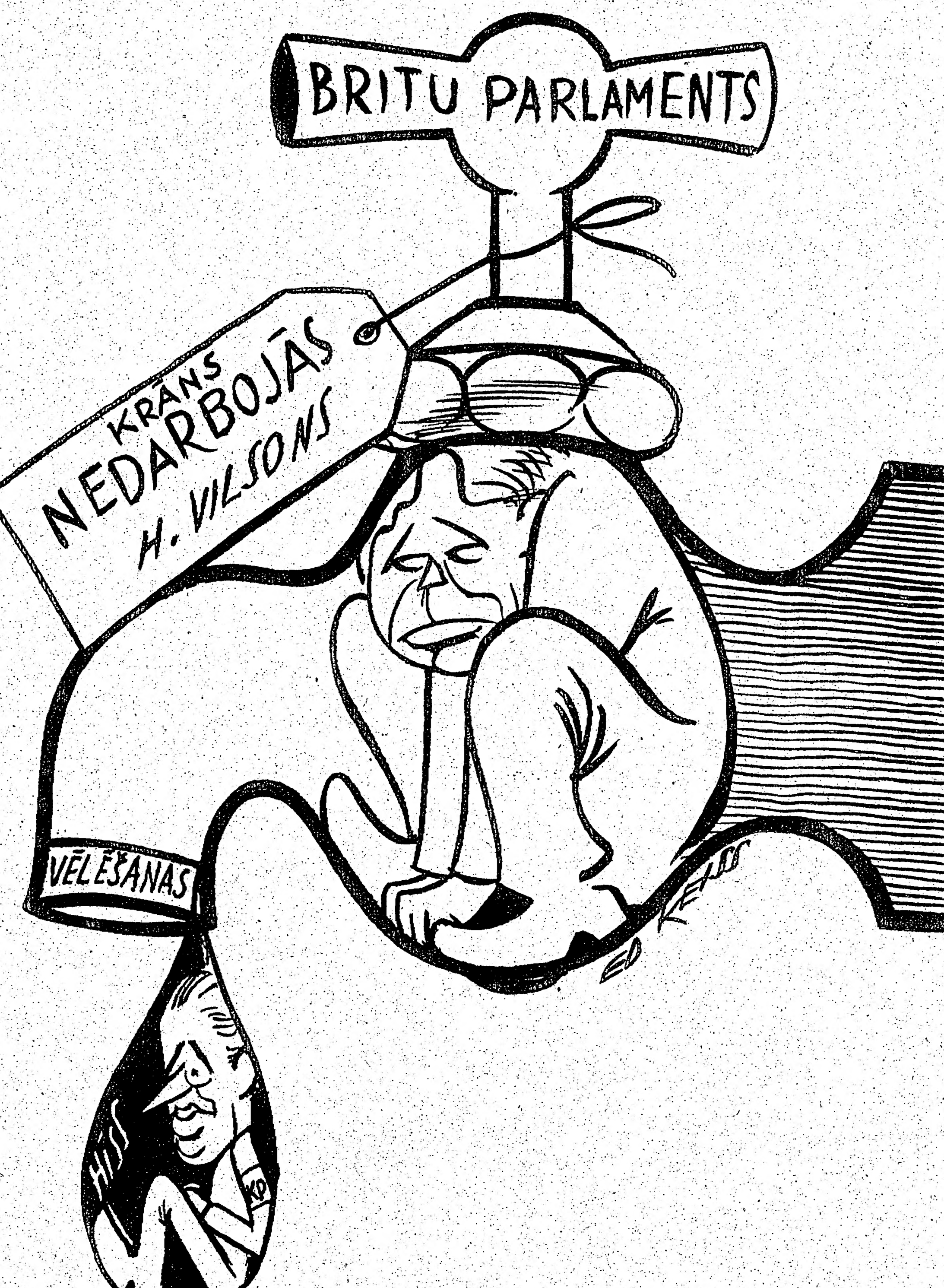

Anglijā 18. jūnijā notiek parlamenta vēlēšanas. Ministru prezidents H. Vilsons: „Brīnums gan, tas piliens kļūst arvien lielāks!"
Ed. Keiša karikatūra

Vilsona izredzes uzvarēt ir labas

Vēlēšanu kampaņas Lielbritanijā pārsteidzošā kārtā nav radījušas gaidīto tautas atsaucību. Angļi daudz vairāk interesējas par rezultātiem pasaules futbola izcīņā Meksikā un par to, vai Dienvidafrikas kriketa vienībā Anglijā spēlēs tikai baltie dienvidafrikāņi. Patiesībā Vilsona lēboristu un konservātīvo politiskās programmas daudz neko neatšķiras. Kā iekšpolītiskos, tā arī ārpolītiskos jautājumos Vilsona darba partija ir par iestāšanos Eiropas koptirgū, budžeta sabalansēšanu, dzīves standarta celšanu un par labu attieksmju uzturēšanu ar ASV. Tie paši mērķi ir arī konservātīvo partijai un vienīgais, ko konservātīvie Vilsonam var pārmest, ir neatrisinātais dzīvokļu jautājums un arodbiedrību radītie streiki rūpniecībā. Vienīgais, ar ko Vilsons var dižoties, ir britu eksporta straujais pieaugums viņa valdīšanas laikā, un to arī Vilsons pilnā mērā cenšas izmantot. Konservātīvo partijas izredzes vēlēšanās stipri mazina spilgtu personību trūkumu partijas vadībā, un maz ticams, ka vēlētāji nosvērsies konservātīvo pusē, sekojot viņu lozungam „atjaunot likumību un kārtību valstī".

AKTUĀLAIS KANĀDĀ

★ Cik nenozīmīgi kanadiešu strādnieku organizācijām ir pašu vēlētās valdības lēmumi, rāda 2 būvindustrijas arodbiedrību izkaŗotais 20% algu paaugstinājums saviem strādniekiem. Kā zināms, valdība bija aicinājusi ievērot 6% robežu algas likmju paaugstināšanai. Minētās arodbiedrības apvieno tiltu un metalla, kā arī cenmenta u.c. strādniekus. Viņi izcīnījuši arī 8% atvaļinājuma bruto maksas līdzšinējo 6% vietā un darba devējs simtprocentīgi segs veselības un aprūpes izdevumus.

☆ Federālās valdības proponēto 6 proc. algu paaugstinājuma robežu apkaŗot nobalsojusi arī civīlresora darbinieku apvienība CUPE. Apvienības 300 delegāti Otavā nolēma pārtraukt darbus, ja nepieciešams, lai apliecinātu, ka minētais valdības priekšlikums ir „milzīga bezkaunība", jo „katrs muļķis zina, ka algas nav vienīgais faktors, kas ietekmē cenu celšanos". Skeptiski par šo jautājumu izteicies arī Kvebekas premjērs Burasa, kaut apliecinājis gribu sadarboties ar Otavu inflācijas apkaŗošanā.

☆ Kanadiešu zinātnieki pētījumu kuģī „Hudson", kas kopš pērnā novembŗa apbrauc Ziemeļ- un Dienvidamerikas krastus, uzdūrušies negaidītam 3.300 asu padziļinājumam Klusā okeana dibenā Čīles piekrastē, par ko līdz šim domāja, ka tas ir līdzens. Zinātnieki, kas nule piestājušies Vankuveras ostā, pabeiguši jau 25.000 jūdžu no iecerētā 41.000 jūdžu ceļojuma. Atradums pēc viņu domām liecina par lielāko zemūdens kalnu sistēmu pasaulē, bet tikpat labi varētu būt vēl neatklāta zemes garozas plaisa.

☆ Darba ministrs Mekensijs izteicies, ka provinču premjēru sanāksmē guvis pārliecību, ka provinces darīšot visu, lai ierobežotu inflāciju. Šai sakarā iespējams, ka ievedīs arī īru kontroli, ierobežos profesionālo darbinieku honorāru likmes u.c.

☆ Montreālā izstādi „Cilvēks un viņa pasaule" 1970. gada versiju atklāšanas dienā apmeklējuši jau 437,266 personas, lielākais skaits kopš 1967. gada. No 76 paviljoniem 90 proc. ir jaunumi. Izstāde turpināsies līdz darba nedēļas nogalei.

—ns

VAI FRANČU ATOMIEROČU IZMĒĢINĀJUMI CĒLONIS PERŪ ZEMESTRĪCEI?

Uzskata, ka Perū zemestrīcei ar 50.000 lielu nogalināto skaitu varētu būt par cēloni franču atomieroču izmēģinājumi Pacifikā dažas stundas iepriekš. Fiziķis Dr. D. G. Robertsons Adelaidē, Austrālijā, kas strādājis pie atomizmēģinājumiem miermīlīgiem nolūkiem Brukhevenas nacionālajā laboratorijā Longailendā, izteicies, ka jau agrāk atbalstīta teorija, ka atomieroču izmēģinājumiem drīz vien sekos lielāka apmēra zemestrīces. Pirmā lielākā zemestrīce notika Turcijā 28. martā, pēc ASV atomizmēģinājumiem pazemē, Nevadā. „Pērngad Irānā," sacīja Robertsons, „zemestrīce izcēlās pēc iepriekšējas spēcīgas atomeksplozijas rietumu puslodē.

LIELĀKAIS MILITĀRAIS BUDŽETS ĒĢIPTES VĒSTURĒ

Ēģiptes nupat paziņotais budžets liecina, ka milzu līdzekļi paredzēti operācijām, lai atgūtu Izraēlas okupētās territorijas. Paziņojot 1970./71. g. militārā budžeta skaitļus, Ēģiptes finanču ministrs Abdels Hegazi norādīja, ka 553 milj. Ēģiptes mārciņu (1,3 bilj. dolaru) atvēlēti bruņotiem spēkiem. Tas ir lielākais līdzekļu piešķīrums Ēģiptes armijai tās vēsturē. No visa valsts budžeta 25% atvēlēti armijas vajadzībām.

ZEMESTRĪCE ĶIRĢIZIJĀ

No Maskavas ziņo, ka smaga zemestrīce piemeklējusi Ķirģiziju. Ķīnas pierobežas tuvumā smagi cietušas vairākas pilsētiņas, iznīcinātas apmēram 5.000 dzīvojamās mājas un bez pajumtes palikuši vismaz 20.000 cilvēku.